

PRESSKOP

UKRADNUTÝ KRÍŽNIK

Jenů Rejtá



1 Bol to najčudnejší mládenec, akého tu kedy videli. A keď ešte uvážime, že krk mu zvieral práve Krokodíl, tak sa správal celkom pokojne. Nebolo však vylúčené, že sa už zadusil, a preto tak odovzdane a so sklopenými viečkami znášal súčasnú nepohodlnú situáciu svojho krku, vtesnaného do Krokodílovej obrovskej dlane.

Oproti komornej spoločnosti Katov (ktorým bol Krokodíl pokladníkom) stáli traja Spovedníci, naoko ľahostajne, no predsa vyčkávavo. Za svoje pomenovanie vďačili zmiznutiu dvoch francúzskych vojenských námorníkov. Títo námorníci pravidelne dopravovali veci, ukradnuté onými tromi páňmi, na krížniku Maréchal Joffre – rozhodne bez vedomia svojich nadriadených – a pri jednej príležitosti sa proste, bez zaplatenia tovaru, odplavili. Ich loď totiž smerovala na dlhší čas do indických vôd. O rok sa bezstarostne vrátili, veriac v ľudskú zábudlivosť. Traja pašeráci však roztržití neboli a tak sa stalo, že ľahotárski námorníci zmizli. Povráva sa, že ešte predtým vyzvali poškodení oboch matrózov, aby sa vyjadrili v súvislosti so skrýšou pašovaných vecí, ktoré boli priviezli. Títo dvaja námorníci kontraband totiž nielen odvážali, ale aj dovážali. Aj také reči sa vedú, že kým si s nimi tak od srdca pohovorili, jeden z námorníkov umrel. Druhý sa napokon vyspovedal a škoda tých troch pašerákov sa v dôsledku veľkého množstva omamných jedov, ukrytých na dne záchranného člna, vynahradila. Od tých čias ich volajú "Spovedníkmi".

Komorná spoločnosť "Katov" vykonávala charitatívnu činnosť v prospech nezamestnaných námorníkov; pravda, nie celkom nezištne, pretože jadro nezamestnaných námorníkov, odkázaných na podporu, tvorili práve členovia združenia. Táto komorná spoločnosť bola v podstate svojpomocné združenie v tom úzkom zmysle slova, že pomáhali predovšetkým sebe, bez ohľadu na prostriedky, vedúce k účelu, či už išlo o hasák alebo o nôž.

Situácia vyzerala teda takto: komorná spoločnosť Katov stála na jednom konci krčmy okolo svojho pokladníka, zvaného Krokodíl, ktorý stískal v rukách krk akéhosi človeka so zámerom, aby majiteľa

uvedeného krku v dôsledku dlhšie trvajúceho zovretia dycháča zabil. Oproti nim zaujali postavenie Spovedníci, naoko ľahostajne, no do istej miery vyčkávavo, na čele s Hrdzavým, ktorý pofajčieval. Druhého Spovedníka volali pánom Šéflekárom, pretože jedného spoločného známeho, ktorý sa pri delení robil hlúpym, rúbal po celé hodiny tak starostlivo, že dotýčny sa po niekoľkotýždňovom ústavnom liečení vrátil do predmestskej spoločnosti s triezvym umom a aby sa vyhol zopakovaniu takejto liečby, učinil zadosť oprávneným nárokom pána Šéflekára. Tretí Spovedník, poctivým menom Kyjak, poškrabal sa na pleci, ale iba preto, aby si nahmatal pod kabátom drôtené lano štvor- mo zvinuté, na konci ktorého sa nachádzal hodný kus železa. Podľa tohto svojského bitkárskeho náradia ho prezývali Kyjakom.

– Hej, Krokodíl! Čo chcete od toho šteňaťa? Zdalo sa mi, že mieril k nášmu stolu, – spýtal sa Hrdzavý ospanlivo.

Krokodíl trošku popustil, pretože nerád zabíjal pri konverzácii, a mládenec nabral dych.

– Dávno zháňame špicľa, čo nás váľa hekačom. A verím, že je to akurát tento, čo ho teraz zahrúsim.

– Pozri, Krokodíl, uznávam, že každý má neodškriepiteľné právo rozhodovať o tom, koho chce zahrúsiť a koho nie. Lenže toto chlapčisko si akurát chcelo sadnúť k nášmu stolu, keď si ho zdrapil za krk. Najprv nech nám povie odkaz, čo nám prípadne nesie, a potom, ak si naozaj myslíš, že je to policajný donášač, tak ho pokojne zabi.

– Vieš ty čo? Najprv ho zabijem a potom sa s ním pohovárať!

– Nesprávne stanovisko, – zamiešal sa Kyjak. – Neverím, že by sme si ho osvojili.

– Ani ja, – povedal Šéflekár a vyňal nôž dlhý aspoň štyridsať centimetrov.

– Chcete sa vadiť? – spýtal sa jeden z Katov urazene.

– Pusťte chalana, – odvetil trošku rozhodnejšie, no ešte stále mierumilovne Hrdzavý a priblížil sa o krok.

Mládenec, ktorého krk trčal akurát vo veľkej dlani, vyjašene žmurkal, no prehovoril sa buď neodvážil, alebo nevládal. Tvár mu ozelene- la od strachu. Krokodíl v snahe ukončiť celú záležitosť poriadne potriasol svoju obeť. Medzitým sa však od svojich kumpánov vzdialil smerom k pultu. V hrsti Hrdzavého, čert vie odkiaľ, zjavil sa býkovec a ten istý býkovec udrel v najbližšom okamihu Krokodíla po hlave, ale tak, že menovaný sa skydol na pult ani ohlušený vôl na jatkách, prav-

depodobne so zlomenými krčnými stavecami. Krčmár okamžite vzal z regálu dve fľaše pravej škótskej whisky a vzdialil sa do vedľajšej izby. Tento nápoj je totiž veľmi drahý. Pán Šéflekár jediným trhnutím odhodil vyslobodeného chlapca za svoj chrbát.

Nasledovala ťaživá prestávka v rozsahu niekoľko sekúnd. Aféru sledovali samí pokojní chlapi.

Ústupová cesta Spovedníkov bola odrezaná – pri vchode stáli Kati. Bolo ich päť, medzi nimi Harpunár, ktorý ľahučko ohýbal polcôlové železá. Pod pultom nehybne ležal Krokodíl – nedalo sa zistiť, či ešte žil alebo nie. Za pultom sa ukázal opäť krčmár, ktorému prišlo na um, že by bola škoda nechať tam aj brandy, pretože v dnešných časoch je oň núdza. Vzal teda so sebou aj tento nápoj a zavrel sa do svojej obývačky.

V Kyjakovej hrsti sa ocitlo krátke drôtené lano so železným ťažidlom na konci. Hrdzavý vedel, že stoja zoči–voči značnej presile, čiže – pokiaľ je to možné – treba ustúpiť. Päťčlenné združenie sa pomaly, hrozivo približovalo k nim. Hrdzavý narýchlo pošepkal Šéflekárovi: "Lampu, braček..." A nečakajúc odpoveď, pretože bol presvedčený, že jeho druh pochopil, zdrapil najbližší stôl a švacol ho do približujúcej sa skupiny. Kati sa na chvíľočku zmiatli a Šéflekár zatiaľ stoličkou urýchlene zlikvidoval lampu.

Tma ešte takrečeno ani nenastala, keď Hrdzavý už ľavicou schmatol stoličku a pravou vydeseného mládenca. Do uličného výkladu krčmy šmaril najprv stoličku, sklá sa s divokým treskotom rozsypali, a zaraz za ňou šmaril aj mládenca, ktorý nezranený dopadol na ulicu hneď za rozbíjajúcimi sa črepinami. Potom tou cestou vyskočil aj sám Hrdzavý. Mládenčov úzky tieň sa pohotove skrčil vedľa neho.

– Bež ako vládzeš! – skríkol Hrdzavý a hnal sa; medzitým však ovalil ešte kohosi býkovcom, pretože dotyčný ho chcel pichnúť.

Keby sa boli Kyjak a Šéflekár hnali v jeho stopách, tak im je beda, pretože dostanú do chrbta nože. A preto sa v súlade s jedine prípustnou stratégiou vrhli medzi Katov, čo sa k nim približovali, a tí sa v dôsledku nečakanej zrážky rozleteli. Kyjak zaraz preskočil cez pult, pán Šéflekár vyskočil naň a začal svojich protivníkov divo bombardovať fľašami. Prvá päťlitrovka sa rozbila zároveň s Harpunárovou hlavou. Po tejto udalosti útočníci trochu cúvli. Krčmár si pod posteľou nervózne zapálil a podľa treskotu skla sa pokúšal odhadnúť škodu. Nakoniec sa rozhodol, že výklad do ulice už viac nedá zaskliť.

Kyjak a Šéflekár využili chvíľkovú prestávku, prevrhli stojan s líkermi a uzavreli prenasledovateľom cestu. Potom roztrieskali dvere krčmárovej izby a odtiaľ sa pustili cez okno na ulicu. Na rohu ešte zočili Hrdzavého, ako zahýba aj s chlapcom. Letel za nimi akýsi tmavý predmet, minul ich iba o niekoľko milimetrov a s treskotom dopadol na dlažbu. A potom sa hnali. Smer bol jasný, pretože všetci traja sa dohodli už dávnejšie, že v prípade vážnejších nedorozumení stretnú sa o nejakú chvíľu v obľúbenej kaviarni.

Kaviareň sa nachádzala v blízkosti suchého doku. Jej návštevníci pozostávali z populárnejších osobností okolitej štvrte a nado dverami sa skvela pekná firemná tabuľa s neónovými písmenami:

Kaviareň a jedáleň
"U štyroch zdochnutých potkanov"
Panská spoločnosť tancuje!

2 – Lenže teraz budeme musieť veľmi rýchle zmiznúť z Pirea, – prehlásil Hrdzavý, keď už sedeli zasa všetci pospolu.

Mládenc vyjašene hľadel na svojich dravých priateľov v jedálni a kaviarni "U štyroch zdochnutých potkanov", kde panská spoločnosť tancuje. ("Dining room. Man spricht deutsch.")

Veľká časť tancujúcej panskej spoločnosti pozostávala z nezamestnaných bitkárov a trhovcov, túžiacich po rozptýlení, ako aj zo skupiny miešaných (černošských, malajských i bielych) dám, ktoré tvorili ich spoločnosť. Dámy sa nachádzali vo veľmi vystrihnutých a nápadne krátkych šatách a boli napospol veľmi opité.

– Aj ja si myslím, že múdro spravíme, ak odtiaľto vypadneme, – usúdil Šéflekár. – Veľa je tých Katov. Ani neviem, prečo sme sa kvôli tomuto úbožiakovi tak ostro pohádali.

– Prosím vás pekne... úprimná vďaka... – jachtal mládenec, ktorý sa ešte stále chvel, no Hrdzavý dobromyseľne hodil rukou:

– Ale nechajme to! Nie sme v tanečnej... Dávno ma už nutkalo, aby som tej ohave zasolil. A vôbec, Pireus sa nám už dávno zunoval. Hor sa teda! Poďme do veselej severnej Afriky! Holahej! Poďme do malebného Port Saidu! A teba budeme od tejto chvíle nazývať Šteňaťom, pretože vyzeráš, ani keby si bol akurát utiekol z krátkych nohavíc.

Tak mládencovi prischlo meno "Šteňa" s konečnou platnosťou.

Takto sa tu krstí. Netreba človeka obťažovať nepríjemnými otázkami, že ako sa volá. Radšej mu dajú nejaké meno, ktorého sa v ďalšom prístave jednoducho zbaví. Skutočné mená tu obyčajne ani nepoznajú. Ak v týchto končinách ovláda ktosi dobre nôž, nazvú ho "Bičákom", ten, čo má škaredú pokožku, si vyslúži meno "Rapavý". Známeho plecnatého apača nazývali Byvol. A keď pri jednej náhlej bitke zomrel mimo poradia v dôsledku pichnutia nožom, nemohli mu prísť na pravé meno. V matrike zapísali, že ide o neznámeho. Jeho milienka však po čase nazbierala nejaké peniaze na náhrobok, takže na apačovom hrobe teraz leží krásna granitová doska a kameň pri záhlaví hlása:

Tu odpočíva
Byvol
Žil asi 40 rokov

– A teraz nám povedz, Šteňa, – spýtal sa Kyjak, – prečo si nás zháňal?

– Pretože mi povedali... že Hrdzavý... že pán Hrdzavý zbehol z légie.

– Hej? – poznamenal Hrdzavý. – Čosi v tom bude. Ale prečo ťa Krokodíl umravňoval?

– Pretože... pretože hľadám brata... čo zmizol...

– A to, synku, zrejme znervózňuje našich ľudí, – prisvedčil Hrdzavý. – V týchto končinách totiž sotva nájdeš kohosi, čo by nemal na svojom konte nejakého zmiznutého pána. V prístavoch sa zavše prihodí aj také čosi. Ktosi proste zmizne. Bol tu, a hotovka. Je nemravné vypytovať sa, čo je s ním. Čím sa zaoberáš?

– Som zámočník...

– Neklam nás, chlapče, – zahriakol ho Hrdzavý vyčítavo a obzrel si malé špinavé ruky Šteňaťa. – Chceš nám nabulíkať, že s touto rukou si vykonával vôbec kedysi nejakú fyzickú prácu?

Chlapec stíchol.

– Nuž pozri sa, chlapček, – zavrčal Hrdzavý. – Keďže nám tu cigániš, dávame od teba ruky preč. Ibaže ľutujeme, že sme odložili aj Krokodílove. Boh ťa žehnaj...

– Ďakujem... – povedal chlapec, potom vstal a odtiahol sa bokom. Traja priatelia chvíľku sedeli a mlčali.

– Hm... – povedal Kyjak. – Nešťastná figúrka. Ale je v ňom čosi,

že ho musíš poľutovať.

– Predpokladám, – meditoval Hrdzavý, – že mládencovi v našich končinách odrovnali nejakú tú rodinku. A teraz sa tu túla v nádeji, že ho nájde. Zdá sa mi, že je gentleman. Aj ja som bol kedysi takýto. Čo sa rehoceš? Nazdávaš sa, že každý človek prichádza na svet s otvoreným nožom?

Hrdzavý zaplatil.

– Kam pôjdeme? – spýtal sa Kyjak.

– Port Said vyhovuje? – navrhol Šéflekár.

– Výborne, – odvetil Hrdzavý a ľahostajne vstal. – Majte sa, mládenci. Na svitaní si to prerokujeme s Veľkým Šéfom a potom odchod do Port Saidu. Holahej!

A šiel. Čudný chlap bol tento Hrdzavý. Hrdzavým ho prezývali pre červené vlasy. Nemal ich veľmi, ba ani nie nápadne červené, no predsa boli červené. A tvár trošičku pehavú. Ale pristalo mu to. Jeho štíhla súmerná postava neprežrádzala, že ide o najpovestnejšieho bitkára niekoľkých významných prístavov. Tvár mal detskú a temer ustavične sa škeril.

Sotva vykročil z reštaurácie "U štyroch zdochnutých potkanov" (kde panská spoločnosť tancuje), keď naproti, pod sliepňajúcou plynovou lampou zastrčenej uličky zočil chudého chlapčiska. Šteňa nesmelo pokročilo bližšie. Hrdzavý mu veľkodušne pokynul:

– No pod' sem, ty hovädo.

Chlapec rýchle podišiel a bez slova kráčal za ním. Ani sám nevedel, prečo, no po boku tohto pehavého veselého tuláka detskej tváre pociťoval nekonečnú istotu.

– Nuž teda, čo chceš? – spýtal sa ho Hrdzavý posmeľujúco. – Rád ti pomôžem, keď môžem. Alebo nie kvôli tomu si ma čakal?

– Ale hej... Nechcel som to rozprávať pred ostatnými, ale vám poviem úprimne všetko.

– Tak teda do toho, začni! Cigaretu nechceš?

– Ďakujem. – Zapálil si. – A teraz, ak si želáte, pán Hrdzavý... rozpoviem vám všetko.

Kráčali.

– Nechajme tie jemnosťky. Volaj ma len – Hrdzavý...

– Ako rozkážeš... Hrdzavý... – začal nesmelo. – Cítim, že ti môžem dôverovať. Musím ti dôverovať. Muž, ktorého hľadám, je môj brat. Zmizol. Pred dvoma rokmi bol ešte kapitánom generálneho štábu

anglickej armády. Dlhé roky pracoval na akomsi vynáleze – išlo o veľmi dôležité technické zlepšenie. Myslím, že podstatou veci je elektronická vysielacia, pomocou ktorej možno z veľkej vzdialenosti odpaľovať námorné míny pod hladinou. Brat sa o tomto vynáleze pred nikým nezmenil, vedelo ňom iba jeho asistent a, žiaľ, i jedna ženská, ktorú veľmi ľúbil a ktorej slepo veril. A to ho zničilo. Toho dňa totiž, keď môj brat dokončil práce a chcel príslušným orgánom ohlásiť, že si môžu prezrieť model, dozvedel sa, že jeden z jeho kolegov – dôstojníkov zahlásil podobný vynález. Nevie, o koho išlo. Pri vojenských vynálezoch sa postupy prísne utajujú. Brat pozbieral výkresy, aby dokázal svoje prvenstvo. Lenže výkresy neboli kompletne. Nieko mu ukradol nejaké dôležitejšie nákresy. A tento istý musel i tomu druhému dôstojníkovi odovzdávať druhopisy ostatných výkresov. Tom – brat sa totiž volá Thomas Leven – už teraz vedel, že páchatelom, môže byť iba jeho verenica, pretože iba ona, Helena Aldingtonová, mala k nemu voľný prístup, iba ona sa zdržiavala po celé hodiny v jeho byte, i keď nebol doma. Hneď sa hnal k Helene. Musela sa medzi nimi odohrať vzrušujúca scéna. Thomas pravdepodobne žiadal tie dva výkresy, čo sa mu stratili deň predtým. Vrátnik videl, že brat odbehol od nej bez klobúka a bol veľmi nervózny. O pol hodiny vošiel ktorýsi lokaj k Helene Aldingtonovej. Bola už mŕtva, zabitá nožom zo stolovej písacej súpravy. Našli tam Tomov klobúk a na písacom stole ležal bratov revolver. Vedeli, v akom stave prišiel k verenici, ktorá si slúžka počula aj hlasnú hádku, čiže jeho vina bola nesporná. Boli by ho okamžite aj zatkli, ale nenašli ho v byte. Vo večerných novinách uverejnili správu o vražde, ale kapitán Finley neveril, že ju spáchal môj brat, a pomohol Tomovi dostať sa pod falošným menom do vojenského lietadla, čo letelo do Grécka. Vojenský súd rokoval v jeho neprítomnosti; degradovali ho, vyhodili z armády a odsúdili na smrť. Naposledy mi brat písal odtiaľto, z Pirea, asi pred pol druhu rokom. V tom liste sa zmienil, že pravdepodobne vstúpi do légie. Na našu mamu, chuderu, tá tragédia ťažko doľahla a zomrela. Zostal som sám. Pracoval som v lodiarskej spoločnosti ako úradník...

– No vidíš, že nie si zámočník, – zahundral Hrdzavý.

– Pred dvoma mesiacmi dal si ma zavolať veľmi vznešený pán. Poľný maršal vo výslužbe a pokiaľ viem, šéfuje v najväčšej anglickej zbrojovke. Spýtal sa ma, či brat nenechal doma nejaké výkresy. Vraavel som mu, že sme doma nenašli ani jediný náčrt – alebo ich zničil,

alebo ich vzal so sebou. Poľný maršal mi vtedy povedal, že vynález tomu druhému dôstojníkovi akosi nevyšiel. Vynálezca, statočný muž, ktorého môj brat neprávom obvinil, sa asi niekde pomýlil. Vynález sa nevydaril a márne sa borila s jeho zlepšením. Vynález je však nesmierne významný a je pravdepodobné, že správna bola predsa bratova koncepcia. "Tom Leven síce nespravodlivo obvinil dôstojníka, ktorý pracoval náhodou na podobnom vynáleze, potom zabil svoju verenicu, ale to všetko nevyklučuje, aby nám nepomohol pri tomto veľmi významnom vynáleze," povedal maršal. "Nie je vylúčené, že jeho riešenie bolo správne. Ak teda Tom Leven svoj vynález už predal niekto veľmoci, musíme ho dostať aj my. A pokiaľ ho nepredal, tak je potom ešte dôležitejšie, aby sme ho dostali my prví. S trestným činom Toma Levena nechcem mať nič spoločného. Za jeho vynález však, pokiaľ je dobrý, ponúkam päťdesiat tisíc libier. Už z obnosu vidíme, aký význam pripisujeme tomuto vynálezu. Osobitne vás ubezpečujem čestným slovom, a dostanete o tom aj písomný prísľub, že kým sa bude Leven zdržiavať v Anglicku v súvislosti s vynálezom, nebude ho nik sťahovať. Ak nám svoj vynález úspešne predvedie, tak ho za päťdesiat tisíc libier kúpime, ak neuspeje, aj v tom prípade môže odísť do zahraničia bez úhony. Nechcem sa vás vypytovať, – povedal maršal, – ale predpokladám, že niečo azda viete o mieste jeho pobytu. Nazdávam sa, že tento rozprávkový obnos si zaslúži, aby ste svojho brata vyhľadali. Bude azda rozumnejšie, ak sa ho pokúsite primäť osobne, aby – ak nákrety zničil – zrekonštruoval znovu svoj vynález. Viem, že ste chudobný, a preto vám poukazujem päťsto libier, aby ste mohli prípadne odísť za Thomasom Levenom aj do Južnej Ameriky alebo do Austrálie."

Hrdzavý dlho mlčal.

– Naprosto neschvaľujem, – ozval sa napokon, – ak niekto zabije svoju babu. Treba ju zmlátiť a hotovo. Lenže vynálezci sú všetci čudáci. Myslia si, že nikto na nič také nepríde. Čiže dostal si papierik, ktorý umožňuje tvojmu bratovi slobodný pohyb do Anglicka aj von z neho, kým sa bude zaoberať otázkou svojho vynálezu?

– Tu je, – povedalo Šteňa a ukázal oficiálnu ochrannú listinu.

– Hm... zaujímavé...

– Milý Hrdzavý... iba vy ste... ty si moja ostatná nádej. Musím nájsť brata. Chudák, azda sa niekde trápi, hoci by mohol byť šťastným a bohatým človekom, keby svoj vynález odovzdal Anglicku.

– Ako som ti prišiel na um akurát ja?

– Ktosi mi povedal, že si bol v légii.

– Bol som tam, braček. Patrím medzi tých pár šťastlivcov, ktorým sa odtiaľ podarilo zdrhnúť. A keď tam máš brata, tak sa pokojne vráť do Londýna. Pretože odtiaľ ho skôr ako uplynie päť rokov nepustia, čo by ako platil, modlikal sa alebo ich chcel prekabátiť. A ľudia nie sú zo železa, ťažko vydržia takých päť rokov.

– Aspoň keby som sa dozvedel... či je istotne v tej légii...

– To sa hádam aj dozvieme. Poďme k Faraónovi. Mal by to vedieť.

Pohli sa k Faraónovi. Nevedno, prečo ho volali Faraónom. Bol to chlap s krahulčím nosom, nesmierne špinavý a plešivý. Býval v prístave, v doštenej búde, nad ktorou sa skvel francúzsky štátny znak a na tabuli nápis:

Office française
Renseignements
pourvoyages

Nápis hlásal zhruba asi toľko, že táto búda je vlastne francúzska cestovná kancelária, kde poslúžia záujemcom informáciami. Zariadenie kancelárie pozostávalo z koženej pohovky a fľaše pálenky. V miestnosti bol iba Faraón a niekoľko tisíc múch. Návštevníci vkročili dnu.

– Dobrý deň.

– Dvere! – reval Faraón.

– Kuš, – odvetil Hrdzavý vyčítavo. – Ide o to, že by si mohol zarobiť päť drachiem.

– Nechcem. Povedal som ti už minule, že s pašeráctvom končím. Máš česť hovoriť s francúzskym štátnym úradníkom.

– Pašovať nemusíš. Tento mládenec, ktorým nesmieš pohádzať kvôli jeho chudému zovňajšku, pretože dnes ho pustili z trestnice, kde sedel dva roky, lebo dopíchal svojho kapitána, chcel by sa čosi dozvedieť o svojom bratovi.

Francúzsky štátny úradník hľadel teraz už na chlapca trošku prívetivejšie, dokonca zdvihol kosť z ležatej polohy.

– Nezazlievajte mi, – obrátil sa zdvorile k Šteňat'u. – Nemám príčiny nedôverovať vám, no dvojročný trest odňatia slobody ešte nie je dostatočnou zárukou, že mi tých päť drachiem aj vyplatíte.

– Nech sa páči vopred, – povedalo Šteňa a vyplatilo ich.
– No a o čo ide? – spýtal sa Faraón a začal si špičkou noža šparchat' zuby.

– Vlani vstúpil tu do légie Angličan menom Thomas Leven. O tom by som rád čosi vedieť.

– Pozrime sa, prosím, do archívu, – odvetil informátor.

Kľakol si na zem a potom obe jeho ruky i hlava zmizli pod pohovkou v archíve. Faraón si kedysi odslúžil vo francúzskej cudzineckej légii svojich päť rokov a keď odišiel do civilu, ponúkli mu v pirejskom prístave toto zamestnanie. Keď niekto zašiel na francúzske vyslanectvo s tým, že chce byť legionárom, oznámili mu, že Francúzi nie sú oprávnení vykonávať na území Grécka nábor, ale ak si želá, môže dostať poukážku, s ktorou odcestuje do Džibuti, a tam sa prihlásiť do légie. Kým odcestuje, postará sa oňho francúzsky štátny úradník, ktorý opatruje chudobných cestujúcich. Čiže Faraón. Zalistoval v knihe.

– Thomas Leven, Thomas Leven... Tu je!... – A ukázal. – Nech sa páči! "Thomas Leven, tridsaťšesťročný, odplával do Džibuti na parníku Constanza pred dvoma rokmi, deviateho februára."

3 Šteňa nevládalo prehovoriť. Hrdzavý sa zamyslel a hľadel na zem.

– Ale aby si videl, Hrdzavý, aký som ti kamarát, bez akéhokoľvek doplatku ti ešte poskytnem ďalšiu spoľahlivú informáciu o tom Levenovi, aby ste ho ľahšie našli, ak vám niečo ukradol. Nalodil sa s nejakým Belgičanom, menom Lacroix. A tento Lacroix mi o dva mesiace napísal, aby som mu čosi zariadil u jeho milenky, kde si nechal nejaké cárachy. V tomto liste Lacroix spomínal, že ich oboch za tri týždne v Džibuti vycvičili a dostali sa odtiaľ do Rangúnu, čiže chlap, ktorý vás okradol, je taktiež v Rangúne. A teraz ma nechajte spať... Dvere! – zreval ešte za nimi keď ho obaja mlčky opúšťali.

1 Svitalo. Smradľavé prístavné uličky zmokli a s nimi aj oni dvaja. Bez slova kráčali popri sebe.

– Pozri, Šteňa, – ozval sa napokon Hrdzavý. – Najlepšie urobíš, ak sa vrátiš domov. Ak je raz tvoj brat v Barme, tak to je asi toľko, akoby už vôbec nebol na svete.

– No a... ako ďaleko je tá Barma odtiaľto?

– Akože, Barma? Slušnou rýchlou loďou zo štyri – päť týždňov. Ale vyžadujú vstupné vízum.

– Pôjdem za bratom!

– Chce sa ti zomrieť?

– Možno, že zomriem. Ale aj tak pôjdem.

– Nuž také hovädo som ešte nevide! S konečnou platnosťou dávam ruky preč od teba. Pre mňa môžeš ísť, kam chceš! Lodí je tu v Pireu akurát.

– A... a... nazdávaš sa, že mi tam nedovolia vysadnúť? – spýtal sa Leven o chvíľu. – Bez vstupného víza?...

Hrdzavý najprv neodvetil. V duchu chlapca ukrutne preklínal. Napokon zavrčal:

– Zájdem k Veľkému Šéfovi. Hádám ti pomôže. Mňa to viac nezaujíma. Môžeš ísť so mnou, lebo aj ja akurát idem k nemu. Pravdepodobne ho vyhladá aj Šéflekár a Kyjak.

– A bude teraz doma?

– Úradné hodiny začínajú užho v noci o tretej. Vidí sa mi, že je už vo svojej kancelárii.

A ukázal na veľkú debnu od smetí, v ktorej ktosi sedel tak, že pootvorený vrchnák podopieral hlavou a tak sa chránil pred dažďom. V pravom rohu debny, pod ochranou strechy, horela v papierovom vrečúšku sviečka. Veľký Šéf nosil čierny klobúk so širokým okrajom, spod neho mu viseli dlhé sivé kadere a na ohorenej tvári sa mu od spánku až po ľavý kútik úst tiahla obrovská jazva. Na nose mal prostý cviker s drôteným rámom a obzeral sa vpravo i vľavo dôstojne ako sova. Jeho kancelária bola veľmi praktická, lebo v prípade, že sa k nej blížil nevolaný návštevník, celkom jednoducho sklonil hlavu, čím sa

vrchnák debny sklopil a zároveň zahasil aj sviečku. Starý pán sa aj so svojou záhradnou stoličkou v debne celkom dobre zmestil. Zdalo sa, že Hrdzavého pozná dosť dávno, pretože, keď ho uvidel, kývol hlavou a odplul.

Veľký Šéf bol v prístave veľmi významnou osobnosťou. Svoju životnú dráhu začal ako prechovávač, ale geniálna myšlienka mu umožnila zaviesť úplne nový a výnosný odbor. Prístavní zlodeji a lúpežní vrahovia, ktorí patrili medzi jeho stálu klientelu, zničili v súlade s odvekými zvyklosťami po spáchaní činu všetko okrem hotovosti, zlata a iných drahých predmetov. Peňaženku, fotografie, spisy, čiže bezcenné predmety orabovaného jedinca, ktoré by políciu mohli priviesť na stopu, jednoducho zahodili. Veľký Šéf – a teraz bude tomu už čoskoro dvadsať rokov – oznámil svojim zákazníkom, že všetky spisy a preukazy ochotne skúpi. Páchatelia rozličných druhov sa tomu iba potešili. Naproti tomu Veľký Šéf, ktorý sa ináč volal Morbitzer a narodil sa svojho času v Čáslavi, nadobudol neuveriteľné množstvo dokladov. A keď potom chcel niekto veľmi rýchle opustiť Pireus a musel si zaobstarať pas, vízum alebo nový osobný preukaz, vyhľadal s dôverou Morbitzera. Stalo sa veru aj to, že chlap, čo pred dvoma týždňami odpredal Morbitzerovi nejaký preukaz za osem drachiem, šiel ho teraz od neho kúpiť za päťdesiat.

– Dobrý večer, – pozdravil Hrdzavý.

– Ten ma nezaujíma. Čo chcete? – odvetil Veľký Šéf.

– Toto chlapčisko chce ísť do Barmy. A ja by som tiež kamsi rád odcestoval.

– Najvyšší čas, – súhlasil starec, – aby sa prístav zbavil podozrivých živlov. V Barme žiadajú vstupné vízum. A preto to bude drahšie.

– Pozrite sa, Šéf, mne sa tu nemancujte. Potrebujem dokument do Barmy aj so vstupným vízum, pokiaľ možno aj s povolením pobytu. Koľko pýtate?

– Príde na to. Mal by som doklad, vstupné vízum, povolenie pobytu, čerstvý, sotva mesačný papier, jeho nebohý majiteľ bol dánsky internista, univerzitný profesor, ktorému udelili vstup do Barmy ako slávnemu liečiteľovi spavej nemoci. Potom je tu Angličan, vítač nafty, dvojmesačné povolenie pobytu, povolenie k voľnému prieskumu pôdy, odporúčanie od Deterdingovcov.

Hrdzavý zdĺhavo rozmýšľal, napokon ani sám nevedel, ako sa to stalo, naraz len zrúkol Veľkému Šéfovi:

– Čo stoja tie dva doklady? Idem aj ja. Boha jeho! Hybaj kdesi... – zavrčal na Šteňa, lebo ho zdrapil od radosti oboma rukami.

– Oba doklady stoja sto dvadsať drachiem, no nerád ich dávam.

– Päťdesiat!

Potom sa začala ostrá diskusia, pričom Hrdzavý viackrát otrepal hlavu Veľkého Šéfa o vrchnák debny. Zjednali sa napokon na osemdesiat drachiem, ktoré Morbitzer dostane ráno, keď pri vchode do prístavnej haly odovzdá doklady. Ešte počas diskusie prišli ďalší traja klienti – Špinavý Fred, Šéflekár a Kyjak.

Špinavý Fred bol asi šesťdesiatročný, mal dlhú bradu a jeho čierne orlie pazúry babrali ustavične toto špinavé nepestované ochlpenie kávovej farby. Kedysi bol korvetným kapitánom anglického vojnového loďstva, lenže pri jednej príležitosti spáchal niekoľko vražd a musel službu opustiť. Teraz už dlhé roky pašoval na mizernom starom parníku do Číny muníciu a na spiatočnej ceste dovážal do Grécka omamné jedy.

– Pozrime len, Hrdzavý!

– Halló, kapitán Fred! Čo chystáš?

– Počúvam, že ste sa dnes večer poharkali s nejakou spoločnosťou, – odvetil Fred. – Dohodol som sa s chlapcami, že pôjdu so mnou, s takým menším nákladom do Šanghaju, lenže musia najprv dostať od Veľkého Šéfa slušné lodnícke doklady, pretože ľavé veci neprevádzam. Ideš s nami aj ty?

– Ja mám inú prácu. Idem varovať dojča do Barmy.

– Uvoľnite vchod! – skríkol Veľký Šéf. – Nezavadzajte ďalším stránkam! Poďme, Fred, ak niečo chceš! Toto nie je krčma, ale kancelária.

– Ideš do Barmy? – začudoval sa Kyjak. – Ved' si nám nič nepovedal.

– Ani sám som o tom nevedel. Dočkajte!... – skríkol Hrdzavý náhle a prekvapivo. – Počúvaj, Fred, a aj vy počúvajte, Šéf: chcete zariadiť každý po päťtisíc libier?

– Príde na to, ako. Vlastne... ani na tom nezáleží.

– Mali by sme založiť akciovú spoločnosť, – pokračoval červeno-vlasý.

– Súhlasím, – prisvedčil špinavý kapitán Fred a dobromyseľne kyvkal hlavou ako človek, ktorý zvykne často zakladať akcionárske združenia.

2 Zakladajúci členovia účastinnej spoločnosti predniesli svoje rokovanie do blízkeho výčapu, kde im Hrdzavý niekoľkými krátkymi vetami opísal prípad Thomasa Levena. Šteňa síce protestovalo, no jeho protektor si zaumienil, že v budúcnosti bude konať vo veciach mladého Levena podľa vlastnej hlavy. Ochranný list staršieho Levena si podávali z ruky do ruky.

– Nuž a teraz, páni, – prednášal Hrdzavý valnému zhromaždeniu, – pokiaľ my tu utvoríme akciovú spoločnosť, ktorá si vytýči za úlohu odvieť Thomasa Levena z barskej garnizóny a dodať do Londýna, kde za svoj vynález dostane päťdesiatšesť libier, tak teda náleží päťdesiat percent z tejto odmeny akciovej spoločnosti za jej vynikajúce účinkovanie. Čiže ak vyslobodíme Levena, dostaneme po päťtisíc libier.

– Ako si to predstavujete? – ozval sa Veľký Šéf.

– Jednoducho. Sme tu my traja, kapitán Fred a Veľký Šéf. Kapitán má loď a veľa rozumu. My traja – spoločnosť Spovedníkov – dokázali sme už viac ráz, že sme chlapi, ako sa patrí. Okrem toho, Šteňa má peniaze a Morbitzer, špička všetkej našej zločinnej spoločnosti, dodá ďalší prevádzkový kapitál. Kapitán Fred zaobstará loď a mužstvo.

– Čiže predstavuješ si to tak, – uvažoval kapitán Fred, – že ja by som vás odviezol do Barmy, tam pomôžeme legionárovi zdúchnuť a zavezieme ho do Anglicka? Lenže, synček, ja som predsa pašerák a keď nepoveziem kontraband, z čoho zásobím loď naftou, uhlím, pálenkou a ostatnými záležitosťami?

– Tak je! Ale Veľký Šéf, čo s nami nepocestuje, dostane svojich päťtisíc libier za to, že dodá k podnikaniu peniaze. Pri utvorení spoločnosti musí zložiť päťsto libier dividendy.

– A ako sa presvedčím o tom, že tento chasník tu krákorí pravdu? – dozvedal sa Veľký Šéf.

– Šteňa predložilo maršalov list. Všetci sme si ho pozorne prečítali a to nám stačí ako dôkaz, – odvetil Hrdzavý.

– Prosím, – povedalo Šteňa. – Rád súhlasím, aby ste dostali dvadsaťtisíc libier, ak mi vyslobodíte brata.

– A keby tvoj brat, keď ho už vyslobodíme, naraz len povedal, – zamiešal sa Šéflekár, – že jeho do toho nič, čo si ty sľúbil?

– Nebojím sa ja, – zavrčal kapitán. – Keď zdrhne, bude na našej lodi a nazdávam sa, že ho navedieme na akúkoľvek dohodu... Ale čo,

keby sa ten vynález neosvedčil?

– Potom teda, – prehlásil Hrdzavý úprimne, – drahí spoluakcionári, márne sme premárnili čas aj peniaze. Lenže bez rizika niet zisku.

– Mne sa tá vec pozdáva, – hundral kapitán Fred. – Za päťtisíc libier sa už vyplatí risknúť. Lenže tento tovar musím ešte dodať do Colomba. A v Columbe potom zožením loď aj mužstvo. Ak budú peniaze.

– Aj ja som za, ale iba vtedy, ak mi vrátite okrem päťtisícovej dividendy aj mojich päťsto libier, – povedal Veľký Šéf.

Rozprúdila sa opäť diskusia. Hrdzavý zbil Veľkého Šéfa ešte raz a potom sa akciová spoločnosť utvorila. Dohodu zakotvili na papieri. Veľký Šéf dá Fredovi peniaze, aby najal v Columbe loď; ako zálohu zložia uňho maršalov reverz, bez ktorého starší Leven nemôže vstúpiť na anglickú pôdu. Aj Šteňa podpísalo dokument. Šéflekár, Hrdzavý, Šteňa a Kyjak pocestujú do Colomba na Morbitzerove útraty. Predsedom je Morbitzer, funkciu generálneho riaditeľa vykonáva kapitán Fred.

1 Predpoludním sa lialo ako z krhly. Členovia účasťinnej spoločnosti sa zišli k poslednej porade. Veľký Šéf odovzdal Šteňaťu povolenie k výskumu naftových nálezísk na meno Harry Leven a zažalal príjemné kutanie. Žiaľ, Hrdzavého preukaz pozostával z kostenej doštičky, krytej celofánom, ktorý znel na meno dr. Verhagen a oprávňoval ho, ako špecialistu spavej nemoci, k pobytu v Barme. Šéflekár a Kyjak dostali riadne námornícke preukazy, lenže na iné mená, pretože ich kvôli rozličným trestným činom oboch vyškrtili z lodníckych kníh celého sveta. Šéflekár slúžil kedysi ako lodný dôstojník, Kyjak ako telegrafista. Lenže to už bolo veľmi dávno.

– A teraz počúvajte! – povedal Veľký Šéf. – Pretože spoločnosť financujem ja, som oprávnený kryť náklady aj naturálne. Za cestu do Colomba si môžem pokojne započítať za štyri osoby stopäťdesiat libier... preto vám aj dávam teraz o stopäťdesiat libier menej a každý dostane lodný lístok do Colomba aj stravu. V noci totižto ochorela akási štvorčlenná spoločnosť v dôsledku kontaktu s jedným mojím známym a mali pri sebe náhodou štyri lodné lístky. Títo chorí úbožiaci vás už znepokojuvať nebudú, aspoň tak mi to tvrdil môj známy, ktorý je veľmi dôkladný a spoľahlivý. Predal mi tie štyri lístky, sú akurát do Colomba, na Vulkániu, ktorá odpláva na obed. Dva lístky sú do prvej triedy a dva pre sluhov do tretej. Prvou triedou môže cestovať Hrdzavý a Šteňa, treťou Kyjak a Šéflekár.

– Akceptujeme za päťdesiat libier, – povedal Hrdzavý.

– Sto dvadsať, – žalostil Veľký šéf.

Po krátkom vzájomnom okopávaní zhodli sa na deväťdesiatich. Morbitzer odovzdal lístky, preukazy a okrem toho Fredovi štyristo desať libier, aby v Colombe, kde dočká Vulkániu, najal nejakú loď.

– Halló! – zvolal Hrdzavý. – Lenže treba nám aj nejaké šaty. Šéflekár a Kyjak môžu cestovať, ako sa im zachce. Ale ak si Šteňa a ja sadneme v prvej triede takto obedovať, budeme trošku podozriví.

Horko-tážko zohnali dva obrovské kufre a známi Veľkého Šéfa dodali potrebné obleky. Našli sa smokingy i plátenné odevy, ba v gar-

deróbe Hrdzavého aj zelený golfový oblek s pásikmi. Potom sa s kapitánom Freedom dohodli, že ich v Colombe počká, pretože štartuje so svojimi pašerákmi o niečo skôr.

– V Colombe potom zožením nejakú inú loď aj mužstvo a odtiaľ vyrazíme plnou parou smerom na Rangún. Boh s vami, mládež...

2 Vulkánia bola naozaj prepychová loď. Ventilátory ustavične zuneli, boyovia nosili chladné nápoje, ich čierne nohy sa mihali hore idolu schodmi ako blesk, poháre cinkali a srdce tejto lode, moderný motor zabudovaný v gume, fungoval takmer nehlučne. Inžinier Leven prišiel k večeri trošku neskoršie, pretože mu trvalo dosť dlho, kým si pozapínal smoking. V obrovskej jedálni s ligotavými parketami sedeli všetci spolu, dámy napospol v hodvábe, páni zasa v smokingoch. Zaslúženú pozornosť vzbudil dr. Verhagen, ktorý venoval prezliekaniu taktiež dlhší čas a zjavil sa napokon v zelenom páskovanom golfovom obleku. Všeobecné zdesenie akceptoval ako uznanie. Naftový expert Leven v prekvapení pustil na svoje nohavice lyžičku, plnú akejsi bielej omáčky.

V tej chvíli vkročil do sály Earl of Sudessex v spoločnosti anglického stotníka. Knieža, ktoré bolo spríbuznené i s anglickým panovníckym domom, nevyzeralo staršie ako devätnásť rokov, hoci v skutočnosti mu minulo už dvadsaťdva. Bol to chudý mládenec jemnej tváre a napriek svojej mladosti bol plukovníkom domáceho pluku Jeho Veličenstva. Knieža sprevádzal stotník generálneho štábu Bradford. Stotník vyzeral na takých štyridsať rokov a bol to nižší zavalitý muž rozumnej tváre. Voči kniežaťu sa správal akoby bol jeho adjutantom. Jeho Excelencia trvala na tom, že bude stolovať spoločne s ostatnými. Nik by si o tomto jemnom gentlemanovi dievčenskej tváre nebol pomyslel, že je výborným, tvrdým vojakom, ktorý naposledy ako zmocnenec ministra kolónií vybavil mierovou cestou v Kenyi s najmocnejším domorodým kráľom vojnu, ktorá sa už zdala byť istou. Uvádzali ho ako budúceho možného štátneho tajomníka pre kolónie. Napriek mladému veku mal už dostatok skúseností, pretože strávil päť služobných rokov sčasti v afrických, sčasti v indických kolóniách. Earl of Sudessex sa krátkym kývnutím hlavy predstavil hosťom a tí naraz ako na povel vstali.

– Zaujímavý ksicht, – pošepkal doktor Verhagen svojmu priateľo-

vi, naftárskemu inžinierovi, a tíško dodal: – A veď aj vojenské šaty sú také nápadné ako golfovy oblek.

Knieža sa snažilo so svojimi susedmi bezprostredne konverzovať, ale nálada bola zato dosť napätá. Žiaľ, v blízkosti sedel aj doktor Verhagen, a knieža, hádam preto, že aj jemu bol golfový oblek nápadný, oslovil Hrdzavého.

– Cestujete, pane, po prvý raz do trópov?

– Nie, sir, – odvetil ten trošku v pomykove. – Som doktor Verhagen a výskum... spavej nemoci...

– Počkajte! Doktor Verhagen! Napísali ste pred dvoma rokmi v Kongu zaujímavý článok o spavej nemoci do ktoréhosi anglického lekárskeho časopisu.

– Zaujalo vás to, sir? – jachtal červenovlasý.

– Prirodzene. Spavá nemoc je vážnym problémom koloniálnej armády. Teší ma, že som vás stretol. V jednom vašom článku uvádzate veľmi zaujímavé údaje o sociálnych a morálnych náväznostiach inkubačnej doby v súvislosti s trestnou činnosťou domorodcov.

– Nuž áno... Prišlo to tak... Nazdávam sa, že bude lepšie, ak si o tomto pohovoríme s Vašou Excelenciou pri inej príležitosti. Nájdu sa, možbyť, medzi hosťami aj takí, čo so spavou nemocou nesympatizujú.

Pokojný pohľad stotníka sa meravo zabodol do Hrdzavého. Tento bol už trošku podozrievavejšej povahy. "Hrom aj do Morbitzera," zlostil sa utýraný Hrdzavý a šťastne si vydýchol, keď sa večera skončila.

A tak sa vyvliekol z chomúta. Kniežaťu nebolo nápadné zmätené chovanie. Zvykol si už, že ľudia, čo si vážia autoritu, nevedia s ním neviazane konverzovať.

...Stáli vedľa seba pri zábradlí paluby. Šteňa bolo v smokingu driečne ani parketový tanečník. Len keby nebol večne taký smutný. Hrdzavý si bol na čistom s tým, že keby tohto chalana neľúbil, ani na um mu nezíde zbúchať tú čudesnú akciovú spoločnosť. Nikdy nebažil po veľkých peniazoch. O tom rozmýšľal aj cestou ku kabínam. Uprostred lode, hneď pod veliteľským mostíkom boli vedľa seba dve oddelenia: bývalo v nich knieža a stotník. Vlnobitie cítiť v tejto časti paluby najmenej, čiže tu sú najlepšie apartmány. Z okna žiarilo svetlo a zneli slabé zvuky rozhovoru.

Hrdzavý naraz len stúpol a zostal stáť ako bleskom udretý.

Čisto a jasno počul cez okno hlas mladého kniežaťa:

- A ste presvedčený, že Tom Leven je v Barme?
- Som o tom presvedčený, Vaša Excelencia.

3

TOM LEVEN!

Celú noc sa prehadzoval bez spánku. Čo to za neuveriteľnú hru osudu? Čo chcú títo dvaja vysokí dôstojníci od Thomasa Levena? Šteňaťu nepovedal nič. Načo ho znepokojovať? Dobre by však bolo vedieť, kam majú namierené a čo majú spoločné s Tomom Levenom. Lod' ide iba do Colomba. Ako ich vypočuť? Obe kajuty sú uprostred lode, nemajú spoločné steny s inými kajutami a sú osvetlené žiarivkami. Na mostíku býva najčastejšie sám kapitán a pred kajutami veľkého panstva stojí pravidelne hliadkujúci námorník.

Hm... Lenže zajtra ich treba vypočuť. Áno, akurát zajtra.

Predobedom, akoby sa len prechádzal po lodi, nazrel z panskej pasie aj do podpalubia. Keď zočil, že v jednom kúte mastia karty, zamieril ta a naozaj, uprostred skupiny sedeli Šéflekár a Kyjak.

- Prepáčte, - ozval sa Hrdzavý. - Nie je medzi vami náhodou nejaký krajčír? Natrhol som si včera smoking, rád by som zaplatil pánovi, ktorý mi ho opraví.

Šéflekár úctivo povstal.

- Ja som krajčír, pane, a rád vám smoking opravím, no peniaze za takú maličkosť nemôžem prijať.

- V tom prípade hádam dobrú cigaru. Príďte, priateľko, do kabíny číslo päť, až vás omrzia karty.

- Mohol by som aj teraz, pane.

- Stalo sa niečo? - spýtal sa Hrdzavého, keď spolu kráčali spolu k prvej triede.

- Ešte nie, ale sa chystá. Vidíš tamto tie dve kabíny? Stáva tam pred nimi námorník. Aj teraz je tam. Odnesieš môj smoking a cez večeru prídeš hore. Ja dnes nepôjdem večerať. Budem stáť tu pod mostíkom... Ale tam, za parovodom, aby ma nevideli. Zájdeš k tomu námorníkovi so smokingom a spýtaš sa, kam máš ísť, lebo nevieš, kde je kabína číslo päť. A keď ťa námorník odprevadí až po zákrutu, zlož smoking v mojej kabíne.

- Jasné. A ty zatiaľ vlezieš do nestráženej kabíny a šlohneš tam nejaké oné.

- Idem ta počúvať, ty bulo!
- Dobre no... Ale keby si niečo predsa len doniesol, dúfam, že ma neošmekneš...
- A teraz to najdôležitejšie: o polnoci presekneš elektrické vedenie.

...Večer o ôsmej, keď všetci cestujúci okrem doktora Verhagena sedeli pri večeri, námorník pred earlovou kabínou dostal temer záchvat kvôli opitému krajčírovi, ktorý ho plačky prosil, aby s ním vedno zaspieval "God Save the King" a aby mu ukázal kabínu číslo päť. Medzitým sa mu i so smokingom ustavične vešal na krk, kým to námorníka nezunovalo a dopravil ho za golier do kajuty doktora Verhagena, a potom sa behom vrátil na svoje stanovište. Jeho Excelencia a pán stotník sa práve vracali z jedálne...

Hrdzavý sa medzitým vkradol do stotníkovej kúpeľne. Dúfal, že si, ako predošlý večer, sadnú na kávu alebo na koňak do earlovej kabíny, lebo keby earl stotníka nepozval, tak to bude pekná kucapaca. Mal šťastie. Stotník si dal ešte so svojím predstaveným kávu. Hrdzavý vybehol z kúpeľne a pritisol ucho k tenkej stene kabíny. Počul čisto aj najtichšie slová. O Levenovi sa dnes nehovorilo.

Zato však neoľutoval, že ich vypočul.

- Nazdávate sa, že Kvang prišiel z Číny?
- Myslím, – odvetil stotník, – že Kvang neslúžil v nijakej armáde. Ide akiste o nejakého čínskeho zbojníckeho náčelníka, ktorý sa sám vymenoval za generála.

– Ja ho však nepovažujem za zbojníckeho náčelníka. Budeme s ním predovšetkým vyjednávať. Ak ma Kvang uzná za kráľa, tak ja ho uznám za svojho generála. Isté je, že hrá na severných hraniciach Barmy obrovskú rolu a že vojenské ťaženie by bolo veľmi nákladné.

– Ťaženie si neželajú ani Francúzi, lenže bolo by potrebné aj za cenu obetí, už iba preto, lebo zbrane pašujú tak do Zadnej Indie ako aj do Barmy práve cez toto územie.

– Áno... áno... Je to povzbudzujúce, keď sú anglické i francúzske záujmy súhlasné.

– Keby sa nám nevydarila dohoda s týmto Kvangom, potom by anglické a francúzske jednotky, sústredené zo Zadnej Indie do Barmy, ľahko zlikvidovali generálove hordy.

– K tomu sa odhodlám iba v krajnom prípade. Predovšetkým som za "okrúhly stôl". Aj Kvanga dúfam možno ovplyvniť peniazmi, dob-

rým slovom a hodnosťami, – povedal earl. – Francúzske a, prirodzene, aj anglické jednotky by som sústredil len vtedy, keby sa s Kvangom nedalo rozumne hovoriť.

– Nezabúdajte, Vaša Excelencia, že s generálom Kvangom vyjednávajú aj z inej strany.

– Poznáte niekoho, čo sa už s týmto Kvangom zhováral?

– Je to múdry chlap. Urobil si zo svojej osoby mystérium. Sídli v pralese so všakovakými domorodcami. A nepustil sa do rečí ešte s nikým. Isté je, že je na hraniciach neobmedzeným pánom a keď chce, vypustí tú obrovskú zásielku zbraní, ktorá príde cez Čínu.

– Tak teda ešte pred príchodom tejto zásielky mu dáme na výber: alebo sa s nami dohodne, alebo sa proti nemu pustíme spoločne s Francúzmi. Ale ja nechvejne verím okrúhlemu stolu. Preto by som čím skôr chcel vyraziť z Colomba.

– Krížnik "Radzeer" príde po nás štrnásteho, čiže kým my prídeme do Colomba, už nás bude čakať.

"Nudné oné si tu tárajú," myslel si Hrdzavý. "Hoci nie je vylúčené, že sa raz zide aj toto. Lenže teraz by už bolo dobre vyšmyknúť sa zo stotníkovej kabíny." Blížila sa polnoc. Svetlá naraz zhasli. Nieкто hádam prerezal vedenie. Hrdzavý zbadal vyhasnuté lampy z okna kajuty. A už aj sa vykradol von.

4 Na druhý deň ráno zreferoval Hrdzavý všetko Šteňaťu. Mladý Leven bol o vysokopostavených osobnostiach lepšie informovaný.

– Pamätám sa, – vravel, – že nedávno som čítal v novinách o poslaní Earla of Sudessexa. Na severnej hranici Barmy je sporné územie, ktoré má byť spoločným anglo–francúzskym koncesným územím pod vládou Earla of Sudessexa.

– Ale prečo spomínali aj Toma Levena?

– To neviem ani ja, – odvetilo Šteňa zamyslene. – Okolo brata môže byť fúra zmätených záležitostí, ktoré nemôžem poznať. Ale cítim, že sa mu stala veľká krivda.

– Pozri... v konečnom dôsledku predsa len vraždil. Aj ja som už zabil, ale iba zoči – voči, v sebaobrane. Nehnevaj sa, no ten, čo zavraždí ženskú...

– Hrdzavý... teraz sa mi hádam vysmeješ... no ja... obávam sa, že v tejto vražde je čosi tajomné, čo by som chcel najprv pochopiť a až

potom odsúdiť brata. Povedz mi, prečo šiel po vražde na návštevu k priateľovi? Prečo utiekol až vtedy, keď už bolo v novinách, že je podozrivý z vraždy? Prečo by tam po vražde nechal svoj klobúk? Prečo vyšiel hlavným vchodom a ako noviny písali, ešte aj chvíľku čakal na taxík a zapálil si cigaretu? Všetko to znie tak trošku smiešne... Lenže môj brat je náramne rozumný chlap a keby už raz vraždil, nerobil by takéto chyby.

– Hm... Pravdaže, znie to trošku čudne. Také čosi som už počul, že nejaký vrah prisahá krivo, alebo poruší čestné slovo. Ale aby čakal pred budovou, kde spáchal čin, na taxík a pritom ešte aj fajčil... Nuž ale prečo utiekol, keď je nevinný?

– Ty by si bol na jeho mieste tiež utiekol. Svedčilo proti nemu toľko dôkazov, že sa nemohol zachrániť, ani keby bol nevinný.

– Nuž ale ktosi tú dámu predsa musel zabiť!

– Chceš si vypočuť analýzu?

– Čože?.. Zas čosi také ako tá spavá nemoc?

– Analýza znamená podrobný rozbor čohosi, čomu porozumieme iba z podrobností. Ktosi po odchode môjho brata vošiel k Helene Aldingtonovej. Zočil tam klobúk Toma Levena a zabil tú ženskú, pretože vedel, že každý bude podozrievať Toma. Čo ty na to?

– Ja si zasa myslím, že analýza je dobrá vec, ktorú možno zlapať namiesto vraha, ale nemôžeš ju obesiť. A aby som vyslovil nejakú analýzu aj ja: komu záležalo na tom, aby odbavil tvojho brata a zabil tú babu? Hádám chlap, ktorý prostredníctvom tej ženskej ukradol vynález.

– Bravo! To je výborná analýza. Rozhodne keby sme vedeli, kto predložil ten druhý, podobný vynález, dostali by sme sa azda bližšie k riešeniu prípadu. Pretože aj keď nezabil Helenu Aldingtonovú on, azda to bol niekto iný, ktorý bol s ním v spojení. Čo ty na to?

– Že sa mi už zunovalo zhrýzať sa v analýzach. Poďme si radšej niečo zahryznúť do bufetu.

... Zvečerilo sa. Z tmavých, mastne ligotavých vln Indického oceánu vyskočila tu i tam nejaká biela lietajúca ryba. Južný kríž ako obrovské vyznamenanie na nekonečnej blúze oblohy žiaril medzi miliónmi iskriacich sa hviezd čisto a mohutne. Z diaľky sa čoraz zreteľnejšie vynárali mnohé svetlá a napokon zažiaril v diaľke obrovský transparent, že stlmil aj ligot prístavných svetiel:

LIPTONS' TEA

Dorazili do Colomba.

5 Hrdzavý uložil ostatným dvom Spovedníkom, aby pohľadali špinavého kapitána. On so Šteňatom nasadol do rikše a dali sa odvieť do Fortu. Táto štvrť – Fort – je nádherný, obrovský kus mesta, kde bývajú bohatí turisti a vznešené panstvo. Prirodzene, ubytovali sa v Grand Oriental Hoteli. Večer sa vrátili z prieskumu ďalší dvaja spoluakcionári. Obaja zvesili nos aj hlavy.

– Čo je so špinavcom? – spýtal sa Hrdzavý nervózne.

– Šiel navštíviť priateľa, – odvetil Kyjak smutne.

– No a?

– Aké no a? Jeho priateľ má na periférii výčap, kde je okrem iného aj ruleta a ópium. Fred dorazil až ráno a odvtedy hrá a pije. Myslím, že z našich peňazí už nemá viac ako päťdesiat libier.

Šteňa zbledlo.

– Chceli sme ho odlákať, – pokračoval Kyjak.

– A čo povedal?

– Aby sme šli do boha.

– Zaved'te ma ta, – zreval Hrdzavý.

Pustili sa sparným podvečerom k predmestiu Colomba. O chvíľu už kráčali medzi hlinenými chatrčami domorodcov; z osvetlených okien škerili sa na nich čierne ženské hlavy a uličkami zaznievala ňafkavá, piskľavá hudba.

O hodinu zočili svojho kapitána v hráčskom brlohu domorodej štvrte. Pozdravil svojich spoluakcionárov krátkym kývnutím a so záujmom hľadel na stôl. Malajský krupier zavrtel ruletou a kostená guľka sa rozbehla. Farebné tváre s plochými čelami napäto hľadeli a potili sa. Vyhralo číslo 34. Kapitán Fred posunul na stôl opäť kôpku bankoviek. Traja Spovedníci a Šteňa tušili, že kapitán práve spreneveril posledné peniaze, z ktorých mal financovať expedíciu. Lež čo si počať? Špinavý kapitán si zo svojho kávososivého ochlpenia pod bradou nakrútil tri rovnaké čínske vrkoče a potom sa na nich obrátil s úsmevom:

– Ako sa máte?

Jeho priatelia však sledovali kostenú guľku, ktorá sa mala pristaviť na dvadsiatke, ak sa expedícia vôbec má vydať. V maličknej izbe, kde

rohožka nahrádzala podlahu, rozprestieral sa dusivý horúci zápach, vôkol stola sa hrčili do nitky otrhané tamylské, černošské a čínske postavičky a malajský krupier s cvikom sa ustavične škeril. Zo vzdialenejšej miestnosti zaznievala citera. Gul'ka sa zastavila na desiatke. Vtom kapitán Fred vstal, s veselým úsmevom si jediným trhnutím potiahol nohavice vyššie a poznamenal:

– Prepáčte, panstvo, ale zdá sa mi, že klamete.

V nasledujúcej sekunde blysla sa mu v hrsti čepel' noža, rozrezala súkno stolíka a obecnstvo zaraz zočilo gumenú hadicu, ktorá sa začínala pod prístrojom a končila v krupierovej hrsti. Krupier mohol gul'ku jediným stiskom odfúknuť z diery, ktorá niesla číslo najvyššej stávkky.

Krupier sa vyškeril a vstal; chcel vytasiť z vrecka revolver, no nevytiahol ho ani do polovice a kapitán ho ovalil hlineným tanierom, umiesteným pod lampou kvôli padajúcim moskytom, takže Malajec sa zakrvavený skydol. Medzitým druhou rukou nabral bankoviek, koľko sa mu dalo, a vopchal ich za košeľu. Toto všetko sa odohralo rýchlosťou blesku a okamžite vznikla aj neopísateľná haravara. Zozadu ktosi prepadol kapitána nožom, lenže tohto chlapa prevalil Šéflekár cez ruletu. Zadunel výstrel, v rukách obecnstva sa zablykli nože a revolyvery. Boli by starého kapitána akiste roztrhali na zdrapy, lenže Hrdzavý sa vrhol náhle na ruletu, tá sa prevalila a dorážala bitkychtivé obecnstvo. Kyjakovo nebezpečné lano rozrazilo lebku obrovitého čínskeho nakladača a Šéflekár v náhlom vnuknutí začal poslepiačky strieľať. Obecnstvo zborovo zavrešťalo.

Šteňa stúplo a pritislo sa k stene. Veď tu ich pozabíjajú! Potom zachytil pohľadom Hrdzavého a hľadel naňho v zdesenom obdive.

Červenovlasý mládenec stál na pevných nohách, jeho býkovec ráňal vpravo i vľavo a kde dopadol, tam sa trhali svaly; nohy, čo sa chystali kopnúť, lámali sa v kolene, štyri prsty ruky, čo sa chystali pichnúť, rozdrvili sa naveky. Ak sa k nemu ktosi priblížil, šmaril ho opäť medzi ostatných a napokon, ani dáky zdivočelý démon, strhol petrolejku zo stropu a švacol ju medzi útočníkov. Niekoľkí návštevníci vzbĺkli, zrevali a hádzali sa o zem, plameň sa zahryzol aj do rohožík a prevrhnutých stolov a bitkárov, ktorí už stratili akúkoľvek ľudskú podobu, osvetľovala zdola strašidelná žltá tancujúca žiara. Vchodom sa však vkrádali ustavične noví bitkári. Šéflekár rozdával zvyškami mocnej stoličky vôkol seba ohavné rany. Kapitán Fred starostli-

vo pozbieral spod nôh vreštiacej a rujúcej sa spoločnosti všetky dostupné bankovky, kým ho ktosi nešvacol po zátylí; vtedy vyskočil a vykročil k východu. Cesta sa pred ním otvárala, akoby odhrňal klasy. Po bokoch totiž trímal dva nože a pri každom kroku zakosil vpravo i vľavo. Keď prišiel k zadným dverám, slušne podvihol čiapku a vzdialil sa. Izba sa naplnila dymom a ľudia sa zúrivo dobýjali k skleneným dverám výčapu, kde im cestu neočakávane otvoril Kyjak, z láskavosti osemdesiatkilového černošského profesionálneho bitkára, ktorého jednoducho šmaril o dvere, takže vyrazil sklo i rám. Černoch krvavý preletel až k výčapu a zostal tichučko ležať. Spovedníci ustupovali k zadnému vchodu; používali pritom všetky trosky, čo im prišli pod ruky, zasýpali nimi protivníkov a o chvíľu sa už ocitli v nočnej temrave. Z hlinenej budovy hostinca vyšľahli prvé plamene, zaznel hvizd a ukrutný rev. Pri hlavnom vchode pobehovali temné postavičky a štyria belosi sa pustili vnohy.

– Stoj! – zreval Hrdzavý. – Pane na nebi, Šteňa! Zabudli sme ho tam.

Hnali sa späť. Ale Hrdzavý ich predbehol. Ešte nikdy v živote necítil toľké obavy. Úbohé, slabučké chlapčisko! Až teraz zbadal, ako si ho obľúbil. Predral sa cez zadný vchod. Do tváre mu vrazil stĺp dusivého dymu. Uviazal si pred ústa vreckovku a vrhol sa do domu. Z herne šľahali plamene. Kde ho teraz nájsť? V hustom dyme nevidel vôbec nič a na každom kroku sa potkýnal o nehybné telá. Tu teda vykonali naozaj čistú prácu.

Dusil sa a chytal ho už záchvat. Konečne pri záblesku nových plameňov zočil pod stenou Levena. Chlapec sedel a opieral sa o stenu, ako sa zviezol na zem. Hodil si ho na plece ako nejaké vreco. Medzitým už cítil, ako horí, a od horúčavy mu začala pukať koža. Dral sa von poslepiacky popri stene; pred nosom mu padla z povaly horiaci hrada a iskry ho popálili. Cítil, že už stráca vedomie... Potom sa vybatkal cez otvor a vliekol sa ďalej...

Dostal sa za dom, opäť pod hviezdnu oblohu, sotva niekoľko krokov od hradskej, po ktorej pred chvíľou bežali. Zhlboka sa nadýchol a položil Šteňa na zem. A na betónke, osvetlenej plameňmi, zočil svojich troch priateľov. Pri stene náprotivného domu sa tuho rúbali asi s päťdesiatimi domorodcami. Opreli sa chrbtami o múr a zatiaľ sa im ešte darilo udržať protivníkov v úctivej vzdialenosti, lenže Hrdzavý videl, že rozzúrené masy ich o chvíľu zdolajú. Vytiahol opäť býkovec,

zhlboka sa nadýchol a potom opatrne vyrazil k bitkárom, aby úderom z tyla otvoril svojim spoluakcionárom cestičku k úteku. V tej chvíli zazneli na hradskej smerom od Fortu kvíliace sirény policajnej pohotovosti, ktorá sa hnala sem.

A tým sa predstavenie skončilo.

Všetci sa rozbehli.

V týchto končinách totiž neprebývajú ani žalobcovia a ani poškodení; účastníci prípadu, bieli i farební, ovalení i podvedení, útočníci a odporcovia náležia k rozvetvenej rodine občanov, podliehajúcich mnohým paragrafom trestného zákona.

Aj Hrdzavý sa bleskove "švacol" do priekopy pod hradskou a utekal hlboko zhrbený, vlečúc za sebou dosť neohrabane za zápästia zachránené Šteňa.

6 ...O polhodinku zastal na vypálenom bavlníkovniku. Zhlboka si vzdychol a zložil svoj náklad, pretože Šteňa ťahal po zemi iba kým sa dostal z blízkosti polície, potom ho už niesol.

Chlapec ležal na zemi bez pohnutia.

– No! – zrukol naňho Hrdzavý a potriasol ho. – Čo mi tu maródiš, ty chmuľko?

Kľakol si k nemu na zem, poplieskal ho po tvári a potom mu rozopäl košeľu – čo keby zabrala masáž srdca? A hneď ju aj pozapínal.

Šteňa je dievča.

Cikády zborovo cfkali a ošumelé byle vypáleného bavlníkoviska zakývali trošku kvetmi v jemnom večernom vánku, ktorý donášal so sebou prílív. Na žiarivej nehybnej oblohe sa pohla pekná hviezda a razila si v tmavobelasej nehmotnosti dlhú jagavú bielu cestu.

Hrdzavý zaškrípал zubami a poškrabal si hlavu. Nuž teda, toto mi je riadna volovinka. A pekne ďakujem! Lenže keď si pomyslel, čo toto dievča podniklo a koľko toho znieslo iba od tých čias, čo ju vyslobodil z Krokodílovej hrsti, musel na Šteňa nevdojak hľadieť s obdivom. Koľkože je takých žien na tomto svete, čo by zniesli toľko kvôli bratovi?

A zaraz si aj povedal, že jej neprezradí, čo zistil. A najmä priateľom nebude o tom referovať. Šteňa otvorilo oči. Zhlboka si vzdychlo a potom si sadlo.

– Je ti lepšie? – zavrčal Hrdzavý.

– Áno... zdá sa mi...

– Tak teda poďme, ale raz–dva!
Tichučko vykročili popri sebe k mestu.

7 – Lotrom si sa narodil a ako lotor aj odvisneš!

– Nechajme tie večné osobné narážky, – odvrkol kapitán Fred. – Peniaze sú v pekle a hotovka.

Šéflekár si odpľul. – S nervóznymi chalanmi nejednám, – povedal starý kapitán a otreľ si tvár. – Čo mi tu skáčete? Zaviazal som sa vám, že vás dnes večer vypravím slušnou loďou do Barmy a doveziem naspäť. V tejto chvíli svitá, je iba päť hodín, čiže na takéto nezdvorilé prejavy máte dosť času, ak večer o pol jedenástej nebude loď k dispozícii.

– Ako chceš zaobstarať loď bez haliera?

– Nesľuboval som, že vám budem robiť informátora, ale iba to, že vám zabezpečím loď, mužstvo a zaopatrenie. O pol jedenástej budte teda na južnom cípe ostrova, pri rybárskom prístave Point de Galle, pol druhej hodiny odtiaľto. Upozorňujem vás, aby ste tam boli načas, pretože loď odchádza presne, ako podľa cestovného poriadku.

– Čo to bude za loď? – spýtal sa Hrdzavý.

– A čo ja viem? – odvrkol Fred. – Nejakú už len zaobstarám. Majte sa!

A vykročil. Ostatní hľadeli za ním s úprimnou úctou. Ako tak kráčal s rukami vo vrecku, s kolísajúcim sa trupom nad šmatlavými krokmi, stelesňoval pravú sebadôveru. Spoločnosť si povedala, kde sa večer stretnú, a tiež sa rozišli. Kyjak a Šéflekár zašli navštíviť starého priateľa do miestnej väznice a Šteňa sa vrátilo do hotela, aby si do večera oddýchlo.

– Zdravím ťa... – podávalo ruku Hrdzavému. – Už po druhý raz si mi zachránil život a raz neviem, ako...

– Nechajme tie voloviny. Netáraj takéto oné, ak si želaš, aby sme zostali priatelia.

– Chcem, – odvetilo Šteňa úprimne, s veľkými žiariacimi očami a Hrdzavý musel trochu odvrátiť hlavu, pretože pohľad dievčiny ho proste miatol.

– Hybaj teda do hotela a večer sa po teba zastavím.

Urýchlene opustil Šteňa, ani sa neobzrúc. Hoci, keby sa bol otočil, mohol uzrieť, ako za ním jeho priateľ hľadá.

8 A potom vyviedol Hrdzavý niečo, čo sa aspoň sto rokov nevyskytlo ani u jeho predkov. Zašiel do knižnice. Do mestskej knižnice v Colombe!

Zahĺbil sa do zväzku starých londýnskych novín a čítal. Čítal pomerne dlho a jeho šaty, topánky, noviny, stôl, dlážka, ba aj ľavé ucho boli samý popol od cigariet, čo pri tom vyfajčil.

Prečítal si vo všetkých novinách, čo sa písalo o vražde, spáchanej kapitánom Levenom. Jedny noviny opisovali napríklad budovu so všetkými vchodmi. Ďalšie noviny uvádzali, že Thomas Leven podozrieval Helenu Aldingtonovú z krádeže svojho vynálezu vojenského charakteru. Keďže to súviselo s vojenskými záležitosťami, popisali o tom iba zopár riadkov. Zmienili sa však zoširoka o klobúku, čo si tam kapitán zabudol, o pitevnom protokole mŕtvoly, ktorý konštatoval, že bodnutie "bolo vykonané špicatým nožom zo stolovej písacej súpravy, čo ležala na stole, spredu, prebilo srdce a zapríčinilo okamžitú smrť". Ale na stole ležal aj neupotrebený revolver Thomasa Levena. A potom nasledovali chválospevy na políciu, že akí boli rýchli, koľko fotografií vyhotovili a ako vypočúvali personál. Z rukoväte dýky sňali odtlačky a zohnali aj vodiča, čo bol odviezol kapitána Levena. Obeť ležala pri dverách na tvári, páchatel' povyt'ahoval zásuvky písacieho stola, oči-vidne čosi zháňal. Hrdzavý si všetko dobre zapamätal.

Potom sa odobral do neďalekej medzinárodnej krčmy, objednal si pálenku a tri hodiny rozmýšľal.

Neskoršie ohlásil vrátnik hotela Grand Oriental stotníkovi Bradfordovi, že nejaký pán si želá zhovárať sa osobne s jeho Excelenciou Earlom of Sudessexom. K earlovi sa mohli ľudia dostať iba prostredníctvom stotníka.

– Kto je ten pán?

– Doktor Verhagen.

– Oznámte mu, že Jeho Excelencia ho nemôže prijať, jedine hádam vtedy, ak požiada písomne o výsluch a zdôvodní ho.

O polhodinku sa černošký boy vrátil s obálkou, adresovanou stotníkovi. V obálke bol list:

"Dr. Verhagen úctivo žiada Jeho Excelenciu, aby ho vypočula vo veci Thomasa Levena, aj dovtedy končím svoj list v úcte. Dané dnes."

– Doved'te toho chlapa! – prikázal stotník.

O chvíľu sa zjavil Hrdzavý v zelenom golfovom obleku, ktorý si rezervoval k slávnostným príležitostiam. Stotník ho neponúkol miestom. Jeho rozumné dobiedzavé oči nehybne skúmali návštevníka.

– Čo chcete? – ozval sa napokon.

– Chcel by som sa pohovárať s Jeho Excelenciou v záležitosti Toma Levena.

– Myslíte na dôstojníka, ktorý bol pred dvoma rokmi odsúdený na smrť?

– Tak je. V tejto záležitosti mi napadla prekvapujúca myšlienka.

– Nechápem, čo vás do tejto záležitosti a čo jeho Excelenciu do vašej mienky?

– Pokiaľ viem, cestovanie jeho Excelencie do určitej miery súvisí s touto záležitosťou, – vytasil sa odvážne.

– Odkiaľ to viete? – spýtal sa Bradford veľmi ostro.

– Odpušte, no ja som sa nežiadal na výsluch v policajnom zmysle tohto slova. Čo a odkiaľ viem, to je moja súkromná vec.

– Dajte si pozor, pane! Vojenské tajomstvá azda predsa len nemôžu tvoriť vaše súkromné záležitosti! Ráďte mi, prosím, povedať, čo si želáte, a pokiaľ to uznám za vhodné, zreferujem to Jeho Excelencii.

Hrdzavý pekne pomaličky vzbĺkol.

– Ak sa jeho Excelencia nebude zaujímať o moje myšlienky, tak ich teda oznámim inej, vyššej inštancii a uvediem aj vaše odmietnutie.

– Vyhrážate sa represáliami?! Opovažujete sa na tomto mieste násilnícky vystupovať?

– Tak sa teda lúčim.

– Chcete tu blufovať na základe odvážne koncipovaných informácií, – povedal Bradford. – Neviem prečo, no táto okolnosť stačí k tomu, aby som vás odmietol a upozornil vás, pane, že si môžete veľmi poodierať členky, ak sa budete zaoberať týmto prípadom.

– Nazdávam sa, že keby som dokázal nevinu Thomasa Levena a dodal by som skutočného vinníka, dopomohol by som Anglicku zároveň aj k získaniu významného vynálezu.

Stotník naňho chvíľu hľadel, akoby váhal, či sa má do tejto témy pustiť s neznámym človekom. Napokon sa ozval:

– Zvyknete sa hádam zaoberať skôr spavou nemocou. Venujme sa azda tejto téme. V týchto dňoch som dostal medzi dvoma na seba položenými sklenenými tabuľkami niekoľko trypanozóm, totižto v súkromí je mikroskop mojím koníčkom. Zovšadiaľ si dávam posielat' medzi

sklami infikované kvapky krvi. Nuž, prosím, zistil som medzi trypanozómami biele škvrny. Mohli by ste mi vysvetliť, o čo ide?

– Prišiel som v záležitosti Thomasa Levena...

– Sľubujem vám, že splním všetky vaše želania, ak mi poviete, čo je to trypanozóma, – odvetil Bradford ostro.

Nastalo veľké ticho.

– Trypanozómy, priateľ môj, – ozval sa stotník, – o ktorých ste vy nikdy nepočuli, sú bacily spavej nemoci. Spavej nemoci, ktorej ste vy slávnym výskumníkom a liečiteľom. Podozrieval som vás už na lodi, no chcel som vyhnúť škandálnemu odhaleniu. Nevieam, ktorého štátu alebo agentúry ste spravodajcom, viem iba toľko, že nie ste lekár a nie ste Verhagen, lež vyzvedač. Je však možné, že chcete z kniežat'a vytĺcť nejaké peniaze, nie je vylúčené ani to, že vás poverili iba nejakou intrigou. A moje posledné slovo znie: zmiznite odtiaľto, kým ma ne-donútite k tomu, aby som vás dal navždy vyhostiť z impéria.

– Pán stotník, – odvetil Hrdzavý a nanútil si kľud, – príde ešte čas, keď tieto slová oľutujete.

– Idete, alebo mám konať ináč?

– Želám si iba jedno, – odvrkol Hrdzavý z dverí. – Aby som sa s vami stretol na takom území, ktoré nie je pod anglickou zvrchovanosťou.

Zato je však pravda, že po tejto vete sa poriadne poponáhl'al. Ale ešte aj na ulici hundral. Čo je to za panskú opicu, tento anglický dôstojník? Potom sa ho zmocnili zasa detské nálady a uvažoval, čo to za zaujímavosť môže byť s tými sklenenými doštičkami. Celkom jednoducho ich poriadne pritisknú jedno k druhému a potom uchránia kvapky krvi alebo aj dych medzi oboma tabuľkami lepšie ako letovaná krabica sardinky. A potom to vrazia pod drobnohľad. Takto dopravujú kvapku krvi mnohými svetadielmi a zachovávajú sa ešte aj biele škvrny. Vynikajúci vynález!

V útulnej krčme dal si priniesť ražnú pálenku a napísal anglickému ministrovi vojny priateľsky ladený list.

9 V skorých večerných hodinách vykonal Earl of Sudessex impozantnú vojenskú prehliadku a v spoločnosti stotníka sa odplavil na krížniku "Radzeer".

O desiatej hodine kráčali štyria spoločníci – Hrdzavý, Kyjak, Šteňa a Šéflekár – palmami vrúbenou hradsťou do Point de Galle. Na oblohe

sa preháňali tmavé chmáry a zniesla sa odporná, nepreniknuteľná čierna noc. Ovzdušie oťaželo ozajstnou indickou depresiou pred búrkou. V tomto prístave žilo pár rybárov, sušili sa im tu siete a člny vyťahli na breh. V diaľke sliepňali roztratené rady svetiel – karanténa prístavu Colombo. Obrovský izolovaný priestor, ktorého prístav siahal hlboko do mora, a v ňom kotvili nejaké lode so žltou vlajkou, pretože niekto na tých lodiach chytil po ceste cholera alebo iného zrádnika. V pozorovacích barakoch na južnom cípe ostrova musel stráviť šesť týždňov každý nemocný alebo takí, čo cestovali na jednej lodi s chorým. Medzi nepríjemne opustenými nemocničnými budovami knísali sa so zunivým hukotom štíhle palmy, prehýnajúce sa pod náhlym závanom monsúnového vetra. Ak sa Fred dohodol s niektorým svojím pašeráckym kumpánom, tak tu nájde ideálne miesto na nalodenie svojich priateľov. O chvíľu sa blížil menší parník, ale sklamal ich. Rýchle odfrčal smerom ku Colombu. Po jedenástej preč, kde v pekle je kapitán Fred? Na celom horizonte nevideli nijaké svetlá, iba driečnu vojenskú loď, čo sa približovala k brehu. Ale tú mali radšej čerti vziať! Fred a jeho obchodní priatelia neradi kotvia v blízkosti bojových plavidiel. A tento krásny obrnený krížnik začína manévrovať akurát pred naším nosom! No, ak ho Fred z diaľky uvidí, určite sa neodváži priplaviť bližšie so svojím parníkom.

– Zdá sa mi, že dnes z toho nebude nič. – povedal Kyjak.

– Ak Fred zočí tento krížnik, tak sa sem nepriplaví ani zajtra.

V pekelnjej tme čuli naraz len žblnkot, na brehu pristál obrovský čln a z člna vyskočil Fred.

– Poďme, poďme, – vrčal netrpezlivo. – Nasadať!

– Kde máš loď? – vyzvedal sa Šéflekár nedôverčivo.

– Vyrazí ti oči, ty bulo! Tu je. Nepáči sa ti? Najnovší model a šinie sa ako blesk. Je v nej uhlia, nafty a karát na celý rok. Ale poďme už, pretože s ukradnutým vojenským plavidlom sa tu nesmie parkovať!

Stírpli a nevládali sa pohnúť. Bezpríkladný čin v dejinách sveta ich ohúrili. Takýto obrovský krásny moderný obrnený krížnik hádam predsa len neslobodno proste odviazať! A záležitosť sa zdala ešte strašidelnejšou pri tej prirodzenej bezprostrednosti, ako o nej Fred referoval nechápajúc, čo sa čudujú, ako by bol takýchto lodí už bohviekoľko pokradol.

– Kapitán! – skríkol Hrdzavý. – Za toto nás všetkých obesia.

– Ale si malicherný! Pravdaže nás obesia. Veď za ukradnutie voj-

novej lode predsa nemôžu rozdávať kríže Za zásluhy. No tak, idete, zostávate tu alebo kieho otca? Pol jedenástej preč a ja nechcem vyrážať s takým meškaním!

Kyjak vyval'oval dojata oči na nádherný krížnik a potom povedal hlasom, ktorý sa chvel obdivom i úctou:

– Veľký si, Fred...

O dvadsať minút radová loď "Balmoral", jeden z najmodernejších krížnikov Východnej floty jeho Veličenstva, vyrazil plnou parou smerom ku Kalkute, vezúc na svojej palube členov akciovej spoločnosti.

1 Áno, tak sa to stalo. Pravda, táto udalosť sa na stránky svetovej tlače nedostala, pretože britská admirálnosť sa za ňu pochopiteľne hanbila. Naozaj sa to v našej epoche, ba v súčasnosti stalo, že niekoľkí odvážni ľudia, vzhľadom na to, že nemali peniaze na cestu, šlohi si krížnik ako nejaký pekársky učeň potiahne bicykel a odpáli s ním het. Na svitaní sa rozrevali, rozkazovali, nariadovali, odpovedali a pýtali sa masy telegrafných a rozhlasových staníc. Signály prskali od Londýna až po Singapur a zo všetkých kútov Indického oceánu rozbehli sa krížom obrovskými vodami plnou parou torpédoborce a bojové lode, aby chytili stopu svojej potiahnutej družky.

Najprv sa skonštatovalo, že obrnený krížnik "Balmoral", ktorý sa plavil z ostrova Južný Timor do Colomba, ohlásil cestou ochorenie jedného námorníka. Choroba mala podozrivé symptómy a tak musela bojová loď zakotviť pod žltou vlajkou v blízkosti Point de Galle, vo výške karanténnej stanice, no medzi bójami, umiestnenými v bezpečnej vzdialenosti od brehu. Lekár vystúpil na loď a vzhľadom na to, že to mohla byť cholera, poslal celé mužstvo aj s kapitánom do vojenskej karanténnej pozorovacej stanice, vybudovanej na kopci neďaleko civilnej karantény. V tropických krajinách niet väčšieho pána nad epidémiu. Najmenšia čínska džunka i najväčšia anglická bojová loď musí ísť do karantény rovnako, najviac ak sa tejto druhej (mužstvu i lodi) ujde trošičku lepšie zaobchádzanie. Plavidlá, kotviace v karanténe, stráži maličká hliadková loď, ktorá každé tri hodiny vybehne na more a radarom kontroluje plavidlá. Stráže v týchto končinách strieľajú bez vyzvania, či sa už blíži niekto z pevniny alebo od mora.

Bezohľadnú prísnosť karanténneho konania vie si vážiť iba ten, čo už v trópech prebýval a vie, že čo i len jediné lodné lano alebo debna z podozrivej lode, na ktorej je čo i len jediný chorý chlap, môže infekciu rozšíriť v obrovskom meradle a epidémiu pod rovníkom potom nepristaví ani najmodernejšia lekárska veda. Za niekoľko dní sa rozšíri tak, že skosí desaťtisíce (no stalo sa, že aj stotisíc) ľudí. Karanténa je vojenská ustanovizeň a jej boj proti storakým vražedným chorobám

tropických oblastí je nemilosrdný, prísny, bezcitný a niet proti nemu odvolania.

Tmavé mračná na oblohe, víchrica a indická noc, čierna s'ľa uhoľ, umožnili, aby si Fred "odviazal" krížnik, čo stál hodne ďaleko na mori.

Krásna loď mu padla do oka ešte poobede a začalo ho čosi klať v boku. Vrátil sa do Colomba, kde v nepoužívanom odpadovom kanáli starej koželužne bývali niektorí jeho starí dobrí priatelia. Medzi nimi aj mimoriadne tučný jednooký chlap, ktorého volali Pattersonom; kedysi bol v Amerike kapitánom lodivodov, ale pre alkoholizmus ho vykopli a od tých čias sa zaoberá v Colombe s dvoma spoločníkmi obchodom s otrokmi. Podpaľáč bol v lepších časoch strojníkom na lodi, druhým spoločníkom bol hrbáč Lemm, ktorý si pri jednej afére zlomil chrbticu a od tých čias bol hrbatý. Títo traja nakladali na určité lode, s ktorými spolupracovali, omámených domorodcov z vnútra ostrova ako plavebný náklad. Omámenie sa dialo prostredníctvom gumových obuškov a kým sa domorodec prebral, ležal už na kope so svojimi druhmi na niektorej otrokárskej lodi ako drevo. Vozili ich na územia mimo zóny, čiže na ktorési zo súostrovia Marquesas alebo Spoločenských ostrovov, kde niekoľkí bezcitní súkromníci zberali guáno alebo klčovali lesy.

Patterson, keďže prepil so svojimi spoločníkmi celý posledný zárobok, vrátil sa s nimi do nepoužívanej kanalizácie starej koželužne. Tu ho vyhľadal Fred, aby ho získal pre svoj zámer a aby mu napochytre pomohol naverbovať slušné mužstvo.

– Hej, Pat! – pozdravil ich Fred. – Potrebujem dvadsať ukrutne šikovných chlapíkov a okrem toho vás troch. Veľký kšeft!

– Nech je tak, – odvetil Patterson, ktorého hlas bol kvôli pálenke chrapľavý a sotva počuteľný.

Dlho sa radili. Fred rozpovedal Pattersonovi a jeho spoločníkom celú záležitosť. Ponúkol im aj tým dvadsiatim mládencom dvetisíc-päťsto libier. Obnos ponúkol z vlastnej čiastky a sľúbil, že ak sa expedícia vydarí, dostanú aj z čiastky ostatných akcionárov. Patterson a jeho priatelia pristali. Medzi pašerákmi je veru dostatok starých, ostrieľaných námorníkov! A všetci napospol radi zahrajú nejakú tú psinu.

Do večera zohnali ostatných dvadsiatich. Počnúc mechanikom a končiac kuchárom, reprezentovali kompletne mužstvo.

Víchrice dunela, noc sa stávala čoraz tmavšou a dvadsaťštyri ľudných, odvážnych chlapov vyrazilo na plachetnici (hádam ani netreba zdôrazňovať, že bez osvetlenia). Vo výške karantény stiahli plachty a potichučky si zaveslovali. Vo veľkom vlnobití ich nemohli zočiť ani ďalekohľadom, pretože noc sa pokryla stuchnutou hmlou nízko stlačených výparov. Pritisli sa opatrne k pancierovému trupu krížnika. Najprv sa vyštvrel jeden a o dvadsať minút boli na palube už aj ostatní. Posledný chlap však najprv pekne rozmlátil dno plachetnice, takže sa o niekoľko minút potopila.

Podpaľač zabehol s baterkou ihneď do kotolne. Tam už bol mechanik, kormidelník, delostrelec a všakovakí odborníci, ktorých znalosti dostačovali k úrovni, požadovanej na bojovej lodi. O pol hodiny, keď už víchrice zosilnela, vznášal sa nad krížnikom uzučký pás dymu.

...Po desiatej sa krížnik, ako rys, kradnúci sa spoza krížkov, začal obracať čelom k vlnobitiu. Nastal čas i vhodná príležitosť. V hustej teplej spare, ktorá sa valila ani para z komína, nedovideli ľudia na brehu ani po svoje natiahnuté dlane.

Takto majstrovsky sa niesli na vlnách čoraz ďalej od brehu. Dym nad komínom zmohutnej a napokon, keď sa konča ostrova dostali tak ďaleko, že karanténne hliadky ich už nemohli vidieť, polovičnou parou pustili sa na sever k rybárskym osadám Point de Galle. Medzitým behali po palube vrtkí chlapi, aby preskúmali systém, motory a spojovacie zariadenia lode, takže keď kapitán Fred vydal príkaz: "Zapnúť svetlá!", krížnik bol o dve minúty plne osvetlený. Osvetlený krížnik bude v blízkosti Colomba rozhodne menej podozrivý. Medzitým víchrice zosilnela, mračná sa valili a Fred i jeho kompáni si uľahčene vydýchli. "Balmoral" vyrazil plnou parou do búrlivej noci...

Vyšetrovanie konštatovalo, že "Balmoral" spustil o polnoci kotvy pred prístavom ostrova Sabang a vyzval lodivodský úrad, aby v tejto nezvyklej hodine naložili na krížnik vodu, veľké množstvo konzerv a tri debny cigár, ale ihneď. Pretože túto požiadavku o polnoci nechcel nik splniť, "Balmoral" namieril svoje delá na pobrežie (zamestnanci lodivodskej kancelárie zreteľne videli, ako sťahujú z lodných batérií ochranné povlaky) a kapitán prehlásil, že ak o päť minút nezačnú požadované články nakladať, anglický krížnik bude ostreľovať Sabang.

Ďalej už nakladanie nenarazilo na žiadne prekážky.

Za Sabangom sa loď stratila. Cyklón, ktorý vypukol v noci presne o jednej a zúrnil nad oceánom tak divo, ako už dávno nie, v prvých

hodinách načisto znemožnil prenasledovanie. Víchrica spustošila celé mestá, morské prúdy zmietli ostrovy a na širom mori sa potopil celý rad lodí, ktoré sa nedostali zavčasu do prístavu.

Do rána "Balmoral" zmizol. Reťazou krížnikov a iných bojových lodí, ktoré ho prenasledovali zo všetkých strán a udržovali medzi sebou nepretržité spojenie, nemohla prekĺznuť ani plachetnica. Záhada sa nevyriešila. Čo je s "Balmoralom"? Ak neuletel, musí byť v niektorom prístave alebo na mori. Ale "Balmoralu" proste nebolo. Admiráli a lodivodi, námorníci i generáli stáli pred týmto zázrakom ako oŕapení. Letecké eskadry prečesávali každý kútik oceánu po celé dni, starostlivo zisťovali meno, totožnosť a národnosť všetkých bojových plavidiel a zároveň preverili aj to, či sa plaví v predpísanom kurze. Napokon bezpečne zistili, že "Balmoral" sa za šesť hodín, ktoré mal k dispozícii, celkom jednoducho vytratil z Indického oceánu. Hoci za šesť hodín sa to dá urobiť iba lietadlom.

Admiralita musela zhltnúť, že sa udial najväčší trestný čin i najväčší zázrak dvadsiateho storočia. Ukradli im bojovú loď a už nikdy sa neobjavila. Nejde o vreckové hodinky, o kanoe nejakého domorodca alebo o zimník z kaviarenskej šatne, ale výslovne o obranný krížnik s delami, muníciou, reflektormi, veliteľským mostíkom i kuchynským riadom, ktorý proste odvesili z kotvy, odtiahli a nevrátili. Starí admiráli očerveneli ešte aj po dlhých rokoch, keď im pripomenuli prípad "Balmoral".

2 Vietor stíchol a čierne búrlivé mračná zdali sa byť tak nízko, akoby obloha bola strechou jednoposchodové ho domu. Horúčava bezvetria pred búrkou bola nehybná a strnulá.

– A teraz ako? – spýtal sa Hrdzavý. – Lebo ráno zmobilizujú proti nám celý svetadiel.

Táto otázka odznela už po dobytí Sabangu, keď sa plavili ku Kalkute a všetci napospol bafkali z cigár.

– Pokiaľ ide o môj názor, – odvetil Fred, – o hodinu začne na našom milovanom mori čudesná revuálna fraška s prietržou mračien a severovýchodným vetrom. Dovtedy verme, že stratu tejto lode nezbadajú. Potom nás niekoľko hodín nebudú vôbec sťahovať a my sa zatiaľ dostaneme do Kalkuty. V Kalkute pozbierame z lode všetko hnutelné, vylezieme na breh a potom sa už musíme preplaviť iba do Rangúnu. A krížnik nech si odvezú naspäť, ak ho tak veľmi potrebujú.

– A ak sa dostaneme do Rangúnu? – spýtal sa Šéflekár.

– Prečo? – spýtal sa Patterson hlasom, ktorý od alkoholu už iba chrapčal a niekedy ešte astmaticky pískal. Zaoberal sa práve fľašou francúzskeho koňaku, ktorý dotiahol z kapitánovej kajuty.

– Čo sa pýtaš také voloviny? Hádám sú aj v Kalkute nejaké lode! Najväčšiu časť cesty bude mať tento krížnik do rána za sebou. Najmä ak zídem do strojovne a nakopem trošku tamojšiu partu. Potom už len nájdeme nejakú plachetnicu alebo torpédoborec alebo čosi podobné...

Duneli kroky a v zosilujúcom sa vlnobití pracovali všetci chlapi ako o život. Boli to prinajmenšom takí výborní námorníci, ako pôvodná posádka "Balmoralu".

Šteňa ležalo na posteli v kapitánovej kajute. Búrlivé more ho položilo. Fred na veliteľskom mostíku dirigoval pravidelný chod služby s presnosťou, hodnou niekdajšieho korvetného kapitána. Krížnikrazil more zázračnou rýchlosťou. V diaľke, ale ešte veľmi hmlisto, ukázali sa medzi preháňajúcimi sa chumáčmi spary čipkované brehy Bengálskeho zálivu. Akoby sa trošku rozvidnievalo.

– Hej, Fred! Preboha, obzri sa!

Fred sa pokojne obhliadol, pretože predpokladal, že to im beží v päťach iba nejaká bojová loď. No a čo? Ak to bude menší torpédoborec, zahrajú mu, že sa vzdávajú, a keď prirazí bližšie, zasypú ho paľbou, potopia a hotovo. Čo sa títo chalani tak jašia?

Ale keď sa obrátil, aj jeho trošku myklo.

Na spodku vzdialenej oblohy ukázala sa pekná živá jasná škára, cez ktorú zočil aj nejaké hviezdičky a tento čudný nepravidelný tvar osvetlil chmúrnú tmavú oblohu strašidelnou zelenou žiarou. Na samom konci mračien, smerom k svetlu, visel hlboko z oblohy podlhovastý výrastok v podobe balónu, taký chutný čierny; rýchle sa blížil a jeho chvostík dolu akoby sa v behu rýchlo vrtel...

Bleskový pohyb k pákam: "Spomalit! Polovičnou parou! Doľava"! Ide cyklón!

V hrozivej nevzdušnej napätej pálivej noci hľadeli na seba žlté strnulé tváre. Potom sa tieto tvrdé profily s nádejou obrátili za loď. Márne. Oblak, ktorý vyzeral z diaľky ani cibul'a a končil sa úzkym chvostíkom visel teraz už po hladinu a letel smerom k nim, letel...

Musia ihneď zastaviť krížnik, ktorý doposiaľ hnali plnou parou. Oheň treba zhasiť rýchle, ako sa len dá. Keby sa to nepodarilo a cyklón schmatol uháňajúcu loď, tak ich kotoľňa vyhodí do vzduchu ako

šrapnel. Do prístavu sa už nedostanú... Oblak – cibuľa sa blížil a blížil a menil sa na dlhé brnčadlo.

Zúfalo pracovali, aby zabrzdili príšeru, ktorej dali sami zožrať toľkú paru. Hvízdali kladky, napínali sa laná, polonahí chlapi vyťahovali vozíky, naplnené žeravým uhlím z kotlov, otvárali ventily, zatvárali priechody a Hrdzavý po členky voleji, doráňaný – loďou strašne hádzalo – pokúšal sa vypustiť vodu... Znížili rýchlosť ako sa len dalo.

A potom s výbuchom, od ktorého sa zachveli mozgy, bez akékoľvek prechodu rozletela sa sparná hmla a z oblohy sa zvalili masy oblakov ako jediný príval vody, nepreniknuteľná dažďová clona. Výbuch za výbuchom. Brnčadlo visiace od mora ich dostihlo, gigantický stĺp vody zalial "Balmoral", zdvihol loď, takže temer z vtácej perspektívy uzreli príšerné vodné hlbiny, do ktorých sa valili ako padajúci kameň, aby ich vodný kráter vzápätí vyhodil späť k nebesiam.

Okolo kotla sa katastrofám zabrániť nedalo. Podpaľáč padol na vykurovacie zariadenie, rozbil si hlavu, spálil sa a zomrel. A paru museli predsa vypustiť! Ďalší námorník si zlomil ruku, viacerí utrpeli popáleniny a loďou hádzalo more ani kúskom ľadu v mixerovom šejkri, a predsa museli zabrať. Lenže kým sa cyklón dobúril vrcholu, plná para "Balmoralu" klesla na minimum.

Dvere vedúce na palubu nemohli proti tlaku vetra vôbec otvoriť. Voda sa valila sčasti vo forme dažďa, sčasti ako poschodové vlny, ktoré sa nad loďou prevaľovali v takých prúdoch, že akékoľvek manévrovanie bolo úplne vylúčené. Vreštiaci hvízdajúci vietor takmer ustavične miešal chuchvalce vody a zaplavoval nimi celú palubu. Bez prestávky udierali blesky s príšerným rachotom a rev víchrice znel akoby zavýjali sirény bohvie koľkých záchraniek.

...Celé hodiny ich hádzalo medzi bleskami, udierajúcimi do vlnových kopcov v najtemnejšej temrave cyklónových oblakov, čiernych sťa uhoľ. Výpočty kapitána Freda, že prívetivá búrka zadrží prenasledovateľov, sa osvedčili až priveľmi.

Na svitaní okolo tretej prehnal sa konečne nad nimi posledný cyklus búrky. "Balmoral" sa osvedčil nielen ako výborná, ale aj šťastlivá loď. Pretože proti cyklónu niet dobrej lode, iba šťastlivej. "Balmoral", hoci aj doriadený a tu i tam poškodený, vykasal sa z tejto pohromy bez väčšej poruchy.

...Na oblohe sa ukázali opäť hviezdy a na horizonte brieždenie mliečnej farby signalizovalo, že z druhej strany zemegule sa blíži sln-

ko. Odniesli ranených do kajút prvého a druhého dôstojníka. Niekoľkí sa pustili do opráv menších porúch. Starý kapitán Fred vyšiel na mostík s obrovskou cigarou, najprv sa poškrabkal na brade a potom zreval do hlásnice: "Čerstvú paru! Dopredu, hovädá!" Hrdzavý zbehol k Šteňaťu, ktoré práve vstávalo z dlážky. Ako tak v bezvedomí ležalo, padlo na zem a rozbilo si čelo.

– Čo sa stalo? – spýtalo sa Hrdzavého, ktorý mu začal obväzovať hlavu.

– Počasie sa nám trochu zbesnelo, – odvetil. – Chlapi vravia, že bola búrka. Nie si hladný?

Hrdzavý krvácal na ruke. Teraz sa doň pustilo Šteňa a obratne, rýchlo ho obviazalo. Šaty viseli z červenovlasého v biednych zdrapoch a na tele sa mu pod sadzami a olejom len tak hemžili krvavé rany.

– Od tých čias, čo sme sa stretli, – vrelavo Šteňa smutne, – vidím ťa takto doriadeného už po tretí raz. Lepšie by si bol pochodil, keby sme sa vôbec neboli stretli.

– To sa nikdy nevie. A napokon, pozri si ma o hodinu, keď sa upravím. Mám si obliecť zelený oblek?

Ale skôr, ako ho Šteňa mohlo odhovoriť od tohto úmyslu, vliezol do kabíny Kyjak.

– Že som ťa konečne našiel! Počúvaj, Hrdzavý: neďaleko, pri Andamanských ostrovoch, juhovýchodným smerom prosí nejaká loď o pomoc. Veľmi rýchlo sa potápajú.

– Musíme ta!

– Fred vrčí, aby sme ich nevyrušovali.

– Čože?! – zreval Hrdzavý. – Fredovi rozbijem hubu lopatou!

– Najvyšší čas! – súhlasil Kyjak a bežal za päťami svojho priateľa, ktorý sa hnal hore na mostík.

– Hej, Fred! – zreval na veliteľa, ktorému sa lenilo znovu pripáliť vyhasnutú cigaru a preto si ju celú strčil do úst. – Čo to počúvam za svinstvo? Kdesi volajú ľudia o pomoc, potápa sa loď a ty si pokojne napchávaš papuľu cigarou.

– Keď ju prestanem hrýzť, tak sa hádam nepotopí?

– Počúvaj, Fred! Nie som síce členom nijakého panského kasína a zaoberal som sa pašeráctvom už všelikde, ale keď sa nejaká loď potápa a pýta pomoc, tak tam teda idem, aj keby som mal zdochnúť, aj keby ma mali zaraz odťahnúť v putách do basy. A keď túto loď teraz

okamžite neobrátiš na juhovýchod, tak ťa zdrapím za krk a budem ti gebuľu oťkať o zábradlie do tých čias, kým na ňom nebude celý tvoj mozog.

– Nechajme tie večné osobné narážky, – odvetil kapitán veľkomyseľne a potom zavrčal do hlásnice: – Štyri stupne vpravo, plná para!

– Hrdzavý má pravdu, – povedal pološepky polohvizdom tučný Patterson s prehnitým hrdlom. – Si bezcitné psisko, Fred! Nepasuješ veru do panskej spoločnosti.

– Kašlem na vás! Zdravá mačka, ktorá dočká, kým vám ja ešte raz ukradnem krížnik. Nezaslúžite si ani pol torpéda.

Medzitým sa zasa zjavil Kyjak, ktorý pred chvíľou odbehol do spojovacej ústredne.

– Tá loď sa mi neozýva, ale zato len tak lieta luftom že: "Poplach, zadržte Balmoral a keď sa nevzdá po prvej výzve, zničiť ho paľbou!"

– No?! – vytiahol sa povýšene kapitán Fred a rozžuvanú cigaru vypľul na Pattersonov kabát. – Čo chcete? Povyskakovať zaraz z krížnika het a zdúchnuť, alebo pomôcť lodi, ktorá sa už aj tak potopila?

Hrdzavý porozmýšľal a vytiahol revolver:

– Ešte slovo, Fred, a nasekám ti do brucha deväť guliek.

– Prosím... – zavrčal kapitán. – Znervózňovať sa zato nemusíš. Vy smradi, neuplatníte sa nikdy, pretože nie ste dostatočne vecní. Som toho náhľadu, že nemáme riskovať svoju kožu.

– A my zasa tvrdíme, že tridsať či päťdesiat ľudí nemôžeme nechať napospas potápajúcej sa lodi! .

– Hádám, lenže o takýchto veciach treba ešte diskutovať... – odvetil Fred. – No pozrite len! Tam je západné pobrežie ostrova a lode niet. Asi sa potopila.

Neodvetili. Povrch oceánu, kde nedávno ešte hrali mužstvo a cestujúci lode, poškodenej cyklónom, ostatné dejstvo námornej tragédie, revúc, modliac sa a lapajúc dolámané dosky, bolo hladké. More odpočívalo nad potopeným parníkom nehybne ako také nažrané obrovské zviera. Väčšina chlapov na tejto lodi už prežila podobnú príšernú trúchlohru a teraz všetci mysleli na tie nezabudnuteľné, otrasné spomienky a zážitky. V nehybnom ovzduší akoby sa ešte zachvievali nedávno umŕkle predsmrtné výkriky. Krvavočervený vrcholček slnka vzniesol sa v orgií fialových a bronzových reflexov nad okraj východného horizontu. Z hĺbín vyplával sud a veselo sa kolísal na hravých vlnkách. Neuplynula teda ani štvrt'hodinka, čo sa nad obeťami uzavrel

vír a z krútnavy, v ktorej sa loď potopila, dostávajú sa až teraz hore prvé predmety, v ktorých je vzduch alebo ktoré majú nízku špecifickú váhu. Neďaleko začína voda vriť, biela pena zuní a vyhadzuje na povrch dosky a drobnejšie predmety. Uprostred ustavične väčšej hromady smetia ukazuje sa snehobiela námornícka čiapka s belasými stuhami, ktorá vyplávala asi so stolíkom, čo sa kníše vedľa nej.

Slnko vystupuje ponad pobrežné vrchy pastelových farieb s rozprestretými červenými kvetmi lúčov ani obrovská ruža La France a akoby sklonilo svoju vlajku – jeho lúče okrášľujú prostú plátennú čiapku krvavočervenou gloriolou.

Pašeráci, ostrieľaní a obávaní chlapi prístavného podsvetia, stoja na palube bez pohnutia v nemom zdesení. Šéflekár sa prežehnáva a ti chučko zahundre.

Sňali čiapky.

Potom vylovili prevrhnutý záchranný čln. Na boku mal nápis:

RADZEER

– Bola to bojová loď! – povedal Hrdzavý.

– Vidíte, – odvetil Fred, ktorý nebol náchylný žiť dlhší čas duchovným životom, hoci v prvých sekundách, keď tú námornícku čiapku zočil, veľmi žmurkal a uhnielol si z brady akýsi veľmi dlhý a úzky vrkoč, pričom si hundral: "Trápne... na môj dušu, trápne... Ej no, taká čiapka... Ozaj smutný pohľad... A trápny... Najmä veľmi trápny..." Lenže teraz už hľadel na udalosti z iného aspektu: – A to všetko iba preto, lebo mi nechcete veriť, že ste sprostí. Tento "Radzeer" bol teda za živa vojenským plavidlom? Teda nevedeli sme, že máme tú česť s kolegom. A to by sme boli pochodili akurát tak, ako ten sprostý páňko, čo našiel v snehu viperu a keďže a zoológiou nikdy nezaoberal, zohrieval si dotýčného plaza na hrudi. Keby sme my tu zachránili posádku Jeho Veličenstva, tak by sa predovšetkým a prirodzene postarali, aby nás zatkli, prípadne postrieľali, alebo jednoducho nahádzali do vody ako náklad, čo na túto loď nepatrí.

Nevedno, ako spoločnosť reagovala na Fredovo nesporné oprávnené meditovalie, lebo hliadka, sediaca v pancierovej veži, plnila svoju povinnosť vzorne a v tej chvíli hlásila:

– Kuš! Čln zľava! Pozrite, chalani!

Od brehu sa odrazil čln. Zdalo sa, že je to jeden zo záchranných čl-

nov "Radzeera". Jeho posádka chcela najprv voľky – nevoľky vystúpiť na Andamanských ostrovoch, lenže potom zočili približujúcu sa bojovú loď a teraz sa zúfalo snažili doplaviť sa k nej. Začali už aj kývať.

– Dobre, no, len poďte bližšie, – zahundral Patterson.

– Hm, zaujímavé, – poznamenal kapitán Fred. – Sú v člne "Radzeera" a majú rovnošaty, no nie sú to námorníci.

Hrdzavý vybehol na veliteľský mostík ako blesk a vytrhol mu z rúk d'alekohľad. Potom zahvízdal.

– Viete vy, mládenci, kto sedí v tom člne? Earl of Sudessex a stotník generálneho štábu Bradford. – A keď videl, že priatelia hľadia na stroskotancov bezradne a trošku aj vyjašene, naraz len skríkol: – Dec-ká! Ukrutný nápad. Zajmeme ich.

– Zbesnel si? – zreval Hrbáč. – Za toto ťa obesia.

– Dvakrát ma nemôžu, – odvetil Hrdzavý. – A raz ma aj tak musia obesiť kvôli krížniku. Ak ma chytiť. Chalani! Zahráme veľkú hru, mám plán, ale jedinečný, iba času nemám, aby som vám ho rozpovedal. Dôverujte mi! Nie je vylúčené, že na konci hry nás všetkých napospol obesia, ale pokiaľ nie, tak pochodíme veľmi dobre.

– Pokiaľ ide o mňa, – zapískal Patterson, – dôverujem Hrdzavému. A kto nie, môže vysadnúť.

Rýchlo súhlasili, aby Hrdzavý konal, ako uzná za vhodné.

– Výborne, Hrbáč, – spustil Hrdzavý. – Hybaj ku Kyjakovi do spojovacej ústredne. Keby sa nejaké lietadlo, loď alebo prístav spytoval na meno našej lode, nech hlási, že toto je krížnik "Radzeer", ktorý je s Earlom of Sudessexom a stotníkom generálneho štábu Bradfordom na ceste do Kalkuty.

– Chápem, – zahundral, kapitán Fred súhlasne a sformoval si z brady pekne rozčesnutú "koziu briadku".

Hrbáč odbehol a Hrdzavý sa obrátil k mužstvu:

– Traja upracte salón a hod'te ta dve posteľe. Vy štyria spust'te lano a pomôžte tým ksichtom na palubu.

Ktosi ho chytil za rameno. Šteňa.

– Nesmieš...

– Bojíš sa?

– Iba kvôli tebe... Že si mi taký dobrý kamarát.

– A máme nechať tvojho brata v štiche? Ber na vedomie, že bol nevinný. A ja dokážem jeho nevinu.

– Och... – iba toľko povedalo, no s toľkým oduševnením, že Hrdzavý sa začervenal až po korienky vlasov. Potom Šteňa zbehlo z veliteľského mostíka.

Chlapi tvrdých pästí dvíhali práve štyroch stroskotancov na palubu. Dvaja námorníci a dvaja dôstojníci pozemného vojska. A už v prvej sekunde zdúpneli pri pohľade na neuveriteľne otrhané mužstvo prekrásnej vojnovej lode.

– Aký krížnik je to? – spýtal sa Bradford v nekonečnom údive.

– Ďakujeme pekne, – odvetil Fred. – Veľmi dobrý. Zdá sa mi, že ten váš sa v tomto prevažne vlhkom počasí trochu uvoľnil.

Z masy na palube sa ukázal Hrdzavý a jeho pehavá detská tvár sa vyškerila na stotníka.

– Uvažoval som o tej veci, – oznamoval vľúdne. – Tie biele telieska boli medzi trypano... trapolózami preto, lebo niekto chytal sklá zamúčenou labou.

Stotník neveril vlastným očiam.

– Nuž ale toto je krížnik... – čudoval sa Sudessex.

– Nelámte si hlavu, Excelencia, – odvetil Hrdzavý. – Kúpili sme ho vo výpredaji; jeho kapitán je kartár, nuž nám ho predal.

– Čiže ulúpili ste loď Jeho Veličenstva? – povedal stotník tvrdo. – Nechápem ako je to možné, no upozorňujem vás, že za toto vás všetkých obesia. A pokiaľ si myslíte, že takáto zberba...

– Pozrite sa, pán stotník, – ohlásil sa Hrdzavý zdvorilo, – ak vám toto prostredie nekonvenuje, radi vás hodíme späť do vody. Stačí slovo.

– Vo vlastnom záujme vás vyzývam, – ozval sa earl tichučko, – aby ste sa mi vzdali. Poľahčí vám to trest.

– No?! – povedal kapitán Fred víťazoslávne. – Už začali mudrovať. Tu máte viperu!

– Skutočne by sme mali dostať nízky trest za to, že sme zachránili anglické knieža a stotníka generálneho štábu? – spýtal sa Hrdzavý. – Pripúšťam, že by sa to malo trestať tvrdšie. A oznamujem vám, pán stotník, že keby nebolo tejto zberby, tak by ste na ktoromsi juhomorskom ostrove v šesťdesiatpäťstupňovej horúčave o niekoľko hodín pekne pomreli od smädu. Z našej strany by bolo najrozumnejšie, keby sme vás pekne postrieľali a šmarili do mora.

– Máte pravdu, – prisvedčil earl. – Nič ste však nezmeškali.

– Páčite sa mi, Excelencia, – vetil Hrdzavý a uklonil sa. – Stotník

však už menej. Keby bol dovolil, aby som sa s vašou Excelenciou pohováral, tak by sme azda dnes neboli na tomto krížniku a neboli by sme vás vyrušovali pri dvojctihodnom akte umierania.

– Nevedel som, že ste sa chceli so mnou zhovárať, – povedal Sussessex a zahľadel sa spýtavo na Bradforda.

– Tento chlap je medzinárodným špiónom. Prišiel ku mne zrejme s vydieračským úmyslom...

– Počúvajte, Bradford, – usmial sa Hrdzavý. – Tento krížnik sa teší exteritorialite. Čiže ak ešte raz otvoríte hubu a vyplujete z nej takú špinavosť, ovalím vás po gebuli, ale tak, že všetky telieska lekárskeho sklíčok budete považovať za zelené, kávové a fialové.

Stotník siahol do zadného vrečka a vytasil revolver, ktorý mu okamžite vyrazili z hrsti a keby Hrdzavý nebol zakročil, odrazia mu asi aj hlavu.

– Dajte pokoj! – zreval na svojich priateľov. – Mládenci! Musíte si zvyknúť, že počnúc dnešným dňom ste námorníkmi vojnového loďstva a keby ste sa nechceli tak správať, tak nás všetkých povešajú.

– Správne, – chrčal a pľuval Patterson. – Hrdzavý komanduje a my budeme poslúchať.

– Pozor!

Skúška sa vydarila. Všetci sa postavili v duchu dávnych milovaných spomienok do viac–menej vydareného pozoru. Earl, ktorý v každom konaní hľadal jadro problému a duševné pohnútky ľudských činov, temer zabudol, v akej nevýhodnej situácii sa nachádza, a so záujmom pozoroval túto čudnú spoločnosť. Prekvapilo ho najmä, že na veliteľskom mostíku diktuje do hlásenia správne a regulárne povely nezvykle špinavý a otrhaný starý pán a pritom si odhrýza z dlhej cigary, akoby to bola čokoláda. Badal, že kormidelník manévruje s loďou majstrovsky a tá pod plnou parou, pravidelným oblúkom, akoby bola na manévroch, naberá severozápadný kurz. Keby tu nešlo o takých groteskne vyzerajúcich otrhaných divých chlapov rozličného veku, ozaj by sa aj v takomto malom počte osvedčili ako posádka krížnika. Ale čo si títo chlapi predstavujú? Že budú môcť pokojne plávať s ukradnutým krížnikom po Indickom oceáne, ktorý sa len tak hemží anglickými bojovými plavidlami, čo i len pol dňa? Hoci nevyzerajú ako hlupáci.

– Hrbáč! – skríkol Hrdzavý. – Ty si hlavný člnovod v hodnosti kaprála. Vezmeš si štyroch chlapov a odvedieš zajatcov. Pánov do

salónu, námorníkov do kajuty mužstva. Tomu, kto sa väzňov dotkne, vyrazíš podľa predpisu oko. Keby sa niektorý väzeň pokúsil opustiť prikázanú miestnosť, nasadíte mu putá. Jasný?

– Poslušne hlásim, jasné, – odvetil Hrbáč v tuhom pozore a zvolal:

– Haynes, Toby, Rapavý, Murdock. Pozor! K väzňom! Smer za mnou, pochodom... vchod!

Vykročili. Earl schmatol stotníka za rameno a temer ho donútil, aby šiel tiež. Neznášal neodôvodnené silácke vystupovanie a videl, že by to aj tak nemalo významu. Takto docielil aspoň toľko, že jemu zabudli odňať revolver. Ktovie, na čo sa ešte zide.

– Špunt! Martin! Slonko! – prikazoval hrdzavý. – Vyhľadáte v sklade všetkým vhodné odevy a výstroj. Pallock, Škrtič a Cverna, pripvňte k zábradliu lešenie na čistenie lodných bokov. Donesiete si zo skladu čiernu a bielu farbu. Zídete na lešenie. Bielym smaltom pretriete "Balmoral" a na bielom podklade napíšete pekne čiernou farbou "Radzeer".

Ticho trvalo iba sekundu, ale potom konečne pochopili, čo si to Hrdzavý vymyslel, zrevali mu na slávu a začali vôkol neho tancovať.

– Decká! Všetko závisí iba od toho, aby ste vyzerali v prístavoch ako slušní a poslušní vojenský námorníci. Nesmiete zabudnúť, že sa musíme dostať cez Kalkutu, kde by mohli aj pri najmenej chybičke odhaliť, že nie ste príslušníkmi floty.

– Poslušne hlásim, pán kapitán, – povedal Škrtič, ináč nebezpečný prístavný nožiar, – budú z nás poslušní, výborní matrózi.

– Kuš, – odvetil Hrdzavý. – Mýliš si ma s niekým. Ja nie som kapitánom "Radzeera".

– Oslovujte ho Vaše Veličenstvo! – protežoval ho zadychčaný Patterson.

– Ani to nie je dobré, – zavrtel Hrdzavý hlavou. – Zapamätajte si, že ja som stotník Bradford, – potom ukázal širokým gestom na Šteňa: – a toto je plukovník Earl of Sudessex.

– Veľká hlava, – povedal s tichým uznaním kapitán Fred.

1 Kapitánom sa stal Fred. Starý špinavec sa najprv potešil, keď kedysi bol dôstojníkom na krížniku, lenže neskoršie zažalostil preveľmi, lebo ho pod hrozbou smrti donútili, aby sa okúpil. Kúpanie a očisťovací proces zapríčinil ešte nejaké drobnejšie komplikácie, no napokon brutálna sila i priateľské prehováranie zvíťazilo. Aj ostatní sa podrobili kúpeľu a podarilo sa im viac–menej zregulovať aj masťné chumáče vlasov niže ucha a zátylia, ako aj urobiť zadosť ostatným hygienickým požiadavkám, ktoré vojnové loďstvo Anglicka prísne vyžaduje. Potom si každý vyhladal v sklade vhodnú bielizeň, odev a obuv, lenže ani to sa neobišlo bez drobnejších afér. Fredovi museli kapitánovu rovnošatu trošku upraviť, no Šéflekárovi uniforma prvého dôstojníka pristala, akoby ju boli preňho šili. Za karantény nevyložili z tejto lode asi ani špendlík. Šatstva, zbraní, obuvi, liečiva plameňometov bol dostatok.

Napokon ešte krátke cvičenie, nástupy, obraty, nácvik so zbraňou a podobné. Všetko šlo ani po drôte. Keď tu boli vlastne samí námorníci a mnohým sa uskutočnil rozprávkovým spôsobom ich najbeznadejší sen. Nosili všeobecne ctenú rovnošatu a ako sa deti so svojou fantáziou, siahajúcou do budúcnosti, radi hrajú na vojakov, práve tak aj títo ľudia, ktorí všetci slúžili v mladosti vo flotile, hľadeli na túto vážnu hru na vojakov na skutočnej bojovej lodi s obrovskými ambíciami a radosťou zo splnených túžob.

Raz sa síce disciplína uvoľnila, ale iba na niekoľko sekúnd, a to vtedy, keď sa kapitán Fred vynoril na veliteľskom mostíku v zlatom zdobenej brigádírke, s neuveriteľne čistou tvárou a dlhou snehobiellou bradou, pripomínajúcou anjelské vlasy, ozdobený všetkými vyznamenaniami kapitána, ba aj prvého dôstojníka, a veľmi milo salutoval vpravo i vľavo.

Zázrak, že ho odtiaľ nezložili salvou. Keď ho konečne mužstvo spoznalo, zrevali ako črieda opíc a volali mu na slávu. Fred sa prívetivo usmieval, klaňal sa vpravo i vľavo a potom predniesol svojim priateľom slávnostný prejav.

– Vojaci! – začal ako nebožtík Napoleon. – Z príležitosti, keď sa ujímam tohto veliteľského mostíka a hrdo hľadím na vašu pestrú spoločnosť, želim vám všetkým veľa šťastia k tejto volovine, na ktorú môžeme byť právom pyšní, pretože je akiste jediná svojho druhu v dejinách ľudstva. Nemôžem, žiaľ, povedať, aby ste boli naďalej statoční a čestní ako doposiaľ, ale dovoľujem si upozorniť všetkých podpísaných, že po tom, čo som túto rovnošatu zložil, stal som sa zločincom a keď ju zasa zložím, budem opäť len zločincom, lenže kým ju nosím, a to sa vzťahuje aj na vás, zatiaľ som opäť dôstojníkom a vy, mládenci, ste vojaci. A prisahám vám na živého boha, že tomu, kto v tejto rovnošate spácha akúkoľvek nečestnosť, rozpáram brucho až po krk. Poznáte ma dobre a zrejme aj uveríte, že chlapa odkiaľsi vyslobodíme. To ešte nie je nečestné, ale kto sa pokúsi ešte o čosi navyše pri našej expedícii, ten je mŕtvy už teraz.

Mužstvo ho ešte chvíľu oslavovalo, potom vykročil pred neho Šéflekár, pozdravil ho v tuhom pozore a hlásil:

– Poslušne hlásim: stav na palube osemnásť.

– Rozchod!

Kapitán Fred vytiahol spokojne z horného vrecka snehobielej blúzy cigaru a potom ju pomaličky zatisol naspäť. Spomenul si, že na veliteľskom mostíku nesmie fajčiť nik.

Nad nimi zahrnelo lietadlo.

"Oznámte... meno... krížnika... príkazy... Tu... vojenské... prieskumné... lietadlo... číslo 146..."

Kyjak sedel už v spojovacej ústredni v rovnošate radistu a ihneď odpovedal:

"Križník... Radzeer... smer Kalkuta... Na palube je Jeho Excelencia... Earl of Sudessex..."

"Ďakujem... križník Balmoral... ukradnutý..."

"Vieme... Pozorujeme... Nevieme o ňom..."

Lietadlo sa ešte spustilo hlbšie a pilot uzrie cez ďalekohľad ligotavý, nádherný obrnený križník, ako oceľovým nosom hravo rozráža hladký povrch mora, ženie sa plnou parou ku Kalkute a vidí jasne na palube biele rovnošaty, ba aj na boku zreteľne meno bojovej lode:

RADZEER

2 – Nechápem, – krútil hlavou Bradford, – počujem ako

nad nami preletujú lietadlá, oknom vidím aj bojové lode a dovoľia, aby im "Balmoral" lozil pred nosom. Veď toto je príšerný škandál!

– To teda je, – súhlasil earl. – Lenže ja sa nazdávam, že poznám riešenie. "Radzeer" sa potopil a – ak sa nemýlim – títo tu namaľovali meno "Radzeer" na tento krížnik. Všetkým rozhlasovým staniciam odvetia, že nás vezú do Rangúnu, a to súhlasí i s polohou lode. Nie sú to hlupáci, pán stotník. Iba to by som rád vedel, čo chcú urobiť s nami...

– A odkiaľ vedia, kam cestujeme my dvaja?

– Naozaj netušíte? A nespomínate si na tú noc, keď sme sa cestou do Colomba zhovárali na lodi o generálovi Kvangovi? Hovorili sme o našom poslaní, v rámci ktorého by sme namiesto spoločných anglo-francúzskych vojenských akcií uzavreli s Kvangom mier. Nepamätáte sa, že nastal v elektrickom vedení skrat?

– Ale áno...

– Tak potom berte na vedomie, že cez vašu kabínu nás vypočuli a počas skratu, ktorý zapríčinil ktorýsi komplic, vykradol sa odpočúvajúci z vašej kajuty opäť von...

– Bravo... – ozval sa Hrdzavý, ktorý dosiaľ načúval a teraz vošiel do miestnosti. – Keby sa raz v armáde všetko zvrhlo, Vaša Excelencia sa ešte vždy užíví ako detektívny inšpektor.

– Sme nútení znášať vašu spoločnosť? – odvrkol Bradford ostro.

– Nie, starký, vy nie. Vy ste u mňa odpílený. Nedovolili ste mi, aby som vstúpil k earlovi, a na to ste právo nemali... Teraz buďte ticho!

– Dajte si dobrý pozor, aby som sa odtiaľto nedostal, lebo vás dám obesiť.

– Vaša Excelencia, – povedal Hrdzavý a uklonil sa. – Prosil som v Colombe o výsluch a on ma surovo odbil. Lenže ja zasa viem, že pravý anglický earl je ochotný zhovárať sa s každým, kto sa k nemu slušne priblíži. Odhliadnime od toho, že ste v tejto chvíli mojím väzňom. Bol by som rád, keby ste ma vypočuli vo veci jedného vojaka, ktorého odsúdili na smrť. Ak sa však pán stotník voči mne zachoval surovo právom a nemôžete môjmu želaniu vyhovieť, okamžite sa vzdialim a už vás nebudem obťažovať.

Earl chvíľočku uvažoval.

– Pán stotník je rozhodne oprávnený zariad'ovať určité záležitosti v súvislosti s mojou osobou, ale voči vám zaujal azda príliš strohé

stanovisko. A pokiaľ ste si neželali nič iného, nech sa páči, ráčte hovoriť. Prosím, pán doktor... Verhagen...

– Bol by som poctený, Vaša Excelencia, – uškeril sa červenovlasý, – keby ste ma nazývali Hrdzavým. Pán stotník totiž zistil, že ako lekár nebol by som schopný dostať na kvapku krvi medzi dvoma skielkami ani len biele škvrnky.

– Hovorte, – odvetil earl a sadol si.

Stotník Bradford sa odvrátil a nervózne zabubnoval prstami po malom okrúhlym skle kajuty. Hrdzavého to bubnovanie trochu aj rušilo, viac ráz sa ta obzrel, takže to, čo chcel povedať, súkal zo seba spočiatku dosť nesúvisle.

– Pred dvoma rokmi... pokiaľ sa dobre pamätám... poťážne, ani sa pamätať nemôžem, lebo pred dvoma rokmi... totižto dopravoroval som tovar a akosi som ho zabudol vyclíť... v takýchto veciach som roztržitý... a vznikli mi z toho drobné nedorozumenia, takže svojho času ma na pol roka podržali štátnym spôsobom v Port Saide... Číže pamätať sa vlastne ani nemôžem, iba tohto roku, keď som sa stal v Grécku colným obchôdzkárom, stretol som Šteňa... číže... – Náhle vybuchil: – Vaša Excelencia! Tom Leven je nevinný!

– Nerozčuľujte sa, pane, v tejto chvíli nie som väzeň a vy nie ste pirát, ste na výsluchu, predneste, čo máte na srdci. Čo máte spoločného s Tomom Levenom?

– Ten, o ktorom som sa zmienil, číže ten pán s tou dievčenskou tvárou, poťážne tá slečna s tou panskou tváričkou, to je brat, chcem povedať – sestra Toma Levena...

Bradford na chvíľu prestal bubnovať a Hrdzavý mu bol za to vďačný. Ale neskôršie opäť začal trieskať po skle.

– Teda tak. Číže ten mládenec je mladá dáma. Pokiaľ sa pamätám, – knieža sa zamyslelo, – je to Edith Levenová. Tak sa volala sestra toho nešťastného kapitána. A ako sa dostala medzi zločin... totiž medzi vojenských námorníkov?

– Hm... Tak vám to teda rozpoviem celé...

A rozpovedal celý príbeh akciovej spoločnosti. Žiaľ, všetka Earlova námaha o zachovanie dôstojnosti zlyhala. Pretože tak, ako sa rad za radom dostávali na scénu figúrky, ako veľký Šéf, Faraón a napokon kapitán Fred, ktorý prehral prevádzkový kapitál a z gentlemanskej povinnosti odvesil z vešiaka britskej admirality najbližší križník, knieža sa najprv usmievalo a potom sa už smialo tak, že sa stolička pod

ním chvela.

Bradford zazeral naňho prísny, vyčítavým pohľadom. Ech! Môžu o ňom písať noviny, čo chcú, je to iba nezrelé decko! Študent vo vojenskej rovnošate! Odporný, hlúpy, nemorálny príbeh, nad ktorým musí každý vojak zlomiť palicu... S pohrdaním v očiach sa odvrátil a zabubnoval na okne, čoraz rýchlejšie, čoraz nervóznejšie.

– V Colombe som si prečítal anglické noviny, – pokračoval Hrdzavý, – nuž a ako to zvyknú robiť policajti s niektorými ľuďmi, čiže páchatel'mi... ako to mám povedať... oné... keď im dajú zahrať, že teraz vytiahnite nôž a ukážte, ako ste kopli toho prvého a ako ste bodli toho druhého... čiže, ako tomu vravia...

– Rekonštruovať, že?

– Verte mi, Vaša Excelencia, bol by z vás jedinečný policajný koncipient. Áno, na to som myslel. Rekonštruoval som prípad. Tam, kde pôjde o vojenské veci, tam moje slová neráňte brať do úvahy. Čiže – nejaký dôstojník, a teraz predpokladám, že Thomas Leven je nevinný, dá Helene Aldingtonovej jednotlive odkopírovať všetky výkresy. Aby Levenov vynález nebol dobrý, museli ukradnúť dva významné výkresy celkom. Povedzme, že vydala vynález tomu druhému dôstojníkovi, ktorý ho predložil taktiež ako vlastný. Vaša Excelencia je ešte mladá, nepozná baby. Lenže tie chcú večne nejaké záruky. Furt sa len strachujú, že s nimi niekto vybabre. Hoci je v tom kus pravdy... Čiže táto baba, keď už bol vynález zahlásený, požadovala od tamtoho chlapa, ešte predtým, ako mu vydala ostatné dva výkresy, buď väčší obnos alebo manželstvo, alebo čo ja viem, kieho otca, pretože kvôli nemu okradla Levena. A tak mu teda tie dva dôležité výkresy ani nevydala. A nevydarilo sa ani predvedenie toho dôležitého vynálezu. Tom Leven sa medzitým dozvedel, že niekto iný prihlásil samočinné míny taktiež ako vlastný vynález a hneď letel k babe. Tom Leven musel byť hrozný. Položil na stôl vojenský revolver a povedal jej, že ak mu do piatich minút výkresy nevydá, tak odbachne milostivú tak, ako to zvyknú robiť veselí otcovia rodín v púťových strelniciach, keď pukajú pingpongové loptičky. Bolo na ňom asi vidno, že tento úmysel je dosť pevný, lebo baba asi hneď vyvalila výkresy. A potom ju Leven asi preklial alebo častoval nevyberanými prívlastkami, všetko jedno; vieme, že sa odtiaľ hnal rovno k svojmu priateľovi, aby sa s ním o veci pozhováral. Tá ženská mu pravdepodobne vyzradila aj meno toho druhého dôstojníka. V novinách spomínajú aj zadný vchod do domu

cez záhradu. A tu je ten pes zakopaný. Pretože ja si myslím, že ak ju zavraždil Leven, tak si zoberie revolver aj klobúk a odíde zadným vchodom. Lenže on už nemal čo tajiť v súvislosti s tamtou ženskou. Vyrútil sa cez hlavný vchod. A zavolať si ešte aj taxík. Nie je teda dosť pravdepodobné, že vraždil. O krátku chvíľu prišiel zadným vchodom cez záhradu ten druhý dôstojník. Alebo jeho spojka. Hoci ja sa nazdávam, že to bol osobne ten druhý dôstojník, čo Levenovi ukradol vynález. Keby ste mu klepli na prsty, zistíte, že má fúru dlhov. Čiže prišiel ten druhý dôstojník. Vošiel k Helene Aldingtonovej. Tá ho prijala plačky, zrejme s výčitkami. Dôstojník sa dozvedel, že Leven odniesol dva najdôležitejšie výkresy. Odrazu zočil jeho klobúk i revolver. Musel bezpečne vedieť, že jeho nik nevidel vchádzať. A Leven odišiel hlavným vchodom. A zazrel aj ten nôž na papier... Bodnutie a je po korunnej svedkyňi, ktorá vie (lebo ved' ona ho ukradla), že vynález je Levenov a vedela by o tejto záležitosti povedať aj zaujímavejšie podrobnosti. A o tom dôstojníkovi...

– Dost'! – prerušil ho ostro earl; tvár mu trochu zbledla a veľmi sa zachmúrila. – Pane, tvrdíte hlúposti...

– Nie! Nie! – obrátil sa Bradford ostro. – Neprerušujte ho, Vaša Excelencia! Nech reční ďalej! Čiže dôstojník, ktorý ohlásil konštrukciu, čo sa podobala Levenovej, je podľa vášho názoru vrah!

– Tak je! Dokážem to...

– A viete, kto je ten dôstojník?

– Nie! Ale nasadím všetky sily, aby som sa to dozvedel.

– Neustávajújte sa, – odvetil Bradford kľudne. – Ja som to!

3 – Cítil som sa krajne nepríjemne, že som to musel počúvať, a tie reči považujem pravdaže za hlúposť. Neberte to vážne, Bradford. Ten chlapík má pomerne bujnú fantáziu...

– Nazdávam sa, že ide o agenta – provokatéra niektorej mocnosti, – odvetil Bradford. – Radi by dostali britský dôstojnícky zbor do nejakej špinavej history.

Dverami vkročil Hrbáč, zdravil podľa predpisu a za jeho chrbtom stáli v tuhom pozore štyria chlapi.

– Úctive žiadam, ráčte sa prejsť po palube, pretože potom v Kalkute už kabínu opustiť nesmiete.

Earl of Sudessex potajomky škúľil po sprievodcoch. Nezávadní, čistí, poriadni vojenský námorníci. A zdá sa, že vykonávajú všetky

služby presne podľa predpisov. Loď len tak žiarila a kapitán na veliteľskom mostíku s hojnými radmi vysokých vyznamenaní a snehobiellou bradou mohol byť kludne admirál na vlajkovej lodi. Prvý dôstojník vykonal pred nastúpeným mužstvom regulárnu prehliadku, ako na ozajstnej vojnovej lodi pred pristátím. Zočil Hrdzavého a pri ňom to chlapčisko. Kývol im. Medzitým zbadal earla, zavelil rázne: "Pozór!" a "Na poctu zbraň!". Keby bol Bradford tušil, ako sa plukovníkovi páči správanie zbojníkov, združených v akciovej spoločnosti, bol by ho akiste príkro odsúdil.

– Povedzte mi, – oslovil earl Hrdzavého a Šteňa, – ako si vlastne predstavujete celú túto hlúposť? Chcete ostreľovať Rangún?

– Azda ho trošku obsadíme, – odvetil Hrdzavý. – Máme jedinečný plán.

– Rozpovedzte mi ho, – požiadal Earl a už vopred sa usmieval nad tým, čo mu príde vypočúť.

– Bude to bohovský ťah, – uškrnul sa Hrdzavý. – Loď zakotví v Rangúne, kde úctivo očakávajú knieža detskej tváre a stotníka.

– A neprišli, – pokračoval earl a nevdojak sa usmial.

– Ale áno! Veď akurát to je ono! Šteňa, toto chlapčisko detskej tváre, zahrá Vašu Excelenciu a ja zasa budem vystupovať v neprijemnej osobe pána stotníka Bradforda. Bohovské, no nie?

Earlovi zamrzol úsmev na perách, pretože túto historku nevládal posudzovať z humornej stránky.

V diaľke sa lúče slnka zaligotali na trupe vítajúcej bojovej lode a hliadka odviedla väzňov do salónu.

– Zavri, chlapče, tamto okienko, – prikázalo knieža ozbrojenému námorníkovi, ktorý ich obsluhoval i strážil.

– Poslušne hlásim, že okno nie je otvorené.

– Do čerta, ale veď je tu prievan! – odvrkol earl. – Azda nie je celkom zatvorené.

– Zatvorené je, pane lenže Hrdzavý pred chvíľkou vyrezal z neho sklo. Poobede vsadíme nové.

Stotník vrhol rýchly pohľad na okno, potom na smrť zbledol a rýchle si sadol, pretože sa mu zachveli kolená.

4 Krížnik zakotvil pred Kalkutou. Mužstvo si posadalo na kovové konštrukcie delových veží a spievalo.

V diaľke sa črtal prístav.

Vo vlhkom súmraku medenej farby blížili sa k nim motorové člny a plachetnice, ktorých pasažieri s úsmevom hľadeli na veselú, spievajúcu skupinu "vojenských námorníkov". Hrbáč im vyhrával na bendžo. K lodi sa prišmykli štíhle sampany a domorodí obyvatelia ponúkali v košoch, vystlaných zelenými pizangovými listami, nádherne zátíšia ovocia. Námorníci kúpili vari šesť košíkov, hádzali do vody medené mince, za ktorými sa vrhali do hlbín vrieskajúci malajskí chalani. Obkolesili ich aj džunky predavačov pamiatkových predmetov. Príslušníci vojnového loďstva sú najväznejšími zákazníkmi tejto kramárskej fajty. Kyjak zapisuje v spojovom denníku svoju stopäťdesiatu odpoveď na otázku v súvislosti s totožnosťou a polohou lode a dodáva, že vezú do Rangúnu plukovníka Earla of Sudessexu... a jeho sprievodcu... Jeho Excelencia... žiada... odhliadnuť... od oficiálnych... i pozdravných... návštev... z Kalkuty... pretože... po nočnej... búrke... odpočíva... tu Radzeer... tu Radzeer...

"Križník Balmoral... videli ho v Sabangu... odplával... kurz juhovýchod... čo viete? ...Admiralita... Kalkuta..."

"... Vo výške Bornea... stretli sme... obrnený križník... Vyzvali sme... zastaviť... Zmizol... veľkou rýchlosťou... s veľkým náskokom... smer severovýchod... Máme rozkaz... najkratšou cestou... kurzovať k Rangúnu... Preto sme nemohli... pre nasledovať... Viacej nevieme... Radzeer... Radzeer... Radzeer..."

Potom im už dali svätý pokoj. "Radzeer" smel kvôli svätožiare vysokopostavenej osobnosti na svojej palube ešte aj v tejto bezhlavej naháňačke pokračovať so vznešenou indolenciou na svojej púti, pretože táto je povznesená z hľadiska vyšších vojenských záujmov nad akýmkoľvek škandalom.

Ešte pred odchodom odišiel na breh kapitán križníka i jeho impozantný prvý dôstojník, v sprievode Hrdzavého a Šteňaťa. Vyhľadali starého priateľa kapitána Freda, ktorý vlastnil na periférii dobre zavedenú konzervatívnu prechovávačskú inštitúciu. Tu sa pekne podľa príručky zásobili rozličnými odevmi, predpísanými plukovníkom a stotníkom generálneho štábu. Hrdzavý trval na tom, aby mu kúpili aj biele rukavice, pretože v predpisoch zistil, že pri slávnostných príležitostiach majú nosiť príslušníci dôstojníckeho zboru akurát také.

Panské obecenstvo motorových člnov i plachetníc podvečer vzrušene pozorovalo, ako trúbia na križníku "Radzeer" nástup, mužstvo sa zoraďuje na palube, ako prvý dôstojník zadeľuje potom služby, kapi-

tán na veliteľskom mostíku sa nakláňa nad hlásnicu, pričom z nepochopiteľných príčin vyťahuje občas z horného vrecka cigaru a potom ju zasa pchá späť, vrtkí mládenci behajú po palube s dlhými lanami, zaškrípu kotevné reťaze a prvé lúče mesiačika ožarujú štíhly trup elegantného obrnenca, ktorý sa plnou parou odráža smerom k Barme.

1 Rangúnsky prístav leží v zálive širokého ústia rieky Iravadi a tvorí akoby vstupnú bránu do Barmy. V tomto polodivom prostredí má európsky charakter, iba korzo nábrežia, vybudované z drobných kamienkov a žltého piesku pod krásnymi palmami. A tu sa zoradila posádka pevnosti Rangún. Pri tej príležitosti namontovali nad korzo osobitné osvetľovacie telesá. Pred radom legionárov v tuhom pozore stoja štyria nemenej tuho vyťahnutí dôstojníci a pred nimi o niečo ležérnejšie plukovník Lorient, veliteľ pevnosti. Sprava orchester, elique legionárskeho pluku a za kordónom masy polonahých domorodcov s otvorenými ústami. Za zákrutou zálivu naraz sa len vynorí nádherne osvetlený "Radzeer" a na jeho palube nastúpený oddiel. Pred nimi kaprál a prvý dôstojník. Na veliteľskom mostíku stojí kapitán so všetkými vyznamenaniami, po jeho boku v slávnostnej rovnošate mladý earl, ktorý je veľmi populárny kvôli svojmu polodetskému zovňajšku a ešte jeden červenovlasý stotník príjemného vzhľadu s odznakmi generálneho štábu na rukáve.

Kratučké hromové cvaknutie a legionársky pluk vzdáva česť zbraňou. Štyria dôstojníci vytasia šable a hl'adia vpravo, veliteľ podvihne dľaň k štítku svojej čiapky a legionárske tableau zmeravie. Vojenská hudba hrá anglickú hymnu. Ligotavý krížnik so svojím radom snehobielych postáv na palube sa pomaly blíži, hudba znie, kapitán a obaja anglickí štábni dôstojníci stoja bez pohnutia a zdravia. Široké akordy hymny zanikajú.

Ovzdušie roztínajú pozdravné salvy krížnika "Radzeer". Sprievodná eskadra francúzskych stíhačiek, ktorá im letela oproti, opisuje nad nimi elegantné kruhy. Hrdzavý dojato šepká:

– Nikdy ma ešte takto nevíkali...

Šteňa nevládze od samého ľaku vysloviť slovo a kapitán Fred pod tlakom starých, dávnych, ale príjemných spomienok tentoraz pocíti skutočné dojatie. Potom sa nachýli nad hlásnicu, stroje krížnika pod polovičnou parou zadunia, ich zvuk slabne, prvý dôstojník odsekáva strohé povely, rinčia reťaze, kotva žblnkne, na breh letí z lode lano,

krížnik pomaly prisúva svoj trup k prístavišťa a napokon sa spúšťa z paluby mostík.

Orchester hrá Marseillaisu. Hrmia povely, všetko v pozore.

Earl a stotník, ktorých umiestnili prechodne v prísne izolovanom skladišti podhladinového streľiva, chmúrne načúvajú duneniu námorníckych krokov na palube, hymnám a salvám. Budeže to blamáž, božemôj!

2 Veliteľa pevnosti a jeho kapitána víta Jeho Excelencia so stotníkom v nádherne vyzdobenej dôstojníckej jedálni lode, kde im obsluhujúci námorník predkladá obložené chlebíčky a občerstvenie.

Horúčava je na zbesnenie, ale stotník má (podľa predpisov, ktoré sa však na kolónie nevzťahujú) biele rukavice. Konzervatívny Angličan. A jazdecký bičik neodkladá ani na chvíľku. Aj počas stolovania ho má na stoličke, za chrbtom. Earl je akurát taký, ako si ho predstavoval podľa predbežných informácií. Ozaj, o tomto štíhлом švárnom decku by nik nepovedal, že ide o vynikajúceho diplomata a vojaka. Zhovárali sa zhruba pol hodinku o mori, o cyklóne; Earl bol rezervovaný a málovravný, zato stotník sa ukázal ako vtipný a príjemný chlap.

– Anglické vysielače, – ozval sa veliteľ opatrne, – hľadajú už po niekoľko dní nejakú zmiznutú bojovú loď. Ako je to možné?

– Nevieme, – odvetil Hrdzavý. – Anglia má veľa lodí a pri poslednej inventúre zistili, že im jedna chýba. Manko.

Zasmiali sa schuti nad vydareným vtipom prívetivého stotníka a obaja Francúzi v duchu konštatovali, že ošemetnú otázku vybavil šikovným žartom. Veliteľ už ani nespomínal tento trápny incident, srdečne sa s anglickými dôstojníkmi rozlúčil a opustil loď.

Po krátkom odpočinku odplával "Radzeer" hore prúdom Iravadi ku konečnému cieľu svojej cesty, do Mandalaje.

Mandalajské uvítanie prekonalo aj to prvé. Vpredu bosý barský prápor v červených rovnošatách, legionári v slávnostných rovnošatách, spáhijský pluk na koňoch – neprehľadné množstvo vojska očakávalo slávnostnú prehliadku prichádzajúcich hodnostárov. Keď sa na rieke zjavil "Radzeer", vyletelo k oblohe päťsto rakiet a dvanásť sálv pevnostných batérií prehlušilo aj dunenie motorov nízko letiacich eskadrier. Poľnica... Anglická hymna... "Radzeer" odpovedá salvami... Marseillaisa – a krížnik zakotví. Na baštách mandalajskej pevnosti

osvetlila v tej chvíli múry zelená, červená a žltá žiara bengálskych ohňov. Teplota: šesťdesiat stupňov Celsia. Mastné listy paliem smutne visia a krokodíly rieky Iravadi zdesene utekajú pred týmto cirkusom. Lodný mostík dopadá s rachotom na breh a vysokí hostia prívetivo zdravia dôstojnícky zbor, ktorý ich prišiel uvítať. Všetci si zvedavo obzerajú svetochýrneho vojenského diplomata detskej tváre, ktorý sa stane na základe spoločnej anglofrancúzskej dohody miestokráľom severobarmských provincií. Skutočne je taký, ako ho opisujú. Ako nejaký driečny šarvanec. Bohato pozlátená vyzdobená rovnošata ho takmer duší, na nej Podväzkový rad. (Kalkutský obchodný priateľ kapitána Freda nemohol týmto vyznamenaním poslúžiť zo svojich zásob a preto ho dal narýchlo v hoteli Stamford ukradnúť zo slávnotnej rovnošaty britského generála.)

Vojenská prehliadka!

Zem duní pod svetoznámym poradovým krokom cudzineckej légie. O tomto poradovom kroku nemôže mať ani poňatia ten, čo ho nevidel. Tuho natiahnutá noha... Pri výcviku niektorí nováčikovia umrú... Za zvukov zachrípnutej, vreštiacej poľnice, s puškami nad hlavou, vo vysokom kluse drobno poskakujú bosí bojovníci a za nimi bežia traja bubeníci, ktorí udávajú rytmus krokov. Za tými nastupuje v krátkom výcvale spáhijský pluk a potom senegalskí strelci so zelenými výložkami a puškami na pleciah, opretými o pravú dľaň. Pri každom kroku kývnu ľavou rukou rytmicky dopredu a dozadu, všetky čierne tváre hľadia na Šteňa.

Veliteľ vidí, že páchnuci, nevzdušný večer neslúži mladému "plukovníkovi", na tvári sa mu ligoce žltkastý pot a vzdychá. Povie preto iba niekoľko krátkych slov, za ktoré sa poďakuje Šteňa, pozbierajúce všetky svoje sily, dvoma vopred naučenými vetami. Potom si "earl" s generálom sadajú do auta, červenovlasý stotník generálneho štábu s veliteľom posádky do druhého a sprievod sa pohne do guvernérскеj rezidencie.

V neprístupnom sklade "Radzeeru" prechádzajú sa pod prísnu strážou dvaja anglickí dôstojníci a ich tváre sú bledé sťa smrť. Počuli hluk, salvy, i slávnotnú prehliadku. Božemôj! Aký svetový škandál vzbĺkne, keď sa táto kocúrkovská historka dostane raz na verejnosť! A to sa skôr či neskôr dostane.

3 Vražedná klíma Barmy predpisuje isté odchýlky od nor-

málnej etikety. Nemôžu sa tu konať dlhé dinery, posedenia, dlhotrvajúce slávnosti. Predpísané obleky prevlnnú veľmi rýchlo a škaredo od potu, nemožno a ani neslobodno konzumovať veľa chodov, v rovnošatách rokovať je vôbec vylúčené. V týchto končinách prší denne osem až desať hodín v hustých clonách a potom šesťdesiat až šesťdesiatpäťstupňová horúčava zahalí všetko do oblakov pary, pretože pôda vyparuje zo seba vlhko i horúčavu späť do ovzdušia. A keďže pôda je utvorená z humusu, čo tu hnieje už celé tisícročia, nezdravé výpary odporne smrdia čpavkom. Sme tu v znetvorenej, idiotskej časti sveta, aj stromy majú čudnejšie tvary, domorodci vyzerajú ako kostlivci, sú pomalí a ustatí. Svaly i šľachy reagujú na túto vlhkú ťaživú atmosféru reumatickými záchvatmi bolesti a kruhové žiary okolo lampiónov vytvárajú ovzdušie parného kúpeľa. Zo striech padajú pomalé kvapky ešte aj v slnečnom svite, všetky kovové predmety sú večne vlhké a vyvešaná bielizeň sa tu nikdy neusuší. Keď sem príde nový dôstojník, s otvorenými ústami hľadá, že nové žiletky, ktoré si ešte pred niekoľkými dňami uložil na Indickom oceáne do svojej batožiny, jednoducho zhrdzaveli.

Toto všetko treba vedieť, aby sme pochopili šťastie oboch priateľov. Totiž večera, pri ktorej bolo treba sedieť za stolom dôstojne, v zapnutej rovnošate a s viazankou, prebiehala bleskove. Chody sú úsporné, pozostávajú iba z ľahučkých pokrmov, prípitok odbavil generál jedinou vetou, aby ani odpoveď nemusela byť dlhá a generálov pobočník upozornil earla už vopred, že v Barne nepovažujú za nezdvorilosť, ak sa hneď po večeri odoberie do svojich izieb. To je nielen hosťovo právo, ale aj povinnosť. Host' potom môže vo svojom "smoking-roome"- podávať asi o hodinu "dezert". A tento "dezert" patrí tiež medzi koloniálne zvyklosti. Vo fajčiarni hosťovského apartmánu podávajú niekoľkým pozvaným sladkosti a čiernu kávu. Smoking-room je zariadený iba klubovkami a niekoľkými elektrickými ventilátormi, ktoré sa síce ustavične krúčia, ale ovzdušie neobčerstvujú, iba tú horúčavu miesia. V smoking-roome už netreba dbať na predpisy. Po večeri všetci strhnú zo seba rovnošaty, okúpu sa, oblečú si nejaké ľahučké hodvábne alebo plátenné šaty a ak sú na dezert pozvaní, zájdu naň takto.

Pobočník vo všetkom uľahčil Šteňaťu situáciu; mal menoslov oných piatich mužov, ktorých treba pozvať na dezert, a bol mu k dispo-

zícii aj na vybavovanie všetkých drobností, kým hostia neprídu. Šteňaťu dali k dispozícii aj celú garderóbu bielych smokingov a pyžám. Hrdzavého umiestnili v susednom apartmáne, takže sa Šteňa ešte pred dezertom šlo poradiť so svojím červenovlasým priateľom, ktorý si hvízdal a krútil sa pred zrkadlom. Márnivosť bola jediná, no veľká slabosť Hrdzavého, ale aj tej holdoval detsky a milo. Nemohol sa vynadávať na svoj jemný plátenný smoking krémovej farby, ktorý mu sedel ako uliaty. Do náprsného vrecka si strčil belasú vreckovku, ktorá svojimi hviezdíčkami pripomínala melódie Yankee Doodle a Šteňa muselo vystupovať veľmi rozhodne, aby sa zriekol bielych rukavíc a jazdeckého bičíka, ktoré s týmto oblekom naozaj neladili.

– Nehnevaj sa, ale si ozaj odporný s tými večnými výhradami! Stotník anglického generálneho štábu bez jazdeckého bičíka! A aby si vedel: rukavice sa v rovnošatovom predpise, ktorý v Kalkute ukradli na našu objednávku, výslovne žiadajú!

– Ale nevzťahujú sa na kolónie! Hrdzavý, buď trochu vážnejší! Veď to je strašné, čo tu vyvádzame. Uväznili sme vysokopostavených anglických dôstojníkov, ukradli sme krížnik, podvádzame celé národy...

– Mám ti pomôcť plakať? Stalo sa...

– A ako chceš vyslobodiť môjho brata?

– Neviem. Nie je vylúčené, že začneme ostreľovať Mandalaj. Ale dnes večer už nie. Dnes budeme musieť rokovať s tými pánmi o vojenských akciách. Zapamätaj si, braček, že prvá je povinnosť a až potom prídu súkromné záležitosti.

– Po prvej vete zbadajú, že nemáme ani šajnu o vojenstve.

– To by som ani netvrdil. Do tejto chvíle by nám mohol našu stratégiu závidieť aj sám Napoleon. Ty si, braček, dávaj pozor iba na to, aby si rozprával málo, aj to veľmi povýšene. Aj Jeho Excelencia tak zvykne. A opakuj ustavične: "Páni moji, verím, že to urovnáme mierovou cestou." Alebo keby si niečomu nerozumel, tak vyblakni: "Áno, áno, ale účelom našej cesty je predovšetkým zorganizovať konferenciu za okrúhlym stolom." Ako som totiž z rečí Jeho Excelencie zistil, tento nábytok je akosi veľmi dôležitý.

Poddôstojník ohlásil, hostí – generál, veliteľ posádky, major, kapitán a pán v civile, istý Muriel, kapitán v dôchodku a náčelník tajnej služby. Napospol všetci v ľahkých plátenných oblekoch. O chvíľu vkľzli dvaja sluhovia a priniesli cigary, cigarety, kávu a sladkosti. Tr-

kotali o ľahostajných záležitostiach. Šteňa cítilo, že rozpravu musí začať host'. Ale ako? Zbadal, že dôstojníci sú trochu netrpezliví.

– Drahí priatelia, – ozval sa napokon, napodobňujúc trochu ležérny postoj a ľahký, tichý tón Jeho Excelencie. – Odhliadnime od všetkých formálností. Vy nie ste naši hostelia a ja nie som váš host', je to spoločné posedenie francúzskych a anglických dôstojníkov, čiže informujme sa, páni, navzájom.

Cítil, že sa mu štart vydaril. Hrdzavého oči zažiarili ani transparent. Generál vstal, zložil ruky za chrbát a zamyslene sa prechádzal. Potom sa ozval: – Nuž teda začneme o generálovi Kvangovi? – zastavil sa a potom pokračoval: – Alebo prerokujeme najprv tú historku Thomasa Levena?

4 Krátka pauza.

Dvaja priatelia sa snažili nadobudnúť duševnú rovnováhu po plnom zásahu nehybnosťou tela i tváre. Napokon sa ozval Hrdzavý:

– Nazdávam sa, že Levenovu záležitosť rýchlejšie skončíme a potom môžeme všetku energiu venovať dôležitejšej otázke.

– Výborne, – odvetil generál. – Referovať bude major Lafayette, ktorý má tento problém na starosti. Neúspech v tomto bode nezavinila naša nedôslednosť, pretože vojenské vynálezy našich krajín sú spoločné, čiže záležitosť je práve taká dôležitá z nášho, ako aj z vášho hľadiska.

– Rozpoviem to stručne, – ozval sa major. – Thomas Leven bol vylodený v Rangúne s prvou rotou džibutských nováčikov. V čase, keď k nám prišiel anglický dotaz, slúžil v útvere, ktorý bol odvelený k bojovým akciám v Zadnej Indii. Jednotka sa vrátila pred rokom a Thomas Leven ležal so zranenou hlavou...

– Trošku vody, Vaša Excelencia? – spýtal sa stotník Šteňaťa.

– Prosím si... – odvetilo dievča tíško a obrátilo sa opäť k dôstojníkom. – Nedávny cyklón mi trochu narušil zdravie. – Odpila trochu z pohára, zapálila si a vzdychla. A tým si opäť upokojila nervy.

– Ráďte pokračovať, pán major.

– Prvý výsluch uskutočnil pred šiestimi mesiacmi veľmi obozretne príslušník tajnej služby, ktorý sa maskoval za legionára. Priatelil sa s ním celé týždne, platil Levenovi, bavil sa s ním, no nedozvedel sa nič. Potom sme ho vypočúvali sériovo, sľubovali sme mu, vyhrážali sme sa mu, ale márne, pretože ten chlap zanovite popiera.

Vyhlásil, že nikdy nemal a ani nemá žiadny vynález. Žiaľ, tu by už boli potrebné inkvizičné prostriedky. Ale zasa takto postupovať voči výbornému vojakovi, ktorý dostal za zranenie vyznamenanie za chrabrosť – to sme proste nemohli.

– A kde máte teraz toho chlapa? – spýtal sa Hrdzavý.

– Ved' akurát... Pokúsili sme sa zasa, – odvetil major s úsmevom. – Pridelili sme ho k močarinám v blízkosti Mandalaje dozerat' na domorodých trestancov. Veľmi zlá služba je to. Súkromnou cestou sme mu sľúbili, že ak je ochotný predat' svoj vynález Anglicku alebo nám za akúkoľvek cenu, okamžite ho vystriedame. Lenže chlap je hlavatý a dva mesiace slúži v močarinách, medzi miliardami moskytov.

– Prosím si ešte trochu vody... Ďakujem. – Šteňa sa obrátilo na generála: – Možno bude zdieľanejší v rozhovore s nami, so svojimi krajanmi.

– Výborne, – prisvedčil Hrdzavý. – Azda by som ho zajtra osobne navštívil a keby ste mu, pán major, mohli udeliť deň dovolenky, panský by som chlapa pohostil. Zašli by sme, povedzme, do mesta, a potom ho, akoby náhodou, pozvem na návštevu krížnika a poviem mu, že sú tam nejakí dôstojníci, s ktorými sa pozná... A hádam by sme takto čosi docielili.

– Bolo by to výborné, keby sa to podarilo, – odvetil francúzsky stotník. – Ale netreba, aby ste sa obťažovali k nemu. Odveľm ho prosťe sem, do pevnosti.

– Nie, nie – zaprotestoval Hrdzavý s úsmevom. – Uvidíte, ako to naňho zapôsobí, keď bude akurát v tuhej službe a ja niekoľkými slovami vybavím s veliteľom stráže, aby ho pustili so mnou do mesta.

– Ako si želáte.

Hrdzavý dodatočne Šteňaťu vysvetlil, prečo volil tento postup. Keby Thomasa Levena zavolali do mesta a náhodou zoči svojho súrodca, azda by nevedel zatajiť prekvapenie, ktoré by ich všetkých zničilo. V duchu sa však bál aj toho, že ani Šteňa nebude vladať zatajiť svoje pohnutie, ak jej predvedú brata v bohvie akej kondícii.

– A teraz, – pokračoval generál, – ak súhlasíte, môžeme sa zaoberat' generálom Kvangom. – Vytiahol z vrecka mapu, ukázal ju Hrdzavému a zahundral: – V tomto sektore by sme mohli byť iniciátormi ofenzívy na spoločnej operačnej báze.

Hrdzavý sa sklonil nad mapu a zdesene hľadel na generálov hrubý, trochu chľpatý ukazovák.

– S týmto zhruba súhlasíme, – odvetil napokon so zvráteným obočím, ale zato sa hniezdil i stráchal, či zasa nevyvádzajú s nimi nejaké svinstvo, ako ten stotník s tou krvou medzi sklíčkami.

– Konať musíme však rýchlo, – poznamenal Muriel, náčelník tajnej služby. – Veľká zásielka zbraní je na ceste už tri týždne a musíme na Kvinga udrieť skôr, ako sa dostane k hranici.

– Tým skôr, – zamiešal sa stotník, – že Morrison Snyder, známy americký zločinec, ktorého financujú Japonci, skrýva sa kdesi v džungli s bandou záškodníkov. Ako viem, začal rokovať s Kvingom. Japonci majú záujem na tom, aby tu vznikli nedorozumenia, čiže ak sa Snyder spojí s Kvingom a podarí sa im tie zbrane dostať cez hranice, tak sa celá Zadná India ocitne v pekelnom ohni.

– Vieme iba toľko, že si navzájom neubližujú, no ich hordy sa ešte nezjednotili. A Kvingovo stanovisko nepoznáme.

– Som prívržencom okrúhleho stola, – povedalo Šteňa, keďže sa všetky pohľady upreli naňho. – Azda sa nám podarí docieliť úspech mierovou cestou.

– Neverím, – odvetil generál. – Času je veľmi málo, pretože rokovanie treba ukončiť ešte pred príchodom zbraní. Kvinga sme pozvali, no on, pravda, neprišiel. Na vašu žiadosť sme k nemu poslali posla, ktorý mu ohlásil, že Vaša Excelencia ho vyhľadá. A Kving odkázal, že vás čaká.

– Žiaľ, – poznamenal Hrdzavý, – Jeho Excelencia sa nedala odradiť od tejto myšlienky.

– Nie, – zdôraznilo Šteňa, pretože zaraz pochopilo, že v tejto chvíli reprodukuje skutočné earlovo stanovisko. – Podľa môjho náhľadu, kým je nejaká nádej na mierové urovanie, neslobodno siahnúť k zbraní. Musím hovoriť s Kvingom.

– Ide o nebezpečný a ťažký podnik. Nemôžeme Vašej Excelencii poslúžiť ani ochranným útvarom, pretože v Kvingových očiach by to bola provokácia a odcestovať do neprebádaného pralesa iba v sprievode niekoľkých vojakov...

Do fajčiarny vstúpil poddôstojník.

– Jeho Excelenciu Earla of Sudessexu hľadá námorník z krížnika "Radzeer".

– Ej, no... – povedal Hrdzavý trošku neisto, pretože vedel, že ak sem ktorýsi komplic strčí nos, tak je zle. – Vpusťte ho.

Námorník vstúpil a pozdravil.

Všetky oči v sieni hľadeli na námorníka v snehobielej rovnošate, ktorý strnul v tuhom pozore.

Jeho Excelencia, Earl of Sudessex.

5 Jeho Excelencia zdrhla z lode veľmi vtipne. Po odbavení uvítacích slávností zaznel z veliteľského mostíka ostrý povel kapitána Freda:

– Pivo!

Povel uvítali všeobecne veľmi priaznivo. Piva bolo totiž na krížniku pomerne málo a preto načínali súdky iba pri zriedkavých, slávnostných príležitostiach. Túto príležitosť považoval Fred teda za slávnostnú. A aby povzniesol trošku ducha oboch väzňov, čo smutne čušali v najnižšom podpalubí, osobne odprevadil dolu námorníka, ktorý niesol na podnose dva krígle piva. Stotník stroho odmietol akékoľvek dôvernosti, no knieža uznalo, že v danej situácii môže byť chladené pivo iba vítané. V rozržitosti podvihol svoj krígel' na pozdrav Fredovi.

– Má Vaša Excelencia nejaké želanie? – spýtal sa Fred galantne, pretože rovnošata ho učinila veľkorysým.

– Áno. Chcel by som, aby ste mi pridelili k obsluhu môjho vlastného námorníka a zaručujem sa vám čestným slovom dôstojníka, že neutečie na ceste medzi väzením a kuchyňou.

Dvoch námorníkov, ktorí sa dostali do zajatia zároveň s kniežaťom, zatvorili totiž do lodného väzenia. Fred veľmi dobre vedel, že plukovníkovmu čestnému slovu môže kľudne dôverovať, a vydal príkaz, aby jedného väzňa dali k dispozícii dôstojníkom. Námorník premával iba medzi skladom a kuchyňou, nosil čiernu kávu i ľadovú vodu. Dovolili mu voľne chodiť. Čestné slovo svojho predstaveného musí predsa dodržať.

Námorník vlastne ani neutiekol, lenže plukovník dal čestné slovo iba zaňho – nepovedal, že on sám neutečie. V sklade si obliekol námorníkovu rovnošatu, prebehol tmavými chodbami s podnosom a hrnčekmi a v príhod nej chvíli preliezol zo skladišťa múky pri kuchyni cez vetracie okienko na džunku, ktorá kotvila vedra krížnika.

Takto sa dostal earl v rovnošate námorníka na konci porady do fajčiarskej mandalajskej pevnosti.

6 Earl stál uprostred siene v bezchybnom snehobielom obleku anglického vojenského námorníka, v tuhom pozore a iba

v očiach sa mu ligotali akési čudné, zvláštne huncútstvo. Hrdzavý i Šteňa strnuli v zdesení nad jeho príchodom. Dôstojníci hľadeli na mladého námorníka s ľahkou zvedavosťou a nemali ani poňatia o rozhodujúcom význame tejto chvíle.

– Poslušne hlásim, – ozval sa námorník, – že Vaša Excelencia dostala depešu o osude "Balmoralu".

Hrdzavý ležérne siahol k zadnému vrecku. Pohyb si všimol aj earl. Právom predpokladal, že je tam ukrytý veľkorážny colt.

A potom sa červenovlasý stotník ozval tichým, unudeným, melodickým hlasom:

– Hybaj, chlapče, hybaj von, porada sa o chvíľku skončí, dočkaj nás. Dúfam, že "Balmoralu" sa nestalo nič vážneho.

– Poslušne hlásim, že nepoznám obsah depeše, – odvetil námorník a vyšiel von.

– Prepáčte... – ozvalo sa Šteňa unavene. – Ešte som si neprivykol na tunajšiu klímu... Nazdávam sa, že nič nezmeškáme, ak rozpravu odložíme do rána a ráno vynesieme i konečné rozhodnutie.

– Tak je, Vaša Excelencia, – povedal generál. – Po tej dlhej ceste a únavnej slávnosti pre dnešok to stačí. Zajtra predpoludním si Vás dovoľm privítať u mňa a môžeme dohodnúť akcie.

– A v záležitosti Thomasa Levena vydám veliteľovi strážneho oddielu príslušné príkazy, – doložil major.

Vzájomné pozdravy, potriasanie rukami... hostia odišli a Hrdzavý oslovil boya, čo odpratával zo stola:

– Pošli mi, chlapče, nášho námorníka a potom tu všetko nechaj a hybaj sa vyspať!

Knieža zavrelo za sebou dvere. Bez slova premeral očami oboch priateľov, vzal si cigaretu, dlho ju otlkal o krabičku, zapálil si a sadol.

– No sokolíci! A čo teraz?

– Nič, – odvetil Hrdzavý ľadovo. – Bude škandál. Niekoľko francúzskych a anglických admirálov pôjde do dôchodku, svet sa bude dve–tri storočia rehotáť Anglicku, nás obesia a potom to celé sfilmujú.

Ticho.

Hrdzavý medzičasom rozmýšľal o celej záležitosti a snažil sa využiť opatrnosť earla, ktorý sa dosiaľ správal naozaj diskrétno. Zdá sa, že teraz už ani nebude také ľahké odhaliť obrovský podvod. Tuším budeme vyjednávať. Earl musel mať rozhodne rozumné príčiny, ktoré mu bránili, aby ich okamžite neodhalil.

– Koniec peknej hry na vojakov, páni, – povedal earl.

– Neverím, – odvetil Hrdzavý. – Túto hru, žiaľ, nemôžeme prerušiť. A celkom vážne uvažujem, ako by som mohol Vašu Excelenciu a Anglicko vytiahnuť z tejto omáčky.

– Priateľ môj milý, – poznamenala Jeho Excelencia. – Poskytli ste mi dosť času, aby som si začal vašu bezočivosť vážiť, no nazdávam sa, že teraz vám už nepomôže nijaký bluf.

– Pozrite, Vaša Excelencia, skúsme sa porozprávať úprimne. Vaša vynikajúca vojenská kariéra je spojená s oveľa väčšími nebezpečenstvami i prácou, než aby stroskotala na takejto smiešnej historke, ktorá nie je príjemná ani Anglicku. Zosmiešnili sme napokon pod anglickou vlajkou celý národ. A nehľadiac na tieto skutočnosti, Vaša Excelencia dnes už perfektne vie, že spoločnosť, ktorá teraz ovláda "Radzeer", nemožno len tak zlapať. Pretože ak sa nám dvom skriví na hlave čo i len vlások, kapitán Fred začne ostreľovať Mandalaj. A Vaša Excelencia konala veľmi rozumne, keď sa rozhodla ujsť sama a takto diskrétno, pretože v opačnom prípade by tu vy tieklo veľmi veľa krvi, predovšetkým krv stotníka Bradforda. Čiže, pekne prosím, nepokúšajme sa tu teraz navzájom zastrášať. Rokujme, ako sa to na vážnych politikov svedčí.

– V poriadku, – zasmialo sa knieža. – No vopred vás upozorňujem, že ja tresty odpúšťať nemôžem, moja moc tak ďaleko nesiaha, aby som vám zabezpečil milosť.

Vstúpil francúzsky kaprál. Kým otvoril dvere, Sudessex stál už na nohách, akoby hovoril so svojimi predstavenými.

– Vaša Excelencia! Prvý dôstojník krížnika "Radzeer" žiada o povolenie vstúpiť, – hlásil kaprál.

– Nech vojde!

Kaprál odišiel. Do siene vrazil Šéflekár. Napäto vkročil medzi nich a zastal bez slova, ako pardál pred skokom.

– Holá, braček! – pozdravil ho Hrdzavý. – Čo sa deje? Vyzeráš akosi nezdravo. Škodí ti klíma?

– Prišiel som po vás. Loď je pripravená k odchodu. Povedali sme si, že ak vás zaistili, pošleme Jeho Excelencii ultimátum, že ak vás neprepustia do desiatich minút, rozstrieľame Mandalaj na milú onú.

– To je ale spoločnosť! – povedalo knieža pokojne. – Dvadsať a koľkosi chlapov narobí celosvetový bengál, uväzní štáb a rozmlátili by celé mesto... Počúvajte, priateľu. Choďte pekne späť na krížnik a po-

vedzte všetkým, že vašim priateľom nik neublížil, nech len trpezlivo dočkajú a nevyvádzajú hlúposti.

– Hybaj späť, Šéflekár, a povedz chlapom, že sa všetci dostaneme bez úhony na more. Ručím za to.

– Ja nie, – povedalo knieža.

– S láskavým dovolením: ja zasa hej! A povedz im, Šéflekár, že ten, čo sa opováži vystreliť z dela, dostane po papuli. Odchod!

– Ale zato, – odvetil Šéflekár významne, – my na vás aj s krížnikom pekne dočkáme a odporúčam, aby ste sa nám každú hodinu ohľadili, pretože ináč nevylučujem, že im túto budú zbúrame.

Pozdravil a odišiel.

– Predovšetkým mi teraz povedzte, – pokračovalo knieža a sadlo si znova do klubovky, – aké hlúposti ste tu napáchali dosiaľ v mojom mene.

– Myslí, že nijaké. – Hrdzavý zreferoval o všetkom. – Toto sa zatiaľ povedalo. Okrem toho mlátili tu akýmisi zahraničnými výrazmi, ako sektor, operácia a také oné, s tým som súhlasil, ale ak sa vám to nezdá, tak to zajtra odvolám.

– Chybu ste doposiaľ nespáchali, – povedalo knieža a začalo sa prechádzať hore–dolu po sieni, – ale ak je tu Morrison Snyder, tak sú v tom japonské prsty. Treba konať, a to rýchlo!

– Vaša Excelencia, – ozvalo sa Šteňa. – Zajtra predobedom musím vyslobodiť brata. Prišiel som sem z Londýna, a koľko útrap i nebezpečia ma to stálo, viete dobre aj sám. Bez brata sa odtiaľto nepohnem!

Earl hľadel na smutné unavené Šteňa účasne. – V stávke sú tu oveľa významnejšie záležitosti ako je vaša rodina. Najviac, čo môžem pre vás urobiť, je odporúčať vám, aby ste sa vrátili na loď a aby ste sa snažili zachrániť si kožu tak rýchle, ako len vládzete.

– Neprichádza do úvahy. Zostaneme.

– V tom prípade okamžite upovedomím generála.

– Mohol by som vám v tom zabrániť, no neurobím to, – usmial sa Hrdzavý a teatrálny, pateticky predniesol: – Vaša Excelencia, zostávame, chceme pykať, nech sa stane, čo sa stať musí!

– Tak teda povedzte, čo chcete! – povedalo knieža netrpezlivo. – Konečne, ste Angličan a ľúbite svoju vlasť. Ak sa ja odtiaľto zajtra nepohnem na sever, zahynie množstvo ľudí. Nemôžem vám poskytnúť milosť, ani vás zbaviť trestu, nemám toľkú moc.

– A veď o to ani neprosíme. Poslúžim vám koňakom? – Hrdzavý

naliť koňaku a zapálil si. – Ja navrhujem toto: Vaša Excelencia nám poskytne dvadsaťštyri hodín fóru. Dáte nám na to čestné slovo aj so stotníkom. Zajtra ráno sa Šteňa vyberie na cestu s troma námorníkmi. Jedným z nich bude Vaša Excelencia, druhý bude stotník a tretí zasa Šéflekár. Ako ste ráčili vidieť, je to človek žartovný a nepochádza z bojzlivej famílie. Ja dopravím Toma Levena zajtra predpoludním na križník. Presne o dvanásť hodine, na pravé poludnie sa Šéflekár a Šteňa obrátia a vy aj so stotníkom pocestujete ďalej. My vyrazíme smerom na Rangún. Do večera sme na šírom mori a Vaša Excelencia všetko ohlási anglickej admirality. Takto sa vyhneme tomu, že by sa ríša alebo vy osobne zosmiešnil v očiach celého sveta; my dostaneme Toma Levena a Vaša Excelencia môže byť v najkratšom čase u Kvangga, kde vyrazí zo sedla toho Morrisona Snydera. Ráno pri odchode Šteňa ešte zahrá svoju rolu, takže ani Francúzi sa nedozvedia o podvođe.

Nastala dlhá pauza.

– To, čo ste povedali, je dobré, – ozvalo sa napokon knieža, – ale úprimne vám poviem, že celú záležitosť potom bez milosti ohlásim a vo večerných hodinách vás už bude pre nasledovať celá flotila.

– Aj na to sa dá časom privyknuť, – odvetil Hrdzavý.

– A otvorene vám vravím, – smial sa earl, – že ste originálni chlapi a že som sa nevládal na vás nikdy vážne hnevať. Ľutujem vás, priateľu... Naozaj škoda. Ste rozumný chlap!

– Mal by som ešte jednu žiadosť: je Vaša Excelencia ochotná potvrdiť niečo, čo je síce pravda, iba že to nemá zmyslu?

– Nechápem...

– Povedzte, že by ste napísali na papierik: "Potvrďujem, že držiteľ tohto dokladu vybral na bojovej lodi okno miestnosti, v ktorej som sa ja i stotník Bradford dlhší čas zdržiavali."

– Čudné... – uvažovalo knieža a vytiahlo ceruzu. – Naozaj nechápem, no keďže je to od slova do slova pravda, veľmi rád vám to potvrdím písomne.

– Ďakujem. Tým sme teda spísali protokol. A Vašej Excelencii zo srdca želám, aby ste dosiahli podobný úspech aj pri najbližšom okrúhlym stole.

1 Šteňa sa na druhý deň po raňajšej porade dalo na cestu v sprievode prvého dôstojníka a dvoch námorníkov. Bradford sa pod Šéflekárovým prísnyim okom síce mračil, no earl sa choval veľmi disciplinovane. Odprevádzali ich iba piati domorodí vojaci. Knieža Šteňaťu presne určilo, čo má ráno na porade povedať. V ostatnej chvíli vysvitlo, že "červenovlasý stotník" nemôže odcestovať, pretože očakáva z Londýna dôležité rozkazy. Takto to zahrali, aby Hrdzavý nemusel odísť z Mandalaje.

Malá karavána s mulicami a nosičmi stála pripravená na nádvorí pevnosti. Prvý dôstojník neopustil svojich dvoch námorníkov ani na sekundu. Medzitým sa obaja anglickí dôstojníci – Hrdzavý a Šteňa – opodial zhovárať.

– Teraz je osem hodín, – povedal Hrdzavý. – Presne o dvanástej obrátite mulice a vrátiš sa kusisko cesty. Bude to únavná jazda!

– Zabúdaš, že pochádzam z vojenskej rodiny!

– A potom už dúfam, že všetko pôjde hladko. Dajte si dobrý pozor, aby ste sa na loď vrátili nepozorovane. Dovtedy dostanem Toma Levena celkom určite na krížnik. Budete nás čakať pod plnou parou, zdvihneme kotvy a okamžite vyrazíme. Kým sa tamí vrátia do Mandalaje, budeme už vonku na oceáne, ba hádam už aj vysadneme na Andamanských ostrovoch a môžu nás milovať.

Karavána sa pripravila. Šteňa oboma rukami potriaslo rukou Hrdzavého a hľadelo naňho chvíľku veľkými vlhkými očami. Potom odbehlo. Sedelo na mulici ako socha. O chvíľu skupina zmizla v tuneli, ktorý vytváralo lístie pralesa nad úzkou prťou.

2 Pán stotník sa vybral do mesta v plnej paráde doposiaľ zakázaných bielych rukavíc; jazdeckým bičikom s kostenou rukoväťou si veselo udieral po sárach čižiem a hvízdal si. Pristavil prvý kulipush, čo sa naďabil, pohodlne sa usadil a Číňan už aj letel so svojou rikšou a s červenovlasým stotníkom k ryžovým poliám. O hodinu dobehol k močiarom, ktoré práve odvodňovali. Bolo to veru hnusné miesto. Rašelinová slatina ukrutne zapá-

chala v neľudskej horúčave a proti chmáram moskytov nebolo obrany – márne plieskal stotník jazdeckým bičikom.

Zavrešťala poľnica, strážny oddiel nastúpil a kým stotník s prívetivým úsmevom zoskočil z rikše, zdraviac vpravo i vľavo, stála celá čata v strnulom pozore. Velitelia boli už o tejto návšteve informovaní.

O päť minút stál pred ním Thomas Leven.

Hrdzavý bol dostatočne ostrieľaný, no pri pohľade na tohto chlapa mu prešiel po chrbte mráz. Angličan vyzeral biedne. Koža na jeho inteligentnej, no preľaknutej tvári obopínala celkom sucho líčne kosti, očné jamky sa prehĺbili, oblúky pod nimi vyčnievali, zo skleslých pliec viseli dve paže chudučké sťa triesky, riedke vlasy boli šedivé a uši tuberkuloticky odstávali. Ťažko bolo uveriť, že tento chlap bol ešte pred dvoma rokmi anglickým dôstojníkom.

O chvíľu sedeli vedľa seba v kulipushi a Číňan sa s nimi hnal k prístavu. Hrdzavý nepovedal nič. Dočkajme, pomyslel si, kým sa chasník ozve.

– Bože... – vzdychol legionár.

Netreba mu vyvaliť naraz, že tu má aj sestru. Po kúskoch, pekne pomaličky. Zdá sa, že ujko je chorý, vravel si. Mohlo by ho od vzrušenia poraziť.

– Vidíte vari, že som stotníkom generálneho štábu? Dobré, no, neľakajte sa, predpokladám, že vás kvôli tomu vynálezu poriadne vyobracali...

– Dovoľte, ja radšej vysadnem... – odvetil legionár plačlivo. – Nemám ja nijaký vynález.

– Ale sestru máte!

– Pán stotník, pekne vás prosím, dovoľte mi vysadnúť.

– Blázon! Nechápeš, že ťa chceme odtiaľto vyslobodiť? Čo sa jašíš a skučíš? Čo by si povedal, keby tu bola tvoja sestra?

– Prosím vás, dajte mi v pokoji umrieť!

– A nechcel by si stretnúť sestru?

– Nie, nie, nie! Nikoho nechcem vidieť! Bože môj! Ako dlho ma ešte budete mučiť?

Obes sa, myslel si Hrdzavý. Ako sa môže vojak, dôstojník zmeniť po čase na takúto babu? No! Či sa tej chuderke vyplatilo znášať toľké útrapy pre takýto ksicht?

Dorazili k lodi. Z komína sa dvíhal mohutný stĺp dymu. Hrdzavý si povedal, že sa nebude ďalej s Levenom zlostiť. Záležitosť je vybavená

a basta. Nech si ho prehovorí Šteňa, keď sa vráti.

– Dosiaľ všetko v poriadku, – zrukol Fred z veliteľského mostíka. – "Balmoral" nik nenaháňa.

– Ubezpečujem ťa, – odvetil Hrdzavý, – že dnes večer obnovia v rozhlase starý program. Najneskoršie o desiatej. Hej! Hrbáč! Nakrmte toho chlapa, dajte mu pálenku, cigarety, okúpte ho a pohľadajte mu nejaké slušné šaty. Aby ho...

Prehltol zlostnú kliatbu, vrátil sa do kulipushu, sadol si doň a odviezol ešte rýchlo na poštu balíček a list.

Kým sa vrátil, vyspával utýraný legionár v kajute prvého dôstojníka po výdatnom jedle a kúpeli ako znovuzrodený.

3 – Upozorňujem vás, – povedal earl Šteňaťu pri rozlúčke, – že večer vyrozumiem anglickú admirálistu a oni urobia všetko, aby vás dolapili.

– Uvidíme Vaša Excelencia, – usmial sa Šéflekár a pustil sa chodníčkom späť.

Knieža chvíľku uvažovalo a potom podalo Šteňaťu ruku:

– Bolo by mi ľúto, keby vás čosi stihlo, pretože vás viedli najušľachtilejšie úmysly. Keby vás zatkli, môžete so mnou rátať pred súdom, miss Levenová.

– Miss? Vaša Excelencia vie... že som žena?

– Prirodzene. Povedal mi to ten veselý červenovlasý chlapec.

A knieža odcválalo za karavánou.

Čiže Hrdzavý vie, že som žena!

Objav ju zdrvil. Až teraz pochopila, prečo hľadá na ňu jej priateľ niekedy s takým krotkým pohľadom a ľútosť. A či to už vedia aj ostatní?

Dlho cválala mlčky vedľa Šéflekára. Do tváre jej vrazila krv a keď si pomyslela, že Hrdzavý pozná jej tajomstvo, vždy opäť a opäť očervenela. Áno, Hrdzavý je rozumnejší než tí ostatní. Pravdepodobne to zistil z jej pohybov a chôdze. A koľko ohľadov, jemnosti musel vynaložiť, aby sa neprezradil!

– Rýchlejšie nevládzeš? – spýtal sa Šéflekár Šteňaťa.

– Ale áno, len som sa zamyslel. Dostaneme sa k ústiu Iravadi skôr, ako sa vrátil earl a stotník?

– Prosím ťa, že či?! Najneskoršie o desiatej prejdeme popri Rangúne. A na Indickom oceáne nás teda už môžu hľadať. Poďme!

Ešte nezmizli z oblohy posledné krvavé odrazy slnka a Šéflekár so Šteňaťom už prirazili so štíhlou džunkou k oceľovému boku krížnika. Mulice nechali na okraji mesta, odviazali malú opustenú loďku a nepozorovane sa doplavili ku krížniku, kde ich už netrpezlivo čakali a hneď aj vytiahli na palubu.

Medzitým už "stotník" hlásil generálovi, že admirality prikázala, aby sa krížnik do návratu Jeho Excelencie vrátil na oceán, pretože ten prekliaty "Balmoral" sa tu ukázal niekde v blízkosti a hoci to nie je ich záležitosť, predsa musia pomôcť pri stíhaní.

Šteňa dychtivo zabehlo k Hrdzavému:

– Tu je?! Zachránil si ho?!

Loď sa valila dolu prúdom šialenou rýchlosťou.

– Poď! – povedal Hrdzavý víťazoslávne.

Schmatol svojho priateľa, čo sa chvel od nervozity, a ťahal ho ku kajute prvého dôstojníka, kde sa Šéflekár práve chystal oholiť, a zobudil aj vyslobodeného legionára. Ten sedel ospalivo a tupo na kraji lôžka a zísal do otvorených dverí, v ktorých Hrdzavý víťazoslávne hrmel:

– Na, tu máš toho svojho bračeka! Môžeš si ho dať za klobúk.

Šteňa zostalo vo dverách, chvíľu bez slova hľadelo na legionára a potom začudovane odvetilo:

– Nepoznám toho chlapa. Kto je to?

4 Akoby sa na nich zrútili nebesá. Šéflekárovi vypadla z ruky britva. Hrdzavý zabudol zatvoriť ústa a stál v kajute ako figurína vo výklade pánskej módnej predajne. Legionár zdesene žmurkal, pretože tušil, že teraz ho opäť zrúbu. Dievča zasa čakalo zúfalo na odpoveď a srdce jej zvierala ukrutná predtucha.

... Uháňajúci krížnik divo razil penu. "Radzeer" sa chvel od veliteľského mostíka až po podpalubie od strašnej námahy a husté chuchvalce dymu z komínov pokryli za nimi celú rieku.

– Vravíš, že to nie je tvoj brat?

– Prosím ťa! Brat je oveľa vyšší. Všetky črty jeho tváre sú iné. Ani sa mu nepodobá.

– Boh sa v tom teraz vyzná, – zavrčal Šéflekár. Potom položil, britvu legionárovi na krk a zreval: – Kto si, ha?

Legionár hľadel na namydleného Šéflekára ani kurča určené k obedu na kuchárku.

– Bože, bože! Čo zasa chcete? Páni moji, dajte mi vysadnúť... – prosíkal a snažil sa uhnúť britve.

– Počúvaj, – povedal Hrdzavý a odtisol Šéflekára. – Dávam ti slovo dôstojníka, že ak nám všetko úprimne rozpovieš, vysadíme ťa, kde si budeš želať...

– Prisahám, že nemám nijaký vynález! Oj, bodaj by som mal čo i len taký maličký... Koľko som už vy trpel, božemôj, koľko...

– Vieme, dobytok, – upokojil ho Hrdzavý, – že nemáš nijaký vynález, keďže nie si ani Tom Leven. Lenže ak nám zaraz nepovieš, kto si a čo vieš o Levenovi, tak ťa dám priviazať na lano, povesím ťa nad vodičku a každý krokodíl môže okoštovať tvoje nohy. Tento systém použili raz pri výsluchu Číňana a už po prvom členku sa nádherne osvedčil.

– Páni generáli, – odvetil vojak skrúšene, – rozpoviem všetko úprimne, už to ďalej nevydržím! A potom si so mnou robte, čo chcete, obeste ma alebo ma rozštvrtíte...

– Všetko jedno, – hodil Hrdzavý rukou. – Kvôli tomu sa teda nepohádame. Na, chlapče, tu máš cigaretu a vrtko meľ hubou, nech ťa nemusíme do toho hnať.

– Volám sa Amiens. Gabriel Amiens. Z nerozvážnosti som si zničil kariéru v tržnici, kde som bol nosičom. Moje nervy, páni... Nervy som mal zlé už vtedy... Stalo sa to raz večer. Povadil som sa s milenkou, urazil som ju a v nervozite som ju umravňoval. Švacol som do nej petrolejku. Zahynula. Vari za to by ma ešte neboli prísne odsúdili, lenže keď som zbadal, že moja milovaná horí a už jej nemôžem pomôcť, vyhrabal som zo skrine všetky jej skvosty a peniaze. Keby to sudcovia boli kvalifikovali ako lúpežnú vraždu, stihla by ma gilotína. Unikol som pred ľuďmi cez povalu a po strechách. Ustavične som sa chvel pred gilotínou. Voľáko som sa dostal do Grécka. Dost' na tom, že bieda a utrpenie ma zaviedli v Pireu do légie. Na lodi do Džibuti som sa stretol s Levenom. Bol to veľmi slušný chlap.

Rozpovedal som mu úprimne všetko. Povedal som mu, že mňa hádam aj légie vydajú súdu, lebo som francúzsky štátny príslušník. Poprosil som ho, aby si so mnou vymenil osobné doklady ešte pred príchodom do Džibuti. On môže pokojne chodiť pod mojím menom, jeho nezatknu a nevydajú, pretože naňho sa popis osoby nehodí. Dlho som ho musel prosiť, nechcel prísť, hoci musel vedieť, že bude mať z toho väčší úžitok ako ja. Napokon súhlasil. Bože môj! Mal som si

radšej vybrať gilotínu! Jedného dňa ma zavolá major do bytu, hostí ma pálenkou, na druhý deň ma ide kaprál zožrať a pošle ma pucovať latríny, aby som tam buď zdochol alebo vydal vynález. Aj dnes som zaraz vedel, keď som dostal jesť, že ma nakoniec zmlátite...

– Ctihodný Gabriel, pekne ťa prosím, prestaň nám tu nariekať a rozpovedz, pokiaľ možno bleskove, čo vieš o Levenovi, – kázal Hrdzavý.

– Neviem... neviem nič isté. Je to už pol druhu roka, čo nás odvelili na sever lokalizovať vzburu akéhosi kmeňa. Medzi močiarimi vypukol vtedy ukrutný týfus. Ale sme sa už vracali. Iravadi tam má veľmi vysoké brehy a z tých sme zhadzovali mŕtvolky do rieky. Mali sme dyzentériu aj cholera. Aj Leven ochorel. Nemohli sme zostať s ním a nemocničný voz sa nám už dávno prepadol v močarinách. Kaprál nechal teda Levena s jedným legionárom v dedine Li-Sun. Je to asi na sto yardov od cesty v pralese. Tom Leven sa už potom nevrátil. Pokiaľ viem, poslali ta hliadku ako že po Gabriela Amiensa, pretože slúžil pod mojím menom, lenže hliadka tam už nenašla ani dedinu, pretože jesenné záplavy močiarov vyhnali kmeň ešte severnejšie. To je všetko, čo viem. Cestou späť nás prepadla banda gerilov, strieľali po nás a mňa ťažko zranili. A teraz mi dajte jesť, alebo ma zbite, podľa toho, čo máte na programe.

Mlčali. potom sa Šteňa ozvalo:

– Všetko márne... Márna námaha, zbytočne ste nasadzovali životy...

– Keby sme Jeho Excelenciu neboli pustili z hrsti, mohli sme sa vrátiť.

Vybehli na palubu a oznámili zhromaždenému mužstvu nepríjemnú zvesť. Nevrčali. Privykli vysokému riziku, pri ktorom môžu napriek všetkej snahe všetko aj prehrať.

– Akurát sme preplávali popri Rangúne, – povedal kapitán Fred. – Je štvrť na desať. Po desiatej zbavíme túto krásnu loď všetkej zbytočnej ťarchy a vysadneme na niektorom príjemnom ostrove v Indickom oceáne.

– Chlapci, – povedalo Šteňa. – Lutujem, že to dopadlo takto.

– Škoda rečí, – mávol rukou Patterson. – Ale sranda zato bola poriadna, no nie?

– A teraz spustiť čln, chcem sa dostať na breh, – požiadalo Šteňa a keď uzrelo, ako hlúpo sa ostatní tvária, dodalo: – Musím sa predsa

pokúsiť zistiť, kde je brat. A čo, ak ešte žije a niekde bezvládne leží?

– Hlúposti! – dychčal tučný Američan piskľavo. – Brat ti už dávno umrel. A vôbec – ako si to predstavuješ, že sa pustíš sám do barmských džunglí?

– O pol hodiny sa pustia všetky anglické vojnové lode a lietadlá na Indickom oceáne za nami. A nie je vylúčené, že Angličania vyrozumejú dôverne aj Francúzov, čiže buď rád, ak sa dostaneme so zdravou kožou do Andamany, – povedal Fred.

– Nik mi nemôže zakázať, aby som sa pokúsil vyhľadať brata. Buďe lepšie, ak mi ten čln spustíte a nedonútite ma, aby som skočil do vody.

– My sme ti iba radili, – povedal Hrbáč. – Ale ak sa ti chce ísť, nuž teda choď.

– Idem, – odvrklo Šteňa.

– Aj ja, – poznamenal Hrdzavý tichučko. – A keď už sme na tú púť dvaja, nebudeme sa ani veľmi nudiť.

– Tak teda budeme traja, – pridala sa Šéflekár. – Boha jeho, veď je to furt jedno, kde si mám vysadnúť s motúzkom na krku. Poďme, chlapi! Spusťte nám čln.

... O desať minút kolísali sa traja ľudia, zásobení nejakými potravinami, na žltých špinavých, krokodími zamorených vlnách Iravadi. A "Radzeer", chvejúc sa od prekúrených kotlov a preťaženej strojovne, dychčal, hrmel, vypúšťal celé stĺpy dymu a hnal sa k blízkeму a predsa nepravdepodobnému cieľu – ta, kde Iravadi pozbiera všetku zďaleka priplavenú špinu do mohutných vírov a vyústi do mora. Deväť štyridsaťpäť. Kyjak vystrčil hlavu zo spojovej centrály:

– Nevieam, čo z toho bude, keď sa plazíme ako korytnačka.

– Zbesnel si, ty somár?! – zreval Fred. – Od založenia oceánov takto ešte bojová loď neuháňala! Každú chvíľu môžeme vyletieť do ľufty, ty tľk!

– Mne je to teda fuk, – odvetil Kyjak a vyplul žuvačku presne na Viktóriin kríž uprostred Fredových vyznamenaní. – Iba preto som si ťa dovolil vyrušovať, lebo štyridsaťdva rozličných rozhlasových staníc rozkazuje na všetkých vlnách, že "Radzeera" treba navštívať, rozstrieľať na handru, torpédovať alebo zničiť leteckým bombardovaním, ak sa na prvú výzvu nevzdá.

– O pätnásť minút sme na mori!

– Myslíš? – potešil sa Kyjak. – Tak potom je všetko v poriadku. Ja

som sa totiž obával, že sa nám to nepodarí, lebo dva delové člny, čo sa tu náhodou potulovali, zastali akurát v ústí rieky. A tieto teda ťažko poprosiť, aby liezli z našej cesty het.

Kapitán Fred vytiahol z horného vrecka cigaru, odhryzol konček a zreval do hlásnice:

– Stop! – A obrátil sa k svojim komplicom, ktorí sa zvedavo zhrčili pod mostíkom: – Vážení! Manévry sa skončili. Sme stratení.

Pekelne uštvaný krížnik dychčal a spomalil. Fred zakričal do hlásnice:

– Spätňý chod! Zapáľme si.

5 Škaredo sa rozpršalo. Mizerné počasie pomohlo cestujúcim "Radzeera" už po druhý raz. Šéflekár, Hrdzavý a Šteňa mohli iba ťažkému tropickému lejaku ďakovať že sa im podarilo nepozorovane sa prešmyknúť popri Rangúne. Medzi tamariškami, obíjanými divo zúriacou víchricou, zakrádali sa dvaja dôstojníci armády a dôstojník vojnového loďstva v slávnostných rovnošatách, na ktorých mali iba tenké gumené plášte. Hrdzavý si pripevnil na gombík plášt'a acetylénový lampáš, lenže tento stačil posvietiť iba na hustú dažďovú clonu a na úponky džungľovej vegetácie, ktoré v poryvoch búrky šľahali ako obrovské korbáče. A to ešte nešlo ani o dáky divý orkán, to iba severovýchodný monzún, predchodca daždivého obdobia, predložil svoju vizitku a dal okoštovať obyvateľom z toho, čo ich čaká v budúcich štyroch mesiacoch nepretržitých dažďov a búrok.

Už–už boli v Mandalaji a zdalo sa, že po nákladovom nábreží vyjdú zas pod ochrannou clonou búrky z mesta do pralesa, keď Hrdzavý zrazu zastal.

– Počúvajte, pokračujme v tej veľkej hre. Teraz už aj tak nemáme veľmi čo stratiť. Vy dvaja choďte pekne ďalej po spodnom nábreží a za mestom ma počkajte pri pralesnej prti.

– Čo si si vymyslel? – spýtal sa Šéflekár.

– Požiadam generála, aby nám dal kone a sprievod.

– Ale veď výzvu k všeobecnému poplachu počuli aj oni!

– Akurát na tom budujem. Všetko sa strhlo pomerne rýchlo. Knieža a Bradford sa pravdepodobne do Mandalaje nevrátili, celú vec museli spísať v nejakej ďalšej posádke na severe, preto sa prenasledovanie obnovilo rýchlejšie ako sme rákali, aj keď earl slovo dodržal. Čiže ak

sa nevrátili do Mandalaje a tento tanec rozohrali iba rádiom, tak nemohli celému svetu vykladať dlhé historky. Ale ja zasa môžem! Hybajte, no!

– Hrdzavý! – Šteňa ho zdrapilo za rukáv. – Nechcem!

– Kuš, sopľoš akýsi!

– Nehraj mi tu surového. Knieža mi povedalo, že si objavil moje tajomstvo. Preto toľko riskuješ. Z rytierskosti. Aby si ochraňoval nejakú ženu...

Hrdzavý sa zarazil a potom sa jej naklonil až k uchu:

– Nielen kvôli tomu, Šteňa... Zapamätaj si to pre prípad, že by i ma v pevnosti podržali dlhšie. Nielen pre to, ale i preto, že...

Nedopovedal. Stratil sa v stromoradí, vedúcom k pevnosti ako lesk, a tým zvalu uzavrel. Šteňa sa chcelo rozbehnúť za ním, o Šéflekár ho zdrapil za rameno a odvliekol... Ťahal ho za sebou o hrádzi, opatrne a zďaleka vyhýbal svetlám, kým nezastali na cestičke pred džungľou.

Od pevnosti počuli iba šumenie dažďa. Hrdzavý neprichádzal. Míňali sa ťaživé štvrt'hodinky. Šteňa si rozhrýzlo pery do krvi, Šéflekár nervózne chodil hore–dolu, ale nič, iba slepá tma, hrmavica búrky, božie dopustenie z mračien a neďaleko vykrikuje zobudený kakadu temer ľudským hlasom.

– Zatkli ho... – zašepkalo Šteňa zdrvene.

– Povedz, Šteňa, – spýtal sa Šéflekár s predstieranou ľahostajnosťou. – Ty si skutočne dievča?

– Áno... som Levenová... Tomova sestra...

Tu sa ozval pri nich hlas:

– Boha jeho, ale teraz poďme! Teraz už ozaj poďme!

– Hrdzavý! – Šteňa sa mu hodilo okolo krku a konečne po prvý raz za celé toto veľké dobrodružstvo sa rozplakalo skutočne, žensky.

– Ďakujem pekne... – jachtal Šéflekár. – Tu máme vlhka teda nestač. Čo nám odkazujú z pevnosti?

– Toto, – odvetil Hrdzavý a ukázal na chodník.

Stáli tam piati domorodí vojaci s niekoľkými nákladnými mulicami a troma osedlanými koňmi.

6 Hrdzavý zašiel ku generálovi so zovretými perami.

– Počuli ste, pán generál, o tej nehanebnosti?

– Veľa sme zachytili rádiom o "Radzeeri"... Sadnite si, pán stotník... Sme veľmi prekvapení, že krížnik prenasledujú.

Hrdzavý si oddýchol. Teda dúfal správne, vystupovanie podvodníkov v maske dôstojníkov generála štábu zatiaľ ešte nerozkričali do sveta. Stačí hanba, že "Radzeer" je v krátkom čase už druhý anglický krížnik, ktorý sa stratil z evidenčného stavu bojových lodí,

– Prihodilo sa čosi hanebné a trestuhodné, Mužstvo "Radzeera" sa vzbúrilo. Vyložili ma aj s dvoma vernými námorníkmi na breh. Musíme vyraziť okamžite za earlom. Bol by som vám povďačný, keby ste pre mňa a mojich dvoch sprievodcov mohli zorganizovať malú karavánu.

– Veľmi rád, pán stotník, ale najprv si oddýchnite.

– Nie, nie... Ak sa mohlo toto prihodiť, nezdávam sa, že mám dostatok príčin, aby som sa obával o earla. Vidí sa mi, že cudzí agenti chcú narušiť anglo-francúzsku spoluprácu zámerným poburovaním a subverziou. Musím earla upozorniť na tieto udalosti a chcem byť po jeho boku.

Domorodí vojaci vôbec neprejavovali záujem o to, čo sa odohrávalo vo vyšších vojenských kruhoch a ako sa dostal vysoký hosť i s námorným dôstojníkom, v spoločnosti ktorého včera ráno odcestoval, neočakávane opäť na chodník pred džungľou. Čo mohli vedieť o tajomných záležitostiach pánov dôstojníkov?! Poslúchali a vykonávali rozkazy.

– Pôjdeš na koni pol míle pred nami, – povedal Hrdzavý svojmu priateľovi Šéflekárovi, keď sa dostali na sloní chodník, vedúci na sever, – Nesmieme naraziť na knieža.

Šéflekár pohnal koňa a odcválal.

Cválali veľmi rýchle a na svitaní mali za sebou už kusisko cesty, keď aj vietor ich hnal ustavične od chrbta. Prvé zore ukončili aj búrku. Z horkastej pôdy sa vo vlhkom lese vyparovali dusivé oblaky... Ešte tej noci odbočili od Iravadi na východ, aby sa rýchlejšie dostali k močarínám.

Šteňa netrpelo veľmi na tejto namáhavej ceste. Bola to jemná, no mocná dievčina, privykla strastiam a útrapám. Jazdili v päťhodinových etapách s polhodinovými oddychmi.

...Bolo už temer poludnie, ale na dne pralesa pod stromami vysokými ako kostolné veže bola večná tma; zahalovala ich horúca hmla. Kone už spomaľovali, na bokoch sa im hemžili pijavice a len namáha vo vytáhovali kopy tá z hnilej pôdy džungle.

V ústrety im cválal Šéflekár.

– Stát!

Kone i mulice zvesili hlavy od únavy až po zem. Šéflekár postúpil a Šteňa i Hrdzavý za ním. Cítili, že sa prihodilo čosi nezvyklé. Šéflekár zastal na zákrute pralesnej prti a ukázal na zem. Ležala tam dolámaná korková helma. O kúsok ďalej niekoľko rovnošatových gombíkov a výložky anglického vojenského námorníka. Pôda navôkol bola rozrytá a stopy sa končili pri očividne neschodnom vchode medzi krovskami.

– Ejha!

– Hm... – odvetil Hrdzavý. – Prisahal by som, že výložky pochádzajú z earlovej alebo Bradfordovej rovnošaty. Takto sme ich obliekli na cestu.

– Tu sa zrejme bojovalo. Na tomto mieste ich prepadli, lenže neviem, či tu tiekla aj krv, pretože táto hnusná pôda všetko veľmi rýchle vsaje.

– Myslím, že by sme mali vklíznuť pod tieto kríky, – rozhodol Hrdzavý. – Šteňa, ty sa vrátiš k vojakom. Nech postavia stan a keby sme sa o hodinu nevrátili, jeden z vojakov nech sa vráti na koni do pevnosti a privedie posilu, ostatní nech sa pustia po našich stopách... Neodvrávej, ja tu rozkazujem! Čelom vzad! Odchod!

Šteňa chcelo čosi povedať, ale potom odišlo.

Hrdzavý a Šéflekár sa hodili na brucho a začali sa plaziť v húštine, tvoriacej pol metra nad pôdou akýsi tunel. O chvíľku zistil, že ide vlastne o šikovne zamaskovaný otvor do akejsi skrýše. O minútu mohli už aj vstať a pokračovať v ceste slušným chodníkom. Lenže obaja z chodníka zišli. Za malým kopčekom zaľahli. O niekoľko sto metrov ďalej táborili veľké skupiny ozbrojencov. Vari zabili anglických dôstojníkov? Hm... vlastne by sa tu nemali teraz oťččať, ale zmiznúť, kým aj ich neodpracú.

– Lenže ja ti vravím, braček, – zašepkal Hrdzavý, – že tu nenecháme zdochnúť dvoch belochoch ako psov. Obzriem si to trošku.

Bokom od tábora, vpravo zočili hlinenú chatrč. Na prahu sedel ozbrojenec.

– Všimni si jeho pušku... – zavrčal Šéflekár. – Winchestrovka. Celkom fajnové ozbrojenie domorodci.

– Počúvaj, – prikazoval Hrdzavý. – Zostaneš tu ako záloha. Budeš ma kryť od chrbta a ja si idem obzrieť tú chyžu. Zozadu ju nestrážia. A zrejme si myslia, že sú tu v bezpečí.

Plazil sa poza kopec po bruchu, kým sa konečne dostal ku kríkom. Potom sa plazil ešte zo sto metrov doľava. Nevidel nikoho. Trošku sa vzpriamil, aby sa mohol zakradnúť za strom.

Vtom pocítil ukrutnú bolesť na hlave a stratil vedomie.

7 Keď sa Hrdzavý prebral, ležal poviazaný na zemi v chartči. Oproti za stolom sedeli dvaja chlapi. Na stole horela karbidka. Z veľkej diaľky zaznievalo dunenie, dva tupé výbuchy a potom niekoľko ostrejších. Ukrutne ho bolela hlava. Aj tie dve postavy za stolom sa mu čistili pred očami iba pomaly a ťažko. Jedného z nich spoznal okamžite: stotník Bradford. Druhý mohol mať zo päťdesiat rokov, plecnatý chlap vysokej postavy, širokej a rozumnej tváre. Vyzeral trošku čudne. Obliekol si čierne rajtky a čižmy, nad nimi dlhý čierny salónny kabát, prepásaný mocným pištoľovým remeňom s dvoma mohutnými koltmi. Na hlave veľký čierny klobúk so širokou strieškou, podviazaný remienkami pod bradou.

Že by tu bol Kvangov tábor? Asi áno, lebo inak by boli uväznili aj stotníka. Bradford zbadal, že väzeň otvoril oči. Podišiel k nemu s posmešným úsmevom:

– Halló, mládenček! Čínske príslovie vraví, že aj najvzdialenejšie rieky sa skôr či neskôr stretnú v mori. Teší ma, že vás opäť vidím.

– Potešenie je na mojej strane. Ako sa máte? – spýtal sa Hrdzavý.

– S uznaním kvitujem, že ste nestratili dobrú náladu. O krátku chvíľu budete nejaký ten optimizmus potrebovať. Zajtra vás obesia.

– V tom prípade bude mať môj učiteľ predsa len pravdu. Kedysi totiž tvrdil, že ma čaká takýto záver. Lenže nechápem, prečo treba s tým čakať až do zajtra? Vešajú iba každý piatok, či ako?

– Nevylučujem, pán brat, – ozval sa muž v čiernom, – že vás obesia v Londýne. Lebo keby Angličania trvali na tom, že si chcú zlodeja križníka obesiť sami, môžeme s nimi uzavrieť azda obchod.

– Pozrite sa, Morrison, – zavrčal Bradford. – S týmto štriacákom nehandlujem. Obesíme ho a basta.

Morrison!

Morrison Snyder... Teraz začalo Hrdzavému svitať. Teda toto je ten medzinárodný vyzvedač v japonských službách!

– Nechajte to na mňa, Bradford. Nie je vylúčené, že hlava tohto individua, čo tak zosmiešnil Anglicko, je pre nich hodna aspoň toľko

ako earlova.

A obaja sa obzreli vpravo. Hrdzavý, ktorý kvôli bolestiam dosiaľ nevrtel hlavou, teraz sa nevdojak tiež obrátil. Neďaleko neho ležala na zemi Jeho Excelencia Earl of Sudessex, zviazaný a chrptom k stene, v dokmáсанej rovnošate a s obviazanou hlavou.

– Prečo tak nepohodlne, Vaša Excelencia? – spýtal sa Hrdzavý.

– Nazdávam sa, že tu prišlo k drobnej vlastizrade, – odvetilo knieža s unaveným úsmevom.

– Lenže ako ste sa dostali sem vy? Ved' ste vyrazili smerom k Indickému oceánu.

– Ticho! – zavrčal Snyder. – Väzni nesmú papuľovať.

– Zbojníci mi môžu najviac ak odťat' hlavu, no rozkazovať nie, – odvetilo knieža chladne.

– Zavrite si hubu, lebo bude zle! – zreval Snyder.

– Zdá sa mi, že ste sa príliš spriatelili s tou čvargou, ako je tento a jeho priatelia, a obľúbili ste si ich, – povedal Bradford.

– Tak je, – odvetilo knieža. – Nepopieram, často mi imponovala ich šikovnosť a je len prirodzené, že si vážim neporovnateľne viac prístavných zbojníkov, aj keď konajú nezákonne, ako stotníka anglického generálneho štábu, ktorý zradil svoju vlasť.

– Čestné slovo! – poznamenal Hrdzavý a obzrel si svoju rovnošatu. – Musím sa hanbiť za svoju uniformu.

Bradford sa nerozzúrnil, čudne sa usmial, postavil pred oboch väzňov stoličku a zarajtoval na nej, opretý bradou o operadlo.

– Pozrite sa, knieža, aby ste si boli s nami načistom a aby ste sa naučili vážiť si ma, trochu vás poinformujem. Nie som dôstojníkom generálneho štábu. Napriek tomu, že slúžim v anglickej armáde osemnásť rokov. Kedysi vyradili z vojenskej školy dôstojníka menom Bradford. Bola to sirota. Nežil mu otec, ani mať, príbuzenstvo nepoznal. Zadelili ho na šesť rokov k indickej armáde. Po ceste tento mládenec zmizol a v Bokhore som sa hlásil namiesto neho už ja. Chápete? Mal som jeho papiere, rozkaz, vysvedčenia – to všetko som si jednoducho prisvojil. Slúžil som kedysi, bol som dôstojníkom v zálohe. A ako inžinier i spravodajca rozumel som aj štábnym záležitostiam. Na šťastie svetová vojna odpratala mnohých Bradfordových spolužiakov. No a potom Bradford je dosť rozšírené meno, takže po indickom služobnom období som riskoval a namiesto zbehnutia som sa hlásil v Londýne. V tom čase ma už poznala fúra anglických dôstojníkov, čo

slúžili v Indii, a hrozilo mi iba jediné nebezpečenstvo, že ktorýsi spolužiak zmiznutého Bradforda naraz len zistí, že vystupujem presne v osobe muža, ktorého on kedysi poznal. Nuž odosielal som jeho spolužiakov do najvzdialenejších zámorských posádok, pretože som dosiahol svetový rekord vyzvedačov: dostal som sa do najvnuttornejších služieb generálneho štábu a tak som sa mohol stykať s Morrisonom Snyderom, ktorého som poznal od chvíle, čo sme začali spolu pracovať u jednej firmy pre Japoncov.

– Ďakujem, – povedal earl. – Uľahčilo sa mi, keď som sa dozvedel, že vlast' nezradil anglický dôstojník. Konečne, keď už začínate byť voči mne úprimný, môžete mi povedať, aký zámer sledujete s týmto podlým zákrokom a prepadnutím? Ide o osobnú nenávisť?

– Nič takého. V súčasnosti rokuje s Kvangom v záujme Japoncov aj náš poverenec a neradi by sme boli, keby ste krížili naše plány.

– No a potom, – ozval sa Snyder, – právom predpokladáme, že anglická ríša hodnotí hlavu earla aspoň tak vysoko, ako hlavu nejakého vyzvedača. Mám chlapa, volá sa Evans, ktorý už dva roky sedí v anglickej vojenskej väznici. Dostal pätnásť rokov. Spojíme sa s Kvangom, dovezieme tie zbrane do Barmy a potom ponúkneme vás i tohto zlodeja krížnika, ktorého už hľadajú po celom svete, ako výmenu Anglicku. A zatiaľ tu budete sedieť.

– Zbrane sem prídu o dva týždne, – odvetil earl. – Do tých čias bude už moja neprítomnosť nápadná a vyšlú vojenskú expedíciu.

– V tom ohľade som si vás dovolil trošičku oblafnúť, – zaškeril sa Bradford. – Zásielka zbraní je totiž podľa posledných hlásení už na hranici a o dva dni vyrazíme obsadiť vašu provinciu.

Earl ťažko dýchal a v bezmocnom hneve pokúšal sa pretrhnúť putá. Ale všetko márne.

– Môžete sa smelo hniezdiť, – zasmial sa Bradford veselo. – Nemáte ani za vlások nádeje. Sprievod tohto červenovlasého lotra sa utáboril uprostred cesty. Nazdali ste sa, že tí odbehnú po nejakú pomoc, pravda? Počuli ste pred chvíľou tie výbuchy. Švacli sme medzi nich ručné granáty. Tam, kde bol pred chvíľou tábor, nájdete v tejto chvíli iba diery v zemi. A ani jeden... – Keď sa prebral, zistil, že nejakým spôsobom vyletel z chyže, vyvalil dvere, prekopícol sa ponad strážneho a rozťahol sa pred chajdou ako žaba.

Hrdzavý, ktorého usadili k stene, stiahol pod seba nohy a potom z celej sily kopol do stoličky, z ktorej im Bradford v prívetivom pred-

klone rečnil. Stotníka vonku začali ošetrovať. Snyder podišiel celkom k väzňovi:

– Belocha tu zbičovať nedám, no musíte uznať, že vás treba prísne potrestať. Za tri dni nedostanete ani jesť, ani vody. Good bye, – a pustil väzňov.

V trópech je strašným trestom najmä odňatie vody. Hrdzavý sa vykašľal aj na to. Čo ho po vlastnom živote? Bradfordove slová značia, že Šteňa je mŕtve. Bolo v tábore a granáty ho museli taktiež zasiahnúť; prestal sa ovládať, stratil svoju chladnokrvnosť a povedal si, že si rozbije lebku o stenu.

– Upokojte sa, priateľu, – tíšil ho earl. – Takto si iba zhoršíte situáciu.

– Čo ma po živote...

– A predsa musíte zachovať pokoj. Ak nie kvôli inému, tak aspoň kvôli Anglicku. Nastavili nám tu podľú pascu a keby sa im podarilo to, čo zamýšľajú, zomrie veľa dobrých Angličanov. Božemôj, len keby som sa dostal ku Kvangovi!

– Ešte je nádej, Vaša Excelencia, – snažil sa Hrdzavý koncentrovať svoju vôľu. – Boli sme tu v blízkosti tábora dvaja, no chytili iba mňa. A môj priateľ je šikovný chlap, nekoná bez rozmyslu, hádam sa mu čosi podarí. Akiste čaká na tmú, aby nás vyslobodil.

– A vykoná tým veľkú službu Anglicku. Čakajme teda. Inej nádeje tak či onak niet.

V tej chvíli otvorili zvonku dvere a vniesli dnu Šéflekára poviazaného a so zakrvavenou hlavou.

8 Všetky oči sa na admiralite zaligotali, keď im doručili správu, že "Radzeer" sa potopil a že "Balmoral" sa pod tým menom plaví z Mandalaje na šíre more. V ústí Iravadi zaujali postavenie dva delové člny. Vzlietla eskadra bombardérov a spustil sa lejak.

Lenže táto loď sa medzitým asi naučila lietať, plávať pod vodou, alebo jej pomohol dáky čarodejník: zmizla.

Do jedenástej v noci obe bojové lode usilovne strážili ústie. Potom sa tá menšia odplavila hore prúdom k Rangúnu. Nikde nič. "Radzeer" sa z Mandalaje odplavil a Rangún hlásil, že preplával popri ňom. Lenže medzi ústím a Rangúnom nebolo ani triesky. A rieka nie je natoľko hlboká, aby sa mohol bez stopy potopiť. Ctihodný starý veliteľ rozhla-

sovej stanice v Kalkute si šklbal bradu. O polnoci sa väčšine veliteľov, ktorí riadili stíhanie, zdalo, že zošalejú. "Radzeer" sa totiž ohlásil zo severného úseku Bengálskeho zálivu; telegrafoval signály o pomoc a hlásil, že v dôsledku víchrice sa časť pôdy na pobreží zosunula, loď sa pri pobreží poškodila a potápa sa.

SOS... SOS...

Ako sa dostal "Radzeer" z rieky na šíre more? Osem krížnikov fu-jazdilo divým tempom na označené miesto a "Radzeer", ako by ich videl, ustavične im signalizoval a hlásil miesto prírodnej katastrofy.

Krížniky dofučali, videli aj čerstvé zosunutie pôdy, iba "Radzeera" nebolo. Strážny majáku hlásil, že vojnová loď v týchto končinách vôbec nebola. O hodinu sa hlásil "Radzeer" o dva kilometre severnejšie, vo výške rybárskej osady Ruyel a oznámil, že prúd ho dohnal až sem, potápa sa a mimochodom uvádza, že v dedine horí sklad, pretože doň udrel blesk. Keď krížniky dorazili k Ruyelu, sklad ešte horel. Ale "Radzeer" nikde!

Obyvatelia rybárskej osady pracovali pri hasení skladu a napospol prisahali, že bojové plavidlá nevideli na tomto okolí už celé týždne. Veliteľ stíhacej eskadry sa rozhodol, že na svitaní požiadá o odchod do dôchodku. Je predsa nesporné, že "Radzeer" tu musel byť, veď signalizoval zosunutie pôdy i požiar skladu! Ba potvrdzuje, že vidí približujúce sa krížniky. Iba jeho nik nevidel. Obrnený krížnik! Bojovú loď!

Ráno prehládali rieku Iravadi nízko letiace anglické a francúzske eskadry prieskumných lietadiel a stíhačiek. Krížnika nikde. Z Rangúnu plával na juh, lode, ktoré uzavierali ústie rieky, ho nevideli, a predsa telegrafoval z Indického oceánu!

Lenže poobede o šesťnástej hlási "Radzeer" veliteľstvu kulkutského prístavu, že práve preplávala popri ňom vlajková loď "Kingsbay" a aby sa pripravili uvítať ju. "Kingsbay" o štvrt'hodinku spustil v Kalkute kotvy.

Ešte v ten večer všetky anglické rozhlasové a telegrafné stanice vysielali do všetkých končín sveta:

Dvadsaťtisíc libier odmeny tomu, kto označí presné miesto, kde sa zdržuje "Radzeer"!

*Admirali-
ta.*

Vzápätí odznel z Indického oceánu k depeši dodatok:

Zaslúži si Ich! Aj my mu dáme toľko!

Radzeer.

Nevládali nájsť ukradnutý krížnik. Hoci jestoval.

1 Blížila sa polnoc. Traja väzni sedeli v chatrčí so sklonenými hlavami. Na noc postavili pred chatrč dvoch strážnych. Šéflekár a Hrdzavý sa už stihli zotaviť z ľahkých rán na hlave. Knieža však malo horúčku. Zhovárali sa málo.

– Prečo ste sa vrátili? – spýtal sa earl.

– Po Toma Levena, ktorý by tu mal niekde byť, v nejakej khmérскеj osade. V Mandalaji nám poviesili na krk akýsi falzifikát, – odvetil Šéflekár, pretože Hrdzavému nebolo do rečí.

– A ako ste sa dostali sem, k Snyderovi? – spýtalo sa knieža a zuby mu cvakali od horúčky.

– Všimli sme si na prti stopy po bitke. A potom sme objavili tento tábor. Povedali sme si, že sa obzrieme po Vašej Excelencii.

– Bolo to od vás naozaj odvážne. Veru nechápem, ako sa niektorí z vás dostali tak hlboko.

– Spôsobili to zväčša národohospodárske momenty. Napríklad colná politika. Poťažne clo by nám ani neprekážalo, len keby sme mohli pokojne pašovať. Napríklad Hrdzavý a ja sme nikdy nič iné ani nepodnikali. Pašovali sme. Pravda, niekedy sme aj zavesili nejaké to zaucho. Nuž ale človek sa musí aj zabávať, no nie? Ale zato sme nikdy nezabíjali, nevraždili, nezbijali, iba že sme ľúbili slobodné povelanie.

Mlčali. V nočnej tíšine vrešťal tisíchlavý žabí zbor. Pod zadnou stenou chatrče počuli tichučký jemný šramot, akoby padali z nie príliš veľkej výšky drobné hrudky.

– No, o chvíľu tu budeme mať aj dáke zvieratko! – ozval sa Šéflekár. – Asi sa nám zavrtal pod stenu mravcožrút. Taká beštia ukrutne zapácha.

V pološere zreteľne videli, ako sa dvíha pôda, podryvaná zdola, potom sa ukázali dve drobné ruky a potom cez otvor, vyhrabaný do kyprej džungľovej pôdy, ktosi opatrne vliezol do chyže. Drobné telo sa pomaly plazilo po bruchu k väzňom.

– Kto si? – zašepkal Hrdzavý.

Nočný hosť odvetil:

– Šteňa! Nehnevaj sa, že som ťa neposlúchla. Zakrádala som sa za vami. Videla som zďaleka, ako ťa ovalili. Neopovážila som sa pohnúť. Videla som aj ako chytili Šéflekára. Tu, na tomto veľkom stro-
me sedel strážny, a ten zbadal každého, čo sa priblížil od kopca, lenže jeho nik neodhalil. Aj ja som ho zočila až keď zoskočil ovaliť Šéflekára. Dočkala som do noci. Vošla som do lesa, priplazila som sa sem z húštiny a vyhrabala som diery popod stenu nožom.

Hrdzavý nevládal prehovoriť ani slovo. Keby nebol poviazaný, tuším by bol objal Šteňa, ale tak, že jej prasknú kosti.

Šmykla sa chytro k nim a prerezala im putá.

– Teraz nám však ostáva iba jediná cesta, – usúdil earl. – Pokúsime sa tou istou cestou, ktorou prišla miss Levenová, dostať sa do húštín a odtiaľ na pri. Kvangov tábor môže byť vzdialený najviac ak desať kilometrov. Ak nezbadajú náš útek, do rána sme tam.

– Lenže my musíme vypátrať Thomasa Levena...

– Ej! – nasrdilo sa knieža. – Anglicko je prednejšie. Napokon vy môžete ísť, kade sa vám ráči, ale ja idem ku Kvangovi. Zbrane budú zajtra v priesmyku a do Barmy sa nesmú dostať.

– Aj ja myslím... – odvetilo Šteňa smutne, – že Anglicko je prednejšie než môj brat.

– Správne, slečna, – povedalo knieža a preliezlo cez diery prvé.

Po centimetroch sa doplazili k húštine, potom veľkou okľukou smerom na sever a tam sa rozbehli. Knieža začalo trpieť vysokou horúčkou. Dychčal a sotva sa vliekol. Trápila ho ani nie tak rana na hlave, ako obnovená malária. Svitalo. Z veľkej výšky, z vrcholov korún pravekých stromov, ovinutých parazitnými kvetmi zakrádali sa do hĺbky džungle roztrúsené lúče slnka. Knieža spadlo na tvár. Vliekli ho behom pod pazuchami. Ak hneď objavili útek, ešte ich môžu dosiahnúť.

– Počúvajte, – ozval sa earl namáhavo. – Nechajte ma tu. Zahrajte tú rolu ešte raz. Povedzte Kvangovi... Ak Kvang zajtra... uzavrie priesmyk... a je ochotný ostreľovať zásielku zbraní, čo príde z Číny... dostane päťdesiat tisíc libier... Môžete sľúbiť aj viac... Môže byť kráľom provincie... Chodte... nevládzem... nechajte ma tu...

– Neblbnite, Vaša Excelencia, – okríkol ho Hrdzavý. – Zahráme sa na nosíme – nosíme.

– Mlčte!... Nevládzem už hovoriť... – a klesol na zem. – Ide o životy tisícov Angličanov... poslúchnite ma alebo hybajte do čerta...

Kvôli Anglicku...

– Ale, sir, – zamiešal sa Šéflekár. – Čokoľvek sľúbime Kvangovi, Anglicko to neuzná. My s ním nemôžeme rokovať, my sme iba podvodníci...

– Áno... dočkajte...

Z vnútorného vrecka vytiahol hárok papiera, rozložil ho a na spodok napísal:

"Všetko, čo je uvedené na tomto doklade nad týmito riadkami, vykonali v súlade s mojimi príkazmi z môjho rozhodnutia. Považoval som to za správne v záujme Anglicka a z vyšších vojenských hľadísk.

Earl of Sudessex"

Nad kniežat'om sa zrútili stromy a v ušiach mu hučali zvony.

– Dátum tam nie je... – dychčal náhlivo. – Datujte to v deň, kedy, sa dohodnete s Kvangom... choďte, chlapci... Boh ochraňuj... vás i Ang...

Zrútil sa.

Bezvedomé knieža položili na zem. Hrdzavý odložil papier.

– Hybaj, Šéflekár, odveč ho na breh Iravadi. Možno sa ti podarí dotiahnuť ho do nejakej rybárskej osady. Po prúde môžeš byť pozajtra v Mandalaji. Nemôžeme ho tu nechať v lese samého.

– Pravda, – odvetil Šéflekár. – A keby sme sa viac nestretli, nuž majte sa.

Šéflekár si hodil knieža na plece a Hrdzavý so Šteňat'om sa rozbehli opäť na sever.

– Azda to Šéflekárovi vyjde, dostane sa nejakým člnom na druhý breh Iravadi a vtedy ho Snyderovci nemôžu zlapať. Čiže ty si opäť Sudessex. A ja zasa stotník.

– Naše rovnošaty sú mierne opotrebované.

– Zato sú to ešte stále uniformy. Sem nik nepríde ako zo škatuľky. Lenže v noci, keď mi vraveli, že vyhodili do vzduchu náš tábor, veru som sa zľakol.

Šteňa na chvíľu zostalo a pozrelo mu do očí.

– Veľmi?

Hrdzavý na ňu hľadel a potom ticho odvetil:

– Veľmi, veľmi...

A tam, v hĺbke pralesa, sa konečne po prvý raz pobožkali. A potom

sa zasa šialene hnali na sever. Za druhou zákrutou vyskočili pred nich ôsmi chlapi a otrčili im pušky:

– Stoj!

Pomedzi nich si razil cestu zavalitý Číňan v slamenom klobúku so širokým handžárom:

– Kto ste a kam sa zberáte?

– Som Earl of Sudessex, toto je stotník Bradford a hľadáme generála Kvanga.

– Poďte! – povedal Číňan stroho, potom ich kávodí vojaci regulérne obstali a vykročili.

2 Dorazili k predsunutej hliadke Kvangovho tábora. Hrdzavý, ktorý toho už videl v živote dosť, vypliešťa v údive oči na túto časť močaristých džunglí, ktoré síce na mape figurovali ako Angličanmi ovládané územie, no v skutočnosti to bola najneznámejšia končina Barmy. Čudoval sa, pretože regulérne baraky tvaru položenej tehly, opatrované cesty a poriadok mu pripomínali modernú koloniálnu posádku, vybudovanú na európsky spôsob. Ozbrojenci sa pohybovali podľa predpisov, disciplinované a organizované, ani dobre vycvičení vojaci. Pred dôstojníkmi zrážali bosé členky, hliadky obsadili najvýhodnejšie body a z olúpanej palmy viedli do džungle drôty – telefón, alebo telegrafná linka. Zaviedli ich do prvého baraku. Stál tu primitívny stôl, akési lavice a na stole telefónny prístroj. Cez čínske hranice ľahko získali vhodný výstroj. Za stolom sedel nízky Číňan, muž s mrožími fúziskami a živými očami.

– Sadnite si. Čo si želáte? – oslovil ich perfektnou angličtinou.

– Francúzske úrady nás ohlásili generálovi. Earl of Sudessex a stotník Bradford.

– Generál, – povedal Číňan a úctivo zdôraznil titul, – je v našom štábe, ktorý je vzdialený asi pol hodiny cesty. Ihneď mu zavolám.

Zdvihol slúchadlo. Hrdzavý pozrel von oknom. Praelas tu bol dosť riedky, asi sa tu končí. Blízka čistina umožnila, aby zazrel snehom pokryté nebotyčné horstvo Luang, ktorého úzky priesmyk sa vinul až k táboru. Akiste je to tu jediná pohraničná stráž, pomyslel si Hrdzavý. Na druhej strane valil sa rýchly, dravý prúd širokej Iravadi, vrúbený pralesom.

Kým toto všetko pozoroval, Číňan sa zhováral telefonicky akousi

čudnou rečou, ktorá mu pripomínala čvirikanie vrabcov, potom položil slúchadlo a zdvorile sa usmial na hostí.

– Generál okamžite odchádza, aby sa s vami poradil, kniežacia výsosť. Ráďte do veliteľskej izby.

– A ja? – zaujímal sa Hrdzavý.

– Vás v zmysle generálovho rozkazu obesíme.

3 – Ako to znelo, prosím? – spýtal sa Hrdzavý. – Odpusťte, milý pane, ale zdalo sa mi, akoby ste vraveli, že ma obesíte.

Číňan sa usmial a prívetivo prisvedčil.

– Ráčili ste počuť dobre. Pardon... – a skríkol na vojakov: – Lotri mizerní, poviažte ctihodného pána stotníka!

Hrdzavý neodporoval. Díval sa do ústia ôsmich hlavní. Šteňa zme-ravelo, stálo tam s naširoko otvorenými ústami.

– Nepovedali by ste mi, Činko, – vypytoval sa Hrdzavý, – prečo trvá pán generál na tomto nie veľmi originálnom nápade?

– Kto by vedel, čo a prečo činia veľkí páni?

– Pán stotník je môj priateľ a dôstojník, – skríklo Šteňa. – Protestujem...

– Ctihodná Excelencia, každé slovo je tu zbytočné. Ja nemôžem zmeniť rozkaz mocného pána. Vášho milého kolegu – dôstojníka o pol hodiny obesíme. Generál si želá iba to, aby ho vytiahli až keď on sem dorazí – chce popravu vidieť.

– Sir! – skríkol Hrdzavý rýchlo, aby Šteňa čosi nevyviedlo. – Myslite na svoje povinnosti a buďte silný! Musíte hovoriť s generálom aj keď ma obesia...

Pokračovať nemohol, pretože ho zdrapili a odvliekli.

– Prosím vás, spojte ma ihneď s generálom, – skríkla dievčina.

– Toto je nejaký omyl...

– Bolo by to zbytočné a nedostal som taký príkaz. Generál je o pol hodiny tu. Ráďte zaujať veliteľovu izbu, tu hneď vpravo.

V mrákotách vošla do druhej izby a vyčerpane sa zrútila do kresla, spleteného z rákosia. Nervy jej úplne vypovedali službu. Chvela sa a cítila, že už–už zamdlie.

– Či ste len mrzkí, – prihovárал sa Hrdzavý svojim sprievodcom.

Domorodci zvedavo počúvali nezrozumiteľné slová červenovlasého cudzinca. Akiste sa modlí. Postavili ho pod neďaleký strom a o chvíľu mu založili na krk slučku.

– Hej! – skríkol na nich. – Čo to je za svinstvo? A čo bude s mojou polhodinkou? Chcete oklamať zahraničného návštevníka?.. Ten môj učiteľ bude mať tuším predsa pravdu.

Ale povraz ešte nepotiahli, druhý koniec iba prevesili cez hrubý konár. Strážili ho s puškami pripravenými k strelbe a nechali ho tam stáť s povrazom na krku.

– Aj vášho šéfa nech šľak trať, – karhal ich Hrdzavý ďalej. – Hnusná banda, hltači psov.

Takto sa mu míňal čas. A medzitým Hrdzavý bezpečne vedel, že ho stíha z Kvangovej ruky bohato zaslúžený trest za Bradfordovu zradu.

Potom sa ozvala poľnica. Mužstvo sa v niekoľkých sekundách zoradilo, docválali jazdci a pred táborem zoskočili zo sediel. Na ich čele kráčal plecnatý chlap v zelenom kimone a so slameným klobúkom na hlave. Vojaci naňho zízali s úctou a v tuhom pozore.

Kvang.

Kráčal rovno k šibenici a zdvihol vysoko ruku. "No, maj sa svet," rozlúčil sa Hrdzavý so životom. Bradu mu vyhodilo ukrutné potiahnutie, povraz na krku sa napol...

Vtom Kvangova ruka opísala polkruh, ako keď dirigent pri skúške preruší orchester, a povraz sa uvoľnil. Hrdzavý sa zrútil na kolená. Výskot. Z baraku vybehlo Šteňa a rovno ku Kvangovi. Generál sa obrátil a udivene hľadel na dievča. Asi sekundu hľadeli jeden, na druhého a potom sa Šteňa hodilo Kvangovi okolo krku:

– Tom! Drahý Tom!

Kvang je teda beloch. Volá sa Thomas Leven a zbehol z légie pred pol druhu rokom.

Vojaci vytreštili oči, pretože ich generál objímal a bozkával anglického plukovníka. Kto vie, ako dlho mohla trvať radosť z tohto zvitania, keby sa za ich chrbtami nebol ozval vyčítavý hlas:

– Lenže aj so mnou treba čosi ešte vybaviť.

To sa ozval Hrdzavý, ešte vždy na zemi, tak ako dopadol na kolená, s povrazom na krku.

4 Sedeli spolu vo veliteľskej miestnosti.

– Keby som v ostatnej sekunde nebol spoznal, že nie ste Bradford, – povedal Kvang, poťažne Tom Leven, – bola by sa stala veľmi poľutovaniahodná vec. Nehnevajte sa, prosím... !

– Škoda rečí. Maličkosť. Ale akými záhadnými chodníkmi ste sa stali Kvangom?

– Priateľ môj drahý, – usmial sa Leven, – v tejto krajine sa potuluje pod falošným menom ne jeden európsky dôstojník alebo dobrodruh. Druhý vojak umrel a ja som sa zo svojej choroby zotavil. Videl som, že si ma kmeň za ten čas obľúbil. Pobral som sa s nimi teda na sever aj ja. A pretože sa ku mne správali výborne, z vďačnosti som ich vyvíčil. Je to bojovný národ a ja som im vojenským výcvikom urobil obrovskú službu. Potom sa k nim pripojili ešte nejaké kmene a tak sa utvorila moja jednotka, ktorá chráni mierumilovné kmene pred zbojníkmi a bandami. Platia nám za to dane: gumu a slonie kly. Z poplatkov nám zvýšilo toľko, že som si mohol dať doviezť z Číny aj nejaké modernejšie zariadenie, zbrane, káble, telefóny.

S láskou hladkal sestru a vypočul si Hrdzavého krátky referát o ich zajatí, o kniežati, o Bradfordovi a o zásielke zbraní, ktorá dorazí dnešnej noci na hranice.

– Viem, – odvetil Kvang chmúrne. – Vodil som Snyderovho agenta za nos. A zavádzal som ho vlastne preto, aby som ich zásielku privábil na hranicu. Predovšetkým presekнем cestu gerilám toho Američana, potom dostanem do hrsti bandu, čo pašuje tie zbrane, a napokon zničím muníciu. Nechcem sa za to stať kráľom, ale nech sem neprídu panovať ani iní. Povedzte earlovi, že tu udržím poriadok aj bez nich. Ďakujem, priateľu, za všetko, čo ste urobili pre moju sestru i pre mňa. Tie chýbajúce dva výkresy sú u mňa, odniesol som si ich od Heleny Aldingtonovej. Už vtedy som vedel, že Bradford je lotor, iba dôkazy som nemal. Vynález nech moja sestra speňaží a za tie nádherné služby, čo ste nám dvom preukázali, podelíme sa s vami o odmenu.

– Za predpokladu, že ešte ktosi z našej spoločnosti žije, – zahundral Hrdzavý. – Krížnik hádam už zlapali.

V tej chvíli skočil do izby zablatený, zadychčaný Číňan, temer rovno zo svojho koňa, na ktorom pricválal. Čosi zajachtal a Leven ho zdesene schmatol za rameno.

– Čo sa stalo? – spýtalo sa Šteňa.

– Zle je, – odvrkol Leven. – Dvadsať kilometrov pod nami vyhodili do vzduchu hrádza Iravadi. Voda sa valí na sever.

– Čo to znamená? – spýtal sa Hrdzavý.

– To najhoršie. Záplava postihla údolie, takže moji vojaci sa stiahli z kopcov ešte severnejšie a teraz je medzi nami a mojím vojskom mo-

re o šírke niekoľkých kilometrov. Mám tu iba malý strážny oddiel, čajsi sto päťdesiat chlapov, a moji vojaci sa sem nedostanú. Toto je určite Snyderova robota. Odrezal moju armádu od priesmyku a teraz nás chce prepadnúť presilou. Hej! G'Liu! Poplach!

Zavrešťala poľnica.

– A čo teraz? – spýtala sa dievčina.

– Predovšetkým sa zabezpečíme, aby nás Snyder neprekvapil. Akiste tuší, že ho zavádzam. A potom budeme priesmyk brániť do ostatnej kvapky krvi. Žiaľ, nádejí máme poskromne.

Zvečerilo sa. Nad les sa znieslo pokojné ticho a v diaľke, na brehu Iravadi, hemžili sa v mesačnom svite lenivé krokodíly. Časť vojakov zaujala pozície pod priesmykom, ostatní urýchlene stavali okolo tábora hrádze z dosák, pieskových vriec a kamenia. V napätom očakávaní uplynuli dve alebo tri hodiny. A potom pribehol z južnej prte domorodý posol.

– Generál! – ozval sa v hľbokej úcte. – Môj pán, vojvodca v čiernom odeve žiada tvoje vyjadrenie, pretože naši vyzvedači hlásia, že prvé mulice so zbraňami zabočili práve teraz od priesmyku smerom k Barne.

– Povedz Snyderovi, – odvetil Leven, – že čakáme zásielku zbraní v priesmyku a zničíme ju.

– Pane, lenže potom tu bude boj!

– Budeme bojovať, Hu–Vej. Vráť sa k svojmu pánovi!

Posol sa vzdialil. Kvangova hliadka, ktorá ležala na vyvýšených skalách, tiež ohlásila, že po serpentíne priesmyku blíži sa k hranici karavána.

– Pustiť na dostrel a potom páliť! – zvolal Leven.

– Cho! Predsunutú hliadku na juh! Kontrolovať nepriateľove pohyby.

– Dajte mi nejakú pušku, Leven, – ozval sa Hrdzavý. – Nie som síce žiadny ostrostrelec, ale zídem sa vám lepšie než vaše papuľky.

– Okamžite ju dostanete, milý... prepáčte, zabudol som vaše meno!

– Hrdzavý.

– Čože?

– Hrdzavý. Tak sa volám.

– Ale veď to je prezývka!

– Dúfam, že nie škaredá. Z času na čas badám, že si ju podaktorí vážia. Nič horšieho, ako keď napríklad istého kapitána nazývajú

Kvangom. Ostatne občianskym menom som John Halliburton.

– Halliburton?.. John Halliburton... Ale, no... Počkajte! Hop! Toto meno som pred rokmi počul. Nejaký John Halliburton preletel trať Londýn–Sydney v rýchlostnom rekorde a udelili mu najvyššie vyznamenanie. Potom ho v dôstojníckej hodnosti prevzal vojenský letecký priemysel.

– Je to tak. Ale potom dotyčný zrúbal direktora leteckej továrne kovovým lineárom a musel zdrhnúť. Bol som to ja.

– Pamätám sa na ten prípad. Mali ste pred sebou nádhernú budúcnosť... Dočkajte, John... Hneď vám dám zbraň, no neodchádzajte preč od mojej sestry. Ja musím ísť medzi svojich vojakov.

Vrazil zadychčaný vojak:

– Generál! Iravadi klesá.

– Viem, – prikývol Leven smutne a obrátil sa k Hrdzavému. – To znamená že celá krajina až po hranice Zadnej Indie je pod vodou. Ešte šťastie, že sa voda nevalí sem na sever.

Pribehol iný vojak:

– Idú! Je ich asi štyristo!

– Cho! – Vo dverách sa ukázal čínsky dôstojník. – Budeš ostreľovať ustavične s päťdesiatimi chlapmi priestor na kopci za svätým stromom Bo, aby nás nemohli obkolesiť od rieky. Chlapi v priesmyku nesmú v nijakom prípade opustiť pozície a dvadsiati chlapi za zátarasami začnú stavať drôtené prekážky. A vy, ako som už povedal, zostanete tu so sestrou...

– Ale ja...

– John Halliburton! V mojej ríši sú všetci chlapi vojaci. A vojak smie odpovedať na rozkaz iba jediným spôsobom: "Vykonám!" Rozumeli ste?

– Vykonám, lenže dovoľte...

– Čelom vzad!

Zvonku zaduneli prvé výstrely.

5 Valila sa proti nim slušná presila. Snyder sa ich nepokúšal obklúčiť. Vrhli sa na päťdesiatich chlapov, ktorí zaľahli v priesmyku. Toto bol ich prvý cieľ! Ich prevaha spočívala v tom, že mali ručné granáty. Tri zo štyroch vybuchli za barikádou a jeden z nich bol zápalný.

Levenovo dobre vybudované, no primitívne postavenie sa zrútilo.

Éterové plamene zápalného granátu zapálili dva baraky. A horel aj zátaras.

– Poddôstojník! Dvadsať chlapi nech ďalej budujú barikády! – skríkol Leven, ktorý ustavične kontroloval ohrozené úseky. – Päť chlapov vynesie z horiaceho baraku náboje, všetko na kopec za stro-
mom Bo. Tým smerom budeme ustupovať.

K nohe mu padol tmavý predmet. Poddôstojník stípol: ručný granát! V nasledujúcom okamihu Leven zdrapil granát a veľkým oblúkom ho švacol naspäť. Jediná možnosť obrany proti ručným granátom. Niekedy sa aj podarí, ak nie je zriadený na výbuch dopadom.

Vrátený ručný granát vybuchol nad nepriateľom; vo vzduchu, v širokom prúde vyrazil z neho horiaci éter a pod ním sa rozbehli popálení, vrieskajúci chlapi. Postavenie päťdesiatich vojakov v priesmyku zoslablo o pätnástich a museli ustúpiť. Nepriateľ vnikol v jednom prielome i za barikády, no prvých útočníkov postrieľali a tí zatarasili škáru. Situácia však bola neudržateľná.

– Halliburton! – Leven bežal k neporušenému baraku. Jeho sestra a červenovlasý boli ešte vnútri.

– Vykonám! – odvrkol Hrdzavý a rýchlo odskočil od obloka, odkiaľ napriek príkazu ustavične ostreľoval nepriateľa pred barikádou.

– Zavediete sestru za kopec a dáte na ňu i naďalej pozor. Ustúpime ta za vami. Žiaľ, sme na tom veľmi zle.

Hvízdali náboje, šíril sa dusivý zápach a príšerný rev domorodcov trhal bubienky. Šteňa vykročilo z baraku a vtedy odfaklila granátová črepina polovičku dverí. Zatackala sa. Vôkol nej zahvízdali guľky a vrážali do stien baraku. Hrdzavý vzal dievča rýchle do náručia a bežal s ňou ku kopcu, kde už stávali nový zátaras.

6 – Hej! Zoradte sto chlapov! – zreval Snyder ktorého pred chvíľou poranilo na ruke. – Vyrazíme útokom proti priesmyku.

– Ručné granáty už nemáme, – hlásili mu bojovníci.

Tí neboli vycvičení ako Levenovi chlapi. Bola to iba banda nedisciplinovaných záškodníkov.

– Zato nič, – okríkol ho Snyder. – Zmetieme ich. Pozbieraj bojovníkov do veľkej skupiny a robte sa, akoby ste chceli prepadnúť tábor. Približujte sa po jednom, ustavične strieľajte. Slovom, odpútajte pozornosť tábora od priesmyku.

Kým sa Levenovi ľudia za barikádami nazdali, že útok bude sme-

rovať proti nim, sto záškodníkov náhle zaútočilo na priesmyk. Dve salvy ich zdecimovali, no ostatní dobehli ku Kvangovej jednotke a zamestnávali ju. Potom sa pri priesmyku pustili bokom a chystali sa prepadnúť tábor z druhej strany.

– Cho! – nariad'oval Leven. – V päťiciach, počítaných od zadných radov, ustupovať v ustavičnej streľbe za kopec. Všetky zbrane pozbierať! Barikády poliať petrolejom a podpáliť.

Horiaci zátaras zabránil rozvinúť všeobecný útok. A Leven zatiaľ stihol stiahnuť zvyšky svojich síl za kopec, ktorý sa skláňal k rieke. Blížila sa polnoc.

Prvá mulica veľkej zásielky zbraní vkročila na územie Barmy pri vchode do úzkeho priesmyku.

1 – Situácia je beznádejná...

– A vaši chlapi sa nemôžu spustiť člnmi dolu riekou?

– Do rána klesne Iravadi najmenej o stopu. A namiesto súvislej vody oddelí ma od mojej armády slatina a močiare.

Rozhliadol sa a zočil, že dievča sa neďaleko opiera v bezvedomí o vrece s pieskom. Ticho a rýchle zašepkal:

– Halliburton, budete sa musieť podobrať k ťažkej úlohe. Rieka je odtiaľto na päťdesiat krokov. Máme tam uviazané nejaké člny. Odnesiete odtiaľto sestru. Chápate? Pustíte čln dolu prúdom a na svitaní budete už v bezpečí. Nepýtajte sa, vezmite Editu do náručia a šľapať!

– A vy?

– Zostanem, prirodzene, na svojom mieste. Boh s vami, milý John...

Prvé guľky opäť zahvízdali nad nimi a strhli množstvo konárov i lístia z okolitých stromov. Hrdzavý sa radšej nešiel škriepiť. Neodvedil, zabehol k dievčine, vzal ju do náručia ako nejaké decko a rozbehol sa. Dievča ožilo.

– Kam ma vlečieš?.. Nie! Nechcem... Tom! Nenechajme tu Toma! Tom... Pust' ma!

Oboma päťami búchala hystericky po mužovej hrudi, lenže ten ju mocne zvieral a hnal sa k rieke.

Rev útočníkov zaznieval čoraz bližšie. Niet už vera času. Hodil ju temer surovo na dno člna, presekol lano a už aj ich zachytil dravý, špinavý, frflúci prúd. Hrdzavý ponoril veslo do vody a popri pobrežných stromoch vzdialil sa opatrne z bojiska.

2 Maličké postavenie obklúčili asi za pol hodiny. Levenovi sa miňalo strelivo, jeho ľudia ležali zväčša mŕtvi alebo ranení. Svitalo...

Priblížil sa domorodec s bielou zástavou:

– Môj pán ti odkazuje, aby si sa vzdal. Nič sa ti nestane, len bielych vojakov mu musíš vydať.

V ústí priesmyku zočili prvú mulicu.

– Moja odpoveď znie takto:... Cho! Pál!

Číňan a jeho desiatich chlapov vystrelili do priesmyku a mulica iba zavýskla, vyhodila kopytami a potom sa skotúlala dolu skaliskami aj so svojím nákladom.

– Spät! – zreval Snyder. – Karavána zostane v priesmyku, kým neodbavíme týchto šialencov.

Snyderovo mužstvo bolo už poriadne preriedené, ale ešte stále bolo v presile. Zaútočili na barikády. Boj sa zmenil na stretný a viedli ho už iba pažbami, nožmi a revolvermi. Kvangovo mužstvo kládlo odpor priam fantasticky a prvý útok Američanovej hordy sa zlomil na ich disciplinovanosti. Posledného banditu, čo skočil na barikády, zlikvidoval Cho. Zbojníkova dýka sa vnorila do jeho brucha, spoločne sa zrútili zo zátarasu a umierajúci Číňan zovrel ostatnými silami protivníkov hrdlo. Zahynuli v objatí.

Snyder pohodlne zostavoval nový útočný oddiel. Načo sa náhliť? Tú hŕstku za zátarasami vlastne už zlikvidoval.

O chvíľu si uvedomil, že dokonca dôkladnejšie, ako si myslel. Levenovi sa minulo strelivo. A keď strelba redla a spoza barikády neostrelovali ani blížiacie sa útočné čelo, Snyder už vedel, koľko odbilo. Vydal príkaz, aby sa mulice v priesmyku rozchýbali. A prvá mulica vykročila z priesmyku teraz už pokojne.

Privítali ju víťazoslávnym revom. Potom prekročilo hranicu druhého zvieria a za ním ďalšie. Zásielka zbraní má voľnú cestu.

... Baaaangg!

Nad ránom im ponad hlavy elegantným oblúkom preletel akýsi väčší tmavý predmet a potom pred úsilím priesmyku vzbĺkol s ohlušujúcim výbuchom obrovský plameň. Ako červený vejár rozleteli sa do výšky mulice, kusy dreva, ľudské hlavy i nohy, premiešané s hlinou.

Baaaangg!

Delo sa už zastriehalo a granáty i šrapnely dopadali do priesmyku rad–radom. Rúcali sa skaly, padali osemdesiatmetrové stromy, bahnité úbočie pukalo v niekoľkotonových vrstvách a lámalo, ničilo, pochovávalo pod sebou obrovskú zásielku zbraní; vybuchujúce strelivo uvoľňovalo celé kolosy bazaltu. Na mieste, kde ešte pred chvíľou stála zoradená karavána, vznášal sa nad troskami a skazou hustý dym.

Delostrelectvo!

Snyder i jeho mužstvo hnali sa bezhlavo k hustému lesu, odkiaľ prišli. Z pravej strany ani nepočuli po ohlušujúcom delostreleckom

ohňostroji vyhrávať tichučké ta- ta- ta- ta- ta, iba keď ľudia začali padať ako pokosená tráva.

Gulomet!

Potom sa pod húštinami ukázali snehobiele rovnošaty desiatich námorníkov s puškami v rukách. Snyderovi chlapi sa rozbehli, kde ich oči viedli, lenže túto sústredenú paľbu prežili iba niekoľkí, čo zavčasu zaľahli na zem. Snyderov život ukončilo päť guliek.

Koniec boja.

Uprostred Iravadi kotvil "Radzeer" v plnej bojovej paráde a v raných zorách zaznel z veliteľského mostíka víťazoslávny povel:

– Pivo!

3 Krížnik, ktorý sa zakrádal popri opustených brehoch Iravadi, stretol najprv Šéflekára a earla, ktorí sa náhlili dolu prúdom v džunke.

Keď Šéflekár rozpovedal udalosti posledných dní, rozbehla sa loď plnou parou na sever. Na svitaní vzali na palubu Hrdzavého a Šteňa. Knieža dostalo konečne na lodi veľkú dávku chinínu a horúčka rýchle klesla. Nad ránom, keď sa doplavili ku Kvangovmu táboru, kde sa boj vcelku už končil, prevzal velenie Earl of Sudessex. Predovšetkým ostreľoval zo všetkých diel priesmyk. Medzitým mužstvo námorníkov pod velením Hrdzavého vylodilo dva gulomety a odrezali Snyderovej bande útek na juh.

Oprávnená je zvedavá otázka, ako sa dostal "Radzeer" na Iravadi.

Krížnik prijal niekoľko kilometrov pod Rangúnom nepríjemnú správu, že ho v ústí rieky očakávajú dva delové člny. Valil sa hustý nočný lejak. Slepú tmou prerážali z času na čas iba ojedinelé blesky. Poradili sa teda. V dôsledku uznesení, prijatých na tejto porade, dvaja námorníci zašli na člne k blízkeму brehu ukradnúť opustenú džunku. Napriek víchrici podarilo sa im preniesť na džunku v nástavbe lode po dlhej námahe a opatrnej práci rádiostanicu krížnika, z ktorej začali hneď aj vysielat'. Zariadenie stanice nebolo veľké, ale museli vynaložiť všetku šikovnosť, aby ho bez poškodenia premiestnili do úzkej budy na džunke. Za prístroje si sadol Kyjak a jeho druh si stal zasa k dlhému veslu, pripevnenému namiesto kormidla na čele loďky. Šikovne sa prešmykli pri bojových lodiach, ktoré strážili ústie rieky. Ostatne, tieto sa vôbec nezaujímali o nejaké džunky, ktorých je na tisíce, pretože čakali obrovský krížnik. Džunka, hnaná šialenou vích-

ricou, dostala sa o polnoci do Bengálskeho zálivu. Vysielat' začali tam, kde zbadali na pobreží zosun pôdy. Keď sa priblížili prvé krížniky, úzka džunka (s vysielackou na palube) hnala sa popri tmavom pobreží vyššie a zakotvila v zátok, odkiaľ výborne videli horiace sklady a rybársku osadu. Potom sa ešte zo dva dni túlili popri brehoch. V blízkosti pobrežia žijú na džunkách tisíce rodín, majú na nich kotlík, v ktorom si vyvárajú, prípadne zavesenú kolísku s dojčat'om i výstroj, potrebný k rybolovu. Ale na džunke žije aj príštipkár alebo iní remeselníci. Kyjak a jeho priateľ mohli sa plaviť so svojím rozhlasovým zariadením medzi nespočetnými džunkami s rafikovými, rohožovými a slamenými búdkami tak bezpečne, akoby sa boli stratili na nebi medzi hviezdami, spoliehajúc sa na admirality, že sa z tejto záhady vysomárila sama.

Medzitým sa "Radzeer" pritisol k opačnému brehu rieky, zhasol všetky svetlá a pod ochranou víchrice tíško sa šmýkal hore prúdom. Tak sa mu potajomky podarilo prekĺznuť až nad Rangún. A kým sa búrka utíšila, mal už za sebou aj Mandalaj a rozbehol sa plnou parou na sever. No dobre, lenže vedeli aj to, že po búrke začnú slediť nad riekou letecké hliadky.

Cúvli s krížnikom do mŕtveho ramena Irvadi medzi obrovské stromy. Začali horúčkovite pracovať. Štyridsať – až päťdesiatmetrové štíhle palmy s'ahovali lodnými lanami navzájom tak dlho, kým sa ich lístie z oboch brehov mŕtveho ramena nad krížnikom nespojilo. Mužstvo nazbieralo potom konáre, kvety, lístie, vyliezli na palmy a posypali ich tým. V obrovských močariskách tiahnúcich sa na celé míle pozdĺž rieky nad Mandalajom v tomto opustenom, vymretom svete žili iba riedko nejaké kmene, ale nablízku vôbec nik. Nechodili tadiaľto ľudia, nepremávali lode, čiže krížnik, len čo opustil plavebnú trať a stiahol sa do mŕtveho ramena, mohli objaviť iba zo vzduchu. Lenže, kým vzlietli prvé perute, na Irvadi nezostala po lodi ani stopa a maličká zátoka sa od línie pobrežia vôbec nelíšila, pretože koruny stromov, zviazané ako tunel a posiate kvetmi a zeleňou, vliali sa do neforemej jednotvárnosti pralesnej scenérie.

Tak sa stalo, že táto loď zmizla už po druhý raz a hoci signalizovala svoju prítomnosť na mnohých miestach frekventovaného oceánu, stratila sa načisto. Admirality o tejto udalosti nevydala nikdy žiadnu oficiálnu správu a tak námorníci rozprávajú celé legendy o strašidelnom krížniku, ktorý z času na čas, najmä v hmlistom počasí signalizu-

je na mori, no ešte nik ho neuzrel, pretože jej velí "Kostlivec Jack", pirátsky kapitán z minulého storočia.

4 Earl a Kvang sa prechádzali spolu na brehu. Kvangovi vojaci už pochovali mŕtvych, ošetrili ranených a našli aj mŕtvolu Morrisona Snydera. Ale kde je Bradford?

Zlapaní aj Snyderovho podlotra. Vyjachtal, že Bradford odcválal ešte pred útokom smerom k Mandalaju.

– Povedz nám, prečo? – zaujímal sa Kvang.

– Nesmiem, pane, lebo je to tajomstvo.

– Ved' ani nemusíš, ibaže ja ťa dám vyviazať v džungli na mieste, kde sa opaľujú na slnku červené mravce.

– Nazdávam sa, pane, že bude lepšie, ak ti to poviem.

– Aj mne sa zdá, – usmial sa Kvang.

– Tá druhá bledá papuľa, ten stotník ide do Mandalaje s odkazom, že veľký anglický pán sa s tebou dohodol a zostane tu, u teba, dva týždne. To preto, aby sem Angličania a Francúzi neposlali vojakov. A medzitým mali kmene dostať pušky, aby sme neskoršie mohli vojakov premôcť.

– Bol to veľmi podlý plán, – povedal earl Kvangovi. – Vaše voje odrezali a do dvoch týždňov by boli ozbrojili všetky divé kmene, takže by boli úplne ovládali hranicu. Škoda, že vysielacka nie je na lodi, pretože takto ujde Bradford z Mandalaje bez trestu. A to teda naozaj ľutujem.

– Ja ešte väčšmi, – odvrkol Leven tlmene. – Temer som dal miesto neho obesiť toho veselého červenovlasého mládenca.

– Počúvajte, Leven, ale to je skutočne kus ozajstného chlapa. Keď sa vrátite do Londýna, pretože vás nejakým spôsobom musíme reaktivovať, môžete mu pokojne zveriť sestru. Dokonale splnil v týchto končinách poslanie vynikajúceho anglického dôstojníka. A pokiaľ ide o tú vraždu, náš červenovlasý priateľ má akúsi teóriu. Bradford síce znemožnil svojím útekem protidôkazy, lenže potom všetkom, čo o ňom vysvitlo, určite uveria skôr vašim slovám, aj bez materiálnych dôkazov.

– Dovoľte, Vaša Excelencia, aby som sa nestaral o to, čo si o mne myslia v Londýne. A nikdy sa ta nevrátim. Zamiloval som sa do džungle. Džungľu môže milovať iba ten, čo príliš dlho užíval radosti krásneho moderného veľkomesta. Mám rád týchto domorodcov, cítim

sa medzi nimi dobre a tu aj zostanem.

Mlčali.

Knieža pochopilo tohto inteligentného, mocného chlapa. Nečudovalo sa, že toľké útrapy a nespravodlivosť v ňom vyvolali horkosť a rezignáciu.

– Nazdávam sa, že je zbytočné vás prehovárať, avšak dúfam, že v krátkom čase vám budem môcť oznámiť niečo, čo prebudí vašu chuť do života. Ved' ste ešte mladý, kapitán Leven!

Podišiel k nim kapitán Fred:

– Odpusťte, že som sa tu zjavil osobne, no Iravadi klesá a ak tu nechceme zostať na veky, musíme ihneď odplávať.

– Odchod! – prikázalo knieža.

Fred blažene zasalutoval, pretože teraz už mal nielen skutočnú bojovú loď a pravú rovnošatu, ale aj ozajstného veliteľa.

1 Bradford sa o dušu hnal k pevnosti. Prieskumníci hlásili, že stopy zbehnutých väzňov vedú do Kvangovho tábora. Čiže v Mandalaji sa zatiaľ nik nedozvedel o tom, čo rozpovedal earlovi o svojej vojenskej minulosti. Žiadal sa rovno k veliteľovi posádky.

– Prichádzate zo severu? Ach hej, už sa pamätám... Vy ste námorník z earlovho sprievodu.

Bradford si uľahčene vydýchol. Nevedia nič.

– Nie som námorník, lež stotník generálneho štábu Bradford.

Rozpovedal veliteľovi všetko, počnúc potopením "Radzeera". Zajatie, vystupovanie oboch podvodníkov a cestu s podvodníkmi na sever. Veliteľ ho nesmierne prekvapený počúval. Bradford vytiahol svoje preukazy aj preukaz s fotografiou.

– Hej, ale toto, ak sa to dostane na verejnosť, už bude veľká blamáž. A uškodí to aj vám, aj nám. Dobre by bolo, keby sme to všetko mohli utajiť. Ale kde v pekle je ten krížnik?

To by bol aj Bradford rád vedel. O pol hodinky po kúpeli raňajkoval už v generálovej spoločnosti.

– Som rád, že ste sa s Kvangom zhodli.

– Šlo to dosť hladko. Teraz už pôjde všetko normálne.

Vonku zaznela poľnica, volala stráže do zbrane. Čiže prichádzajú hostia vyšších vojenských hodností. Bradford vrhol pohľad dolu cez okno. Prišli nejakí anglickí dôstojníci. Tých sa nemusí báť. Poznal ich všetkých osobne a tí veru nemohli mať ani poňatia o tom, čo sa teraz odohráva na severnom toku Iravadi. Bol s nimi aj nejaký civil, s aktovkou pod pazuchou.

Vkročil veliteľ.

– Nech sa páči, páni, – pozýval svojich hostí a obrátil sa ku generálovi: – Prišli anglickí dôstojníci s plukovníkom Hutchinsonom.

Generál im vyšiel v ústrety. Radostne pozdravili Bradforda.

– Dobre, – usmial sa plukovník Hutchinson. – Som rád, že ťa tu vidím. Chceli sme ťa dočkať v Mandalaji, kým sa vrátiš s earlom.

– Máme veľa čo hlásiť, – odvetil Bradford.

– To ani nie je dôležité. Otravujú nás kvôli nejakej hlúpej taľafatke.

– Obrátil sa ku generálovi: – Dovoľte, pán generál, aby som sa mohol so stotníkom poradiť niekde medzi štyrmi očami?

Francúzski dôstojníci sa zdvorile náhlili opustiť svojich milých hostí.

– Prepáč, – oslovil plukovník Bradforda. – Ide o veľmi hlúpu záležitosť. Hnevám sa, že ju zverili mne, pretože ju považujem za nezmyselnú a odpornú. Nejaký darebák napísal z Colomba ministrovi v súvislosti s nejakou zavraždenou ženskou. Vieš, sú to také civilné detektívne somariny. Ten list zahodili, pretože dotýčný ťa chcel ohovárať, že na dýke, ktorú našli pri zavraždenej, boli... odpusť... tvoje odtlačky. Aj ho hodili teda do koša, lenže ten dotýčný poslal z Mandalaje nejaký balíček. A nejakým podvodným spôsobom vylákal od earla potvrdenie, že odosielateľ balíčka cestoval s tebou a s earlom na jednej lodi a že vyrezal sklo z okna. V balíčku bolo sklo kabínového okna rozpolené a zložené na seba, ako mikroskopické preparáty. A ten lotor sa opovážil tvrdiť, že na skle konzervoval týmto spôsobom, odpusť... tvoje odtlačky... A tie odtlačky súhlasia s odtlačkami, ktoré boli na dýke. Je to veľmi trápne... Ale je nesporné, že tam bol priložený list, ktorý napísal earl vlastnou rukou... A teraz je aj v tvojom záujme, aby sme túto odpornú záležitosť ako tak... vyriešili medzi sebou... pretože prišiel príkaz...

– Ako si to predstavuješ? – spýtal sa bledý Bradford.

– Nuž... vieš... hm... je to trápne... ale teraz by tento pán, ktorý je odborníkom pre daktyloskopiu... preto sme ho vzali so sebou... vzal by ti odtlačky... Ale nik sa to nedozvie. Nazdávam sa, že je aj v tvojom záujme, aby sme osôcovateľa okamžite pohnali na zodpovednosť, pretože to je predsa neslýchané, aby niekto privádzal do súvislosti s lúpežnou vraždou odtlačky stotníka generálneho štábu...

Mladší dôstojník podozieravej povahy, čo sledoval scénu z boku, hodil sa na Bradforda vo chvíli, keď tasil revolver, akiste preto, aby sa odstrelil.

A potom ho už držali mocne a plukovník vyvaloval naňho oči.

– Pán inšpektor, prosím vás, – oslovil Hutchinson civila. – Vybaľte si tie nástroje, vezmeme mu tie odtlačky prstov...

Civil vyberal z aktovky krabičky.

Bradford sa rozosmial.

– Nechajte, nebabrite sa s tým, – zavrčal cynicky. – Odtlačok, sa

zhoduje. Zabil som Helenu Aldingtonovú.

Pretože išlo o vojenskú osobu a o tajnú záležitosť, týkajúcu sa oboch štátov, Bradforda odviekli o hodinu pekne tíško v putách na torpédoborec, ktorým pricestovali, a z Kalkuty ho do Anglicka odviezla vlajková loď "Queen Victoria".

2 Posádka "Radzeera" poslúchla earla, ktorý im nič nesľu- boval, poďakoval sa za vernosť i rozumné konanie a potom im poradil, aby sa vylodili v Kalkute a aby sa vzdali.

– Pozrite sa, mládenci, – povedalo knieža. – Ja nie som nijaký prí- slušný orgán, ale teraz už verím, že za službu, ktorú ste preukázali Anglicku, sa vám vlast' určite odmení. Policajti vás zatknúť musia, sudca odmeňovať nesmie, iba trestať, ale kráľ môže udeľovať milosť. Váš prípad predostriem Jeho Veličenstvu osobne a rozpoviem pravdu aj na ministerstve: vaša odvaha, rozumné konanie a vernosť odvrátili katastrofu. A toto je, mládenci, všetko, čo vám môžem povedať.

"Radzeer" sa teda hnal plnou parou do Kalkuty.

– Bola to chutná rekreácia, povedal Hrdzavý v kajute prvého dô- stojníka, kde vyesedával spolu so Šteňatom.

– A vraciame sa predsa bez Toma, – odvetila trošku smutne.

Earl vkročil akurát vtedy, keď ju Hrdzavý objal.

– Blahoželám, – uklonila sa Jeho Excelencia. – Lenže teraz by ste sa mali na nejaký čas rozlúčiť. Vás totiž v Kalkute teraz všetkých zatknú. Postarám sa, aby s vami nezaobchádzali prísne. Vypočúval som mužstvo a dozvedel som sa, že miss Levenová bola u vás uväz- nená, vliekli ste ju so sebou proti jej vôli, tak isto, ako aj mňa.

Bolo to tak?

– Pravdaže! – zaligotali sa Hrdzavému oči, pretože zaraz pochopil, že earl chce Editu uchrániť pred zatknutím, ktoré ich v Kalkute nemi- nie.

– Slečnu sme ukradli v noci, poviazali sme ju a na loď sme ju do- viezli v bezvedomí. Môžeme prípadne povedať aj to, že sme ju mlátili.

– Nazdávam sa, – povedal Sudessex smútiacej dievčine prívetoivo, – že nebudete musieť dlho postrádať prítomnosť vášho červenovlasého ochrancu.

– Vaša Excelencia, – bránil sa Hrdzavý, – myslím, že v posledných týždňoch sa táto červená kotrba veľmi nemusela hanbiť.

A spokojne sa vyškieral na oboch.

3 Earl debatoval s ministrom veľmi dlho. Vracal sa od kráľa.

– Predovšetkým, – zdôrazňovalo knieža, – ani prenasledovanie im nezabránilo v tom, aby ma po katastrofe "Radzeera" i s tým mizerným Bradfordom nezachránili. A potom popri všetkých podvodoch snažili sa slúžiť svojej vlasti. Zachránili ma zo Snyderovho zajatia, čím od nás odvrátili hrôzostrašnú politickú situáciu. Zachránili mi život, keď ma skosila horúčka, a vykonávali moje rozkazy presne, ako sa na statočných vojakov patrí. Nehanbím sa priznať, že ten červenovlasý chalan a to dievča vykonali vlastne všetko, na čo generálny štáb hľadel ako na neriešiteľný problém. A napokon: keby neboli ukradli "Balmoral", nedostanú sa nikdy do situácie, v ktorej ich zákrok zničil zásielku zbraní, čo mala vznietiť plamene v Barne i v zadnej Indii. Spáchali, pravda, aj hrubý trestný čin: obsadili anglický krížnik. Ale ani to nie zo zisťných dôvodov. Chceli zachrániť muža, o ktorom je dnes už jasné, že trpel nevinne.

– Ale, prosím, prosím... uznávam ich vlastnosti i zásluhy. A veď sme úradnú správu ani nevydali, pretože by nás, žiaľ, veľmi kompromitovala a zosmiešnila. Ale čo si teraz počneme s tými chasníkmi?

– Ja vravím takto: ak postavíme z ich viny a zásluh rovnicu, musíme ich vyznamenať.

– Vyznamenať? Ako?

– Darujeme im ten krížnik. Tak predovšetkým nik nebude môcť tvrdiť, že anglickému vojnovému loďstvu možno ukradnúť krížnik. Aj tak máme v pláne vyradenie troch–štyroch bojových plavidiel. Zapište medzi ne aj "Radzeer". A nechajme mu teraz už aj názov "Radzeer". Títo nádherní chlapi nám môžu byť ešte často osožní. A ja založím spoločnosť, ktorá bude krížnik používať na to, aby dopravovala po pirátmi zamorených indických vodách náklady, oceňované poisťovňami príliš vysoko. A tak vysvitne, že "Radzeer" bol vlastne ich majetkom už aj vtedy, keď ma vzali v Colombe na palubu.

– Nuž ale, prepáčte...

– Jeho Veličenstvo mimoriadne podporuje tento môj plán, pretože koriguje aj naše smiešne chyby.

– Podporujem ho teda aj ja.

Tak sa stalo, že vinníkov vlastne oficiálne ani nezatkli. Sedeli asi týždeň, lenže potom im oznámili, že sa v tej záležitosti ktosi dopustil

omylu, policajné orgány o tom nevedeli, že krížnik "Radzeer" je vyradená loď v súkromnom vlastníctve a odporúčali im, aby podľa možnosti zamierili hneď do Londýna. Loď, ich súkromné vlastníctvo, im dali opäť k dispozícii s osobitnými výmermi, ktorými ich potrestali niekoľkošilingovou poriadkovou pokutou za "neoprávnené používanie odevných súčiastok vojnového loďstva".

– Nič to, neplatíme, odvoláme sa, – upokojil kapitán Fred pobledlého, očividne nesmerne pobúreného policajného veliteľa.

– To sú mi poriadky, – lamentoval Hrdzavý. – Za každú hlúpost' päť šilingov pokuty!

Na ulici vzbudili však zaslúženú pozornosť, pretože sa začali za veľkého vresku objímať a potom sa hnali na krížnik, z ktorého diskkrétne zmizli všetky vojenské i policajné hliadky.

... K epilógu prípadu patrí ešte aj to, že Hrdzavého, hrdinu príbehu, si po earlovom rozprávaní želali uvidieť aj na najvyššom mieste. Na recepcii bolo iba niekoľko vznešených osobností. Červenovlasý mládenec sa v paláci predstavil veľmi zdvorile: na recepciu si obliekol nový frak a vyzeral v ňom ozaj výborne, napriek bielym rukaviciam a žltým gamašiam. Ako osobitná svätožiara niesla sa vôkol jeho hlavy povest' o bravúrnej teórii v súvislosti so zavraždením Heleny Aldingtonovej a jeho vtipný trik s okienkom kajuty.

– Ako ste prišli na to, že odtlačky prstov možno zachovať medzi dvoma sklami?

– Keď som cestoval pod menom doktora Verhagena, – odvetil Hrdzavý, – Bradford ma odhalil tým, že som sa nevedel orientovať v otázke odkladania trypo... čiže takých frasov medzi dve sklíčka. Biele telieska v kvapke krvi, vodorovne je to jedenásť písmen. A keď sme neskoršie debatovali na lodi s Jeho Excelenciou, vidím, že ten ksicht mláti pazúrmí po skle. Tak reku ak možno uchovať medzi dvomi sklami tie trypi... čiže tie oné, tak to azda pôjde aj s odtlačkami. Potom som ich poslal prechádzať sa na palubu a medzitým som vyrezal z rámu sklo. Bolo také pekné, okrúhle, prerezal som ho uprostred napoly a potom som ich položil jedno na druhé, aby odtlačky zostali zachované tak, ako saláma medzi dvoma skrojkami chleba.

Zriedka dosiahol ktosi v týchto obrovských sálach s ligotavou podlahou a štukatúrou taký úspech ako tento červenovlasý románový hrdina. Páni sa naňho prívetivo usmievali a sám kráľ sa ho spýtal, či nemá nejaké želanie.

– Sire! – povedal Hrdzavý a začervenal sa. – Čo si počnem s takým krásnym frakom, ak mám prázdnu gombíkovú dierku?...

Vieme už, že jedinou veľkou slabosťou Hrdzavého bola márnivosť, lenže zdalo sa, že ten starý pán v obrovskom červenom kresle chápal čosi z tajomstiev ľudskej duše, pretože sa usmial:

– Keď vás nabudúce pozvem, aby ste ma navštívili a rozptýlili, budete so svojím frakom už spokojný. A nepotrvá to ani celý rok.

– Vidíte, priateľu, – povedal earl. – Česť a vernosť vás vyťahli aj z kalamajky. Úprimne povediac, keď som sa vrátil domov a vy ste zostali v Colombe sedieť, obával som sa, že sa to bez trestu nepremelie.

– Prečo by nás mali trestať? – spýtal sa Hrdzavý udivene.

– Museli ste vykonať veľa smelých činov, – zamiešal sa minister, – aby ste dnes mohli byť tu. Ved' ste sa predsa zmocnili krížnika násilím, väznili ste earla a údajného stotníka generálneho štábu.

– Ejha! – odvetil červenovlasý a začudovane žmurkal. – Tu musí byť kdesi obrovský omyl a teraz už ľutujem, že nás nepostavili pred súd, pretože mi je nemilé, ak sa ma dotýka čo i len tieň podozrenia, – a znechutene si prezeral šaty až po gamaše. – Ja a niekoľkí moji priatelia – gentlemani, napriek tomu, že sme civili, pohrdali sme nebezpečím a na rozkaz Earla of Sudessexu sme museli jednej búrlivej noci uviesť do chodu mizerný vyradený krížnik, nosiť nejaký čas z donútenia rovnošaty.

– Žartujete, pane? – spýtal sa starý pán v kresle.

– Ale, Sire, nech sa páči, ráčte sa milostivo presvedčiť o tom, čo som tvrdil, – a odovzdal do vznešených rúk hárok papiera.

Na spodku háрку stálo:

"Všetko, čo je uvedené na tomto doklade nad týmito riadkami, vykonali v súlade s mojimi príkazmi z môjho rozhodnutia. Považoval som to za správne v záujme anglickej vlasti a vyšších vojenských hľadísk.

Earl of Sudessex."

V záhlaví bol uvedený deň zmiznutia "Balmoralu" a pod ním tieto príkazy:

1. Ukladám pánovi Halliburtonovi, aby sa s nevyužitým krížnikom "Balmoral" odplavil z karanténnej stanice v spoločnosti ďalších gentlemanov, ale opatrne a nepozorovane.

2. *Ukladám menovanému, aby v Sabangu na účet anglického eráru zásobil loď dostatočným množstvom cigár a liehovín.*
3. *Vzhľadom na to, že môj sprievodca Bradford je podozrivý zo špioňaže, treba predstierať, že ma na krížniku väznia.*
4. *Ukladám pod prísnyim trestom, aby sa zhostili neznesiteľných formalít francúzskeho uvítania i vojenských prehliadok v mene mojom i môjho sprievodcu Bradforda, aby v našom mene vystupovali a viedli úspešné diplomatické rokovania.*
5. *Pokladám nesprávne uvedený názov na krížniku premaľovať štátom lakom a náterom na "Radzeer".*
6. *Ukladám pod prísnyim trestom, aby indickú flotu, vzdušné sily, ponorkovú flotilu, políciu i všetky rozhlasové stanice Jeho Veličenstva po dlhší čas plánovite zavádzali, poťažne klamali a neplnili ich príkazy.*
7. *Najdôležitejšie: Tých, čo sa sprotivia tomuto príkazu, ktorý ukončujem vlastnoručne písaným textom, dám dopraviť do grófstva Essex, kde reštaurujem hrdelné právo a nedisciplinovaným osobám rozkážem sťat' hlavy.*

Starý pán v kresle sa smial, až mu slzy tiekli. Minister prečítal doklad, ukončený vlastnoručným dodatkom earla, a celé minúty lapal dych. Spoločnosť sa temer nezdržala rehotu, keď im earl rozpovedal, ako sa Hrdzavý dostal k tomuto hárkmu.

– Hm... – zavrčal šedivý admirál a usmial sa. – Lenže si neviem dosť dobre predstaviť, čo by sa bolo stalo, keby boli tento papier položili na konci pojednávania sudcom na stôl...

Veru to bola ošemetná otázka!

Doklad uschovali v rodinnom archíve Sudessexovcov, kde ho možno ešte aj dnes uzrieť.

– Halliburton, vy ste ozaj chlap na mieste, – vyhlásil starý pán. – Postarám sa, aby ste v budúcnosti mohli využiť svoje schopnosti oveľa úspešnejšie.

– V tom prípade predsa nebude mať môj učiteľ pravdu, – odvetil

Hrdzavý.

A tým sa recepcia skončila.

4 Earlom založená poisťovacia spoločnosť nikdy neľutovala, že k preprave mimoriadne cenných nákladov neistými vodami Indického oceánu použila "Radzeer". Ani si predstaviť nemohli presnejšiu, slušnejšiu, dochvilnejšiu zaoceánsku loď. Jej mužstvo disponovalo slušnými súkromnými majetkami, pretože po odkúpení Levenovho vynálezu stretli sa členovia "akciovej spoločnosti" v Pireu, aby si rozdelili dvadsaťpäťtisíc libier. Veľkému Šéfovi, ktorý sa z nevysvetliteľných príčin musel na nejaký čas z Grécka vzdialiť, zaslali podiel poštovou poukážkou a odosielateľom bol akýsi "Zdochni". Okrem členov akciovej spoločnosti odmenili aj Faraóna.

Ale nezabudli ani na úbohého falošného Levena, ktorého vláčili dlhé týždne v lodnej väznici. Aj Gabriel Amiens sa dožil šťastného života, pretože mu poskytli drobný kapitál, aby v Londýne založil kaviarničku "U Legionára".

A prečo sa starý, špinavý Fred a jeho kompáni so svojimi peniazmi tiež niekde neusadili? Pretože po týždni by sa boli unudili na smrť. Nevedeli žiť bez mora, dobrodružstva a potuliek. Výnimku tvoril iba Hrdzavý. Po sobáší s Edith Levenovou kúpil si hospodárstvo, ktoré im vyhládol earl vo vlastnom grófstve. Povrávalo sa, že mladý pár ho kúpil neuveriteľne lacno.

Aj starý pán sa postaral o to, aby Hrdzavého frak nemusel v deň sobáša trpieť spomínaným nedostatkom. Neľutoval ani to, že sa pred svadobným obradom musel podvoliť rozkazu svojej manželky a zložiť rukavice, gamaše a nádherné zelené manžetové gombíky z pravého opálu. Ligotavý rád ho však odškodnil za všetko.

Kapitán Fred a mužstvo "Radzeera" tiež prišli na svadbu a k tejto príležitosti zasa násilne umytý starý špinavec im odovzdal v mene všetkých parádnou kyticu, ku ktorej si vykumštoval aj pekný prejav, lenže prítomnosť mnohých vznešených osobností ho zmiatla a preto pri odovzdaní kytice sa zmohol iba na mekotanie:

– Volovina... ale aká volovina...

Novomanželov, odchádzajúcich na francúzsku Riviéru, previezol cez kanál do Calaisu opäť len "Radzeer" a pri tej príležitosti sa kapitán aj s mužstvom ožrali do tej miery, že keď mladý pár práve prichádzal

rýchlikom do Paríža, v predmestí Calaisu začali zavýjať rad radom sirény záchrancov, hasičov i policajnej pohotovosti.

...A Thomas Leven?

Rehabilitovali ho so všetkými poctami, povýšili a vyznamenali. Ale do Anglicka sa už nevrátil. Stal sa v hodnosti podplukovníka guvernérom územia, ktoré bol pacifikoval.

5 ... Ak sa nad oceánom znesie veľká hmla a zjaví sa niekde zatemnená loď, ktorá neodpovedá na rádiové signály, rozhodne ju nepodozrievajú z pašeráctva.

Každý vie, že je to "Balmoral", ktorý sa raz v Cyklóne sedem ráz obrátil vo vzduchu vôkol svojej osi. Od tých čias premáva ako strašidelná loď, jej rozhlasová stanica onemela, ale keď sa ukáže jej marivý, neosvetlený tieň, znamená to vždy veľkú búrku.

Dnes to vedia už všetci vzdelaní námorníci.

Z maďarského originálu Jenö Rejtö (P. Howard),
Budapešť 1958, preložil PETER HAJDÚK

JENÖ REJTÖ UKRADNUTÝ KRÍŽNIK

Vydal PRESSKOP, polygrafické služby a vydavateľská činnosť,
831 02 Bratislava, Račianska 71, ako svoju 5 publikáciu. Rok
vydania 1993. Zodpovedný redaktor edície Vojtech Kopaj. O-
bálku navrhol Jaroslav Sládeček. Technický redaktor Ján Haš-
ta. Náklad 5000 výtlačkov. Vytlačil Polygraph Service, Bratisla-
va.

ISBN 80-85685-02-7